

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ತಿರುಪತಿ
ಕೃಷ್ಣಾ ಪುಷ್ಕರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ವಿಜಯನಾಡು
ತುಮ್ಮಲವಲ್ಲಿವಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಯ್ಯ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ

ದಿನಾಂಕ	ಸಂಗೀತ ಸಂಜೆ 5-30 ರಿಂದ 7-30	ಹರಿಕಥೆ ರಾತ್ರಿ 7-30 ರಿಂದ 9-30
26-9-80	ಶ್ರೀ ವೆಂಪಟಿ ಚಿನ್ನ ಸತ್ಯಂ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಸಂಗೀತ ರೂಪಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಲ್ಯಾಣಂ	
27-9-80	-- ,, --	ಶ್ರೀ ಬಳ್ಳ ಬಸವಲಿಂಗ ಭಾಗವತರ್
28-9-80	ಡಾ ಎಂ. ಬಾಲಮುರಳೀಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಗಾಯನ	ಶ್ರೀ ಅಮ್ಮುಲ ವಿಶ್ವನಾಥ ಭಾಗವತರ್
29-9-89	ಶ್ರೀ ಚಿಟ್ಟಿಬಾಬು ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ವೀಣೆ	ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾಂಬ ಭಾಗವತಿ
30-9-80	ಶ್ರೀ ನೆಡುನೂರಿ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಗಾಯನ	ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರ ಭಾಗವತರ್
1-10-80	ಡಾ ಎಂ.ಎಲ್. ವಸಂತಕುಮಾರಿ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಗಾಯನ	ಶ್ರೀಮತಿ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಿ ಭಾಗವತಿ
2-10-80	ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಗಣಪತಿ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಕೊಳಲು	ಶ್ರೀ ಕೋಟೇಶ್ವರರಾವ್ ಭಾಗವತರ್
3-10-80	ಶ್ರೀ ಡಿ. ಪಶುಪತಿ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಗಾಯನ	ಶ್ರೀಮತಿ ರಂಗಮಾಂಬ ಭಾಗವತಿ
4-10-80	ಶ್ರೀ ಈಮನಿ ಶಂಕರಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಗಾಯನ	ಶ್ರೀ ವಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬರಾವ್ ಭಾಗವತರ್
5-10-80	ಕುಮಾರಿ ಶ್ರೀರಂಗಂ ಗೋಪಾಲರತ್ನಂ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು. ಗಾಯನ	ಶ್ರೀಮತಿ ಜಿ. ರಾಮಕುಮಾರಿ ಭಾಗವತಿ
6 10-80	ಅನ್ನ ಮಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕಲಾವಿದರು. ಗಾಯನ	ಶ್ರೀ ಮುಲುಕುಟ್ಟ ಸದಾಶಿವಶಾಸ್ತ್ರಿ ಭಾಗವತರ್
7-10-80	-- ,, --	ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ವಸಂತಕುಮಾರಿ ಭಾಗವತಿ

ಕೃಷ್ಣಾ ಪುಷ್ಕರಗಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಪವಿತ್ರ ನದೀಸ್ನಾನದೊಂದಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೂ ಹಾಜರಾಗಿ
ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ ಹರಡುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಕೋರಲಾಗಿದೆ.

ಮುದಾಕರತ್ನ ವೋದಕಂ ಸದಾವಿಮುಕ್ತಿ ದಾಯಕಂ |
 ಕಲಾಧರಾವತಂಶಕಂ ವಿಲಾಸ ಲೋಕ ರಕ್ಷಕಂ ||
 ಅನಾಯಕೈಕ ನಾಯಕಂ ವಿನಾಶಿತೇಭ ದೈತ್ಯಕಂ |
 ನತಾಶುಭಾಶುನಾಯಕಂ ನಮಾಮಿ ತಂ ವಿನಾಯಕಂ ||

ನತೇತರಾತಿಭೀಕರಂ ನಮೋದಿತಾರ್ಕ ಭಾಸ್ವರಂ |
 ನಮತ್ಸ್ವರಾರಿ ನಿರ್ಝರಂ ನತಾಧಿಕಾಪದುದ್ಧರಂ ||
 ಸುರೇಶ್ವರಂ ನಿಧೀಶ್ವರಂ ಗಜೇಶ್ವರಂ ಗಣೇಶ್ವರಂ |
 ಮಹೇಶ್ವರಂ ತಮಾಶ್ರಯ ಪರಾತ್ಪರಂ ನಿರಂತಂ ||

ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು
 (ಗಣೇಶ ಪಂಚಕ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ)

ಓದುಗರ ಓಲೆ

ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ :

ಮದರಾಸಿನ ಪಾರ್ಥಸಾರಥೀ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಗಿರಿಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅದರ ಅಂದ ಚಂದಗಳನ್ನು, ನೋಡಿ ಇದು ಮೊದಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಯೇ ಬೇರೆಯೇ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆ ಉಂಟಾಗಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡೆ. ಮುದ್ದಾದ ಮುದ್ರಣ, ದೋಷರಹಿತವಾದ ಭಾಷೆ, ವಿಷಯಗಳ ಸುಂದರ ಜೋಡಣೆ ಕಂಡು ಅತ್ಯಾನಂದವಾಯ್ತು.

ಶ್ರೀಮತಿ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಗಿರಿಮಾಜಿ

ಬೆಂಗಳೂರು.

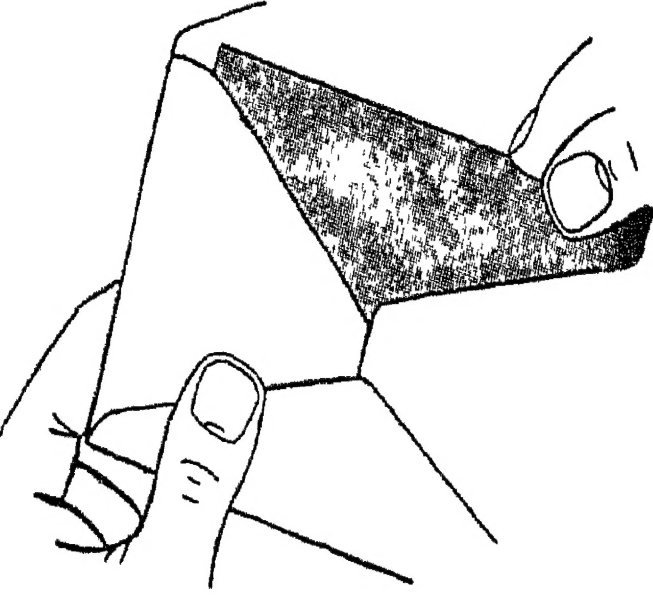
ಸ್ವಾಮಿ ;

ಜೂನ್ 26, 27, 28 ರಂದು ಮುಳಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನವರು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮದ್ವಿದ್ಯಾಪಯೋನಿಧಿಶೀರ್ಷರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವವು ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾದದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಉತ್ತೇಜ್ಜೆಯಾಗಲಾರದು.

ಇದೇ ರೀತಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆಯೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ದಾಸವರೇಣ್ಯರ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಯಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ (ಉದಾ: ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಜರು - ನವವೃಂದಾವನ, ಶ್ರೀವಿಜಯದಾಸರು - ಚಿವ್ವಗಿರಿ, ಶ್ರೀಗೋಪಾಲದಾಸರು - ಉತ್ತನೂರು, ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು - ನ್ನಿನೂ ಇತ್ಯಾದಿ) ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸದರೆ ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಸೇವೆ ಎರಡೂ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೆ. ಮೋಹನರಾವ್ ಕಲಾವಿದರು.

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸ್ವಾಮಿ :

ಶ್ರೀ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಸ್. ಕುಮುದವಲ್ಲಿಯವರು “ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಭಗವಂತನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಅಸಿರ್ವಚನೀಯ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಇನ್ನಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

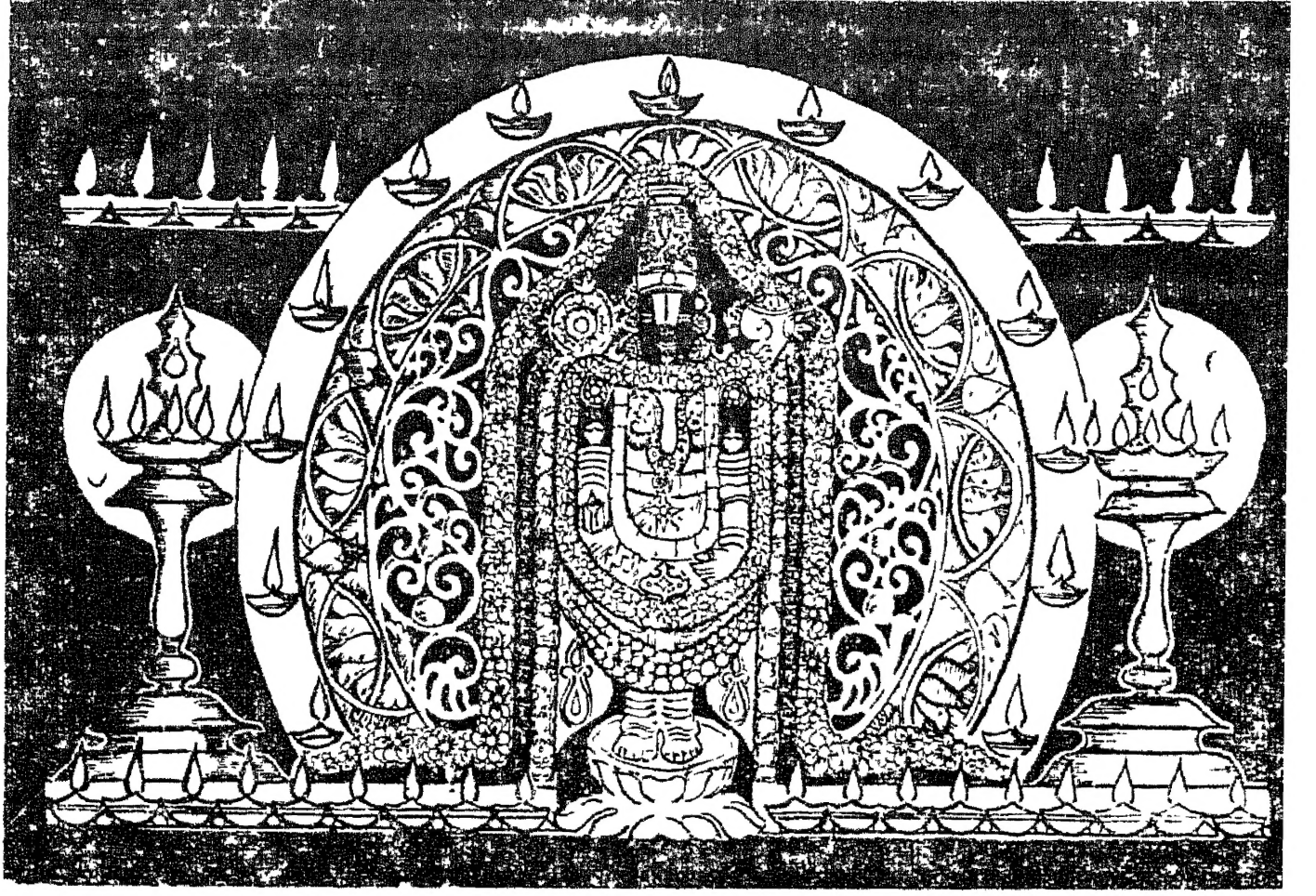
ಅದರ ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ‘ಗೊಕರ್ಣ’ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತಾದಿಗಳೂ ಶಿವನ ಆತ್ಮಲಿಂಗವನ್ನು ಮೂರಡಿ ಎತ್ತರದ ಗಣಪನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜಿಸಬಹುದು. ಶ್ರೀಮತಿಯವರು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲವೇಕೆ ?

ಲೋಕೇಶ, ಬೆಂಗಳೂರು.

(ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆ, ಅಲ್ಲಿ ದೊರಕಬಹುವಾದ ಆನಂದದ ಹಿರಿಮೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಧಾರಣೆ ಮಾಡಲೆಂದು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಷ್ಟೆ. ಲೇಖಕಿಗೆ ಇತರ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ನೀಡುವಷ್ಟು ವ್ಯವಧಾನವಿಲ್ಲದಿರಬಹುದೇನೋ ? ಆದ ಪ್ರಮಾದವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಕೃಪೆಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ. -ಸಂ)

ಸ ಪ್ರ ಗಿ ರಿ

ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಇಂಗ್ಲೀಷ್,
ಹಿಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ.

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿಜಂ ಪೈಸೆ.
ಸಂವತ್ಸರ ಚಂದಾ ೬ ರೂ.

ಸಂಪುಟ 11]

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1980

[ಸಂಚಿಕೆ 4

ವಿಷಯಸೂಚಿ

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು ;
ಶ್ರೀ ಪಿ. ವಿ. ಅರ್. ಕೆ. ಪ್ರಸಾದ್,
ಐ.ಎ.ಎಸ್.,
ಟೆಲಿಫೋನ್ ನಂಬರು: 2322

ಸಂಪಾದಕರು:
ಕೆ. ಸುಬ್ಬರಾವು, ಎಂ.ಎ.,
ತಿರುಮಲ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ತಿರುಪತಿ.
ಟೆಲಿಫೋನ್ ನಂಬರು; 2254

ಮುದ್ರಣ:
ಯಂ. ವಿಜಯಕುಮಾರ್‌ರೆಡ್ಡಿ
ಮೇನೇಜರ್, ತಿ. ತಿ. ದೆ. ಪ್ರೆಸ್, ತಿರುಪತಿ.
ಟೆಲಿಫೋನ್ ನಂಬರು; 2340

	ಪುಟ.	ಸಂ.
ವಾರ್ತಾಲಹರಿ	...	4
ವಿಶ್ವ ವಂದ್ಯ ಗಣಪತಿ	...	5
ಯತೀವರೇಣ್ಯ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು	...	9
ತ್ಯಾಗರಾಜಸ್ವಾಮಿ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ	...	13
ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ	...	17
ದಾಸರು ಕಂಡ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ	...	25
ಶಿಲಪದಿಕಾರನು ಮತ್ತು ಮಣಿಮೇಖಲೈ	...	29
ಸನಾತನ ಧರ್ಮರಂಗ	...	31
ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖಗ್ರಂಥಗಳು	...	33
ಕಿಶೋರ ಜಗತ್	...	34
ನಿಮ್ಮಭವಿಷ್ಯ	..	39

ಮಿಕ್ಕ ವಿನರಗಳಿಗೆ:
ಸಂಪಾದಕರು,
ತಿರುಮಲ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು,
ತಿರುಪತಿ.

ಮುಖಚಿತ್ರ : 1. ನೋಹಿನೀ ಅವತಾರದ ಶ್ರೀ ಮಲೆಯಪ್ಪಸ್ವಾಮಿ
2. ದ್ವಿಭುಜ ಗಣಪತಿ—ಚಿತ್ರ: ಕೆ. ಜಗದೀಶ್.

ವಾರ್ತಾಲಹರಿ

ಕೃಷ್ಣಾ ಪುಷ್ಕರಗಳು

ಗುರುವು ದ್ವಾದಶ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಶಿಯಲ್ಲೂ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಷವಿದ್ದು ಚಕ್ರಾರ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಮೊದಲ ರಾಶಿಗೆ ಬರಲು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಾಗುತ್ತದೆ. ಗುರುವು ಒಂದೊಂದು ರಾಶಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗಲೂ ಅವನ ಸಂಗಡಿನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಜಲರೂಪಿ ಪುಷ್ಕರನನ್ನು ದೇವ ದೇವತೆಗಳು ಸಂದರ್ಶಿಸಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಹನ್ನೆರಡು ನದಿಗಳಿಗೆ ದೇವದೇವತೆಗಳು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬರುವರೆಂದೂ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ನದಿಗಳ ಸ್ನಾನ ಪುಣ್ಯಪ್ರದವೆಂದೂ ಪ್ರತೀತಿ ಗುರುವು ಮೇಷ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಗಂಗಾನದಿಗೆ, ವೃಷಭರಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನರ್ಮದೆಗೆ, ಮಿಥುನ ದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸರಸ್ವತಿಗೆ, ಕರ್ಕಾಟಕ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಯಮುನೆಗೆ, ಸಿಂಹ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಗೌತಮಿ (ಗೋದಾವರಿ)ಗೆ, ಕನ್ಯಾರಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕೃಷ್ಣೆಗೆ, ತುಲಾರಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕಾವೇರಿಗೆ, ವೃಶ್ಚಿಕದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿಗೆ, ಧನುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಿಂಧು ವಿಗೆ, ಮಕರ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಗಭದ್ರೆಗೆ, ಕುಂಭ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಾಪರ್ಣಿಗೆ ಮೀನರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಣೀತಾ ನದಿಗೆ ಪುಷ್ಕರಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಗುರುವು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಬರುವ ಪುಷ್ಕರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ಕನ್ಯಾರಾಶಿಯನ್ನು ಸೇರುವುದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಗೆ ಪುಷ್ಕರಗಳು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರ ಮೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಜನ ನದೀದಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ, ಪೂಜೆ, ತರ್ಪಣಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಒಂದು ಪುಣ್ಯ ಸಂಚಯದ ದಿನಗಳಿವು. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 26 ರಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವ ಪುಷ್ಕರಗಳಲ್ಲಿ ತಿ. ತಿ. ದೇ. ಹೈಂದನ ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ 1979 ರಲ್ಲಿ ಗೋದಾವರಿ ಪುಷ್ಕರ ಸಮ ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದಂತೆಯೇ ಭಾರೀ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತ ವಾಗಿದೆ.

ನವರಾತ್ರಿ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವಗಳು

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಅಧಿಕಮಾಸ ಬರುವುದು. ಆಗ ತಿರುಮಲೆಯ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಎರಡು ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವಗಳು. ಮೊದಲ ನೆಯದು ಕನ್ಯಾಮಾಸದ (ಅಶ್ವಿನ್ಯುಜ ಮಾಸ)

ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಶ್ರವಣನಕ್ಷತ್ರದ ದಿನದಂದು ಚಕ್ರ ಸ್ನಾನವಾಗುವಂತಹದು. ಈ ಬಾರಿ ಇದು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದದ್ದೇ. ನಂತರ ಮತ್ತೊಂದು ನವರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತಹದು. ಈ ಬಾರಿ ಈ ಎರಡನೆಯ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವಗಳು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 10 ರಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ಅದೇ ತಿಂಗಳ 18 ರಂದು ಮುಗಿಯುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷಗಳೇನೆಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವದ ಧ್ವಜಾರೋ ಹಣ ಇಲ್ಲಿರದು. ಜೊತೆಗೇ ಮೊದಲ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮರದ ರಥವನ್ನೇರುವ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ನವರಾತ್ರಿ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ರಥ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಸಂಜೆ, ರಂಗಮಂಟಪದ ಮುಂದಿನ ದೊಡ್ಡ ಶೇಷವಾಹನದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಮಲೆಯಪ್ಪಸ್ವಾಮಿ ಹಾಗೂ ಉಭಯ ದೇವ ಸತ್ತ್ವ ಯರನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಆಸ್ಥಾನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ವರುಣ ಜಪ

ತಿರುಮಲೆಯ ಶ್ರೀ ಕಪಿಲೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 9-8-80 ರಂದು ಮಳೆ ಗಾಗಿ ಪರ್ಜನ್ಯ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ತಿ. ತಿ. ದೇ. ಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ಪಿ. ವಿ. ಆರ್. ಕೆ. ಪ್ರಸಾದ್ ಉಪಕಾರ್ಯ

ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ ನಾಯುಡು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ವೇಷ್ಣಾರ್ ಶ್ರೀ ರಘುನಾಥರೆಡ್ಡಿ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಈ ವರುಣ ಜಪದಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ವೇದವಿದರೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ವರುಣ ಜಪ ವಾದ ಒಂದು ವಾರದ ಒಳಗೇ ತಿರುಮಲೆಯ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಧಾರಾಕಾರವಾದ ವರ್ಷ ಸಂಭವಿಸಿದು ಈ ಜಪದ ಫಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಶ್ರೀ ಹುಂಡಿಗೆ 5.02 ಲಕ್ಷ ರೂಗಳು

ಅಜ್ಞಾತ ಭಕ್ತರೊಬ್ಬರು ಒಂದು ಕೈಚೀಲದಲ್ಲಿ 5.02 ಲಕ್ಷ ರೂಗಳನ್ನಿಟ್ಟು (ಬಹುತೇಕ ನೂರು ರೂಗಳ ನೋಟುಗಳು) ತಿರುಮಲೆಯ ಶ್ರೀ ವೆಂಕ ಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಹುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆಂದು ವರದಿ ಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಡುವಣ ಶ್ರೀ ಹುಂಡಿಯ ಕಾಣಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತದ ಒಂದು ಇಡುಗಂಟೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಜ್ಞಾತ ಭಕ್ತರ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೂ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಜನರ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಣಿದಾಡುವಂತಿತ್ತು.

★

ಪುಷ್ಕರ ವಿಶೇಷ

ಪುಸ್ತಕ ಮಾರಾಟ

ತಿ. ತಿ. ದೇ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿತರಣೆಗಾಗಿ ಮಾರಾಟ ವಿಭಾಗವು ಕೃಷ್ಣಾ ಪುಷ್ಕರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ. ಸುಲಭ ಬೆಲೆಯ, ಅಮೂಲ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಹೆಂಗಸರಿಗೆ, ಬೆಳೆದವರಿಗೆ, ವೃದ್ಧರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಕ್ಕಂತಹ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ವಿಶ್ವ ವಂದ್ಯ ಗಣಪತಿ

ಶ್ರೀ ಚಿಂಚೋಳಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದಾಚಾರ್ಯ.

ಇಡೀ ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಾಕೈಂಕರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಉತ್ಸವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿಯ ಮಹೋತ್ಸವವು ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರ ಸಕಲರಿಗೂ ವೇದ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ಸಕಲ ಭಾರತೀಯರೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಶ್ರೀಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಭರತ ಖಂಡದ ಆಸ್ತಿಕರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಗುಂಪನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು: 1. ವಿಷುವಿನ ಆರಾಧಕರು 2. ಶೈವಾರಾಧಕರು 3. ಶಕ್ತಿ ಆರಾಧಕರು 4. ಶೂನ್ಯೋಪಾಸಕರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವೇದ

ದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಸುಗಮವಾಗುವುದೆಂದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ ಯತಿಸಾರ್ವಭೌಮರು ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ದುಷ್ಟಾನಾಂ ವಿಘ್ನಕರ್ತಾ ಸುಚರಿತ ಸುಜನ
ಸ್ಥೋಮ ವಿಘ್ನಾಪಹರ್ತಾ |

ತಸ್ಮಾದ್ವಿಘ್ನಾಧಿಪೋಹಂ ಮಮ ಇತಿ
ಸುಧಿಯಾಂ ಸ್ವಷ್ಟಮಾಜ್ಞಾಪನಾ ಯಾ||

ಉತ್ತಮಕಾರ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲನಾಗಿ ದುಷ್ಟರಿಗೆ ವಿಘ್ನಕಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ತನ್ಮುಖಾಂತರ ಭಗವದಾರಾಧನ ಮಾಡುವವನೇ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ. ಇಂತಹ ಗಣಪತಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳುಂಟಾಗುವುದು ಸಹಜ.

ಶಂಕರರು ಇಲ್ಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿಯು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಈ ಗಣಪತಿಯು ಉಮೆಯ ನಂದನೋ ಆಥವ ಶಂಕರಾತ್ಮಜನೋ? ಈತ ಹೇಗೆ ಪೂಜ್ಯನಾದನನು?

ಪಾರ್ವತಿಯು ಮೈಕೆಲೆಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿ ಈ ಗಣೇಶ ಎಂದು ಪುರಾಣವಚನಗಳಿವೆಯಲ್ಲ. ಪಾರ್ವತಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕೊಳೆ ಇತ್ತೇ?

ಗಣಪತಿ ಅನೇಮುಖ ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆ, ಅದ ಕೊಂದು ಹಾವು, ಪುಟ್ಟ ಇಲಿವಾಹನ ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳು ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುವರಲ್ಲ; ಇದು ನಿಜವೇ?

ಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವವರು, ಕೆಲವರು ಒಪ್ಪರು. ಕೆಲವು ವೈಷ್ಣವರು ಶೈವಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಶೈವರು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರೂ ಯಾವ ಮತವನ್ನೇ ಆವಲಂಬಿಸಿರಲಿ ಇಂದಿನ ಕಥಾನಾಯಕನಾದ ನಮ್ಮ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ಗಣಪತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದುದು ಆದ್ಯಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದೆ ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾತ್ವಿಕ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಬರಲು, ಸೂತರು ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಚತುರ್ಥಿ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ

ತ್ರಿಜಗ ವಂದಿತ ಗಣಪ

ಗಜಮುಖನೆ ಮೆರೆವೇಕದಂತನೆ
ನಿಜಗುಣಾನ್ವಿತ ಪರಶುಧಾರನೆ
ರಜತಗಿರಿಗೊಡೆಯನ ಕುಮಾರನೆ ವಿದ್ಯೆ ವಾರಿಧಿಯೆ
ಅಜನು ಹರಿ ರುದ್ರಾದಿಗಳು ನೆರೆ
ಭಜಿಸುತಿಹರನವರತ ನಿನ್ನನು
ತ್ರಿಜಗವಂದಿತ ಗಣಪ ಮಾಳ್ವುದು ಮತಿಗೆ ವಂಗಳವ

— ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ - ಕನ್ನಡಭಾರತ.

ಕರ ಚತುಷ್ಟಯದುದಿತ ಮದ ಸಿಂ
ಧುರ ನಿಭಾನನದಮಲ ಲಂಬೋ
ದರದ ವರಸಿಂಧೂರ ಚಂದನಗಂಧ ಬಂಧುರದ
ಉರುಲಲಾಟದಿ ನರ್ತಿಸುವ ಕಚ
ಭರದ ಕಮನೀಯ ಪ್ರಭಾವಿ
ಸ್ತರದ ವಿನಾಯಕ ಮಾಡೆಮಗೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನದಾಯಕನ.

— ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿ - ತೊರವೆರಾಮಾಯಣ.

ಬಲಮುರಿ ಗಣಪತಿ - ಯಳಂದೂರು.

ಚಿತ್ರ - ಶ್ರೀನಿಧಿ.

ಇತ್ಯಾದಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬಹುದು.

ಪಾರ್ವತಿಯು ಪೃಥ್ವೀ ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಅಭಿಮಾನದೇವತೆ. ಆದಕಾರಣ ವೃತ್ತಿಕೆಯಿಂದ ಒಂದು ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಜೀವಕಳೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮೈಕೊಳೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಗಣಪತಿ.

ಪಾರ್ವತಿಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಗಣಪತಿ ತಂದೆಯಾದ ಶಂಕರನಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಗಜಮುಖನಾಗಿ ತಂದೆಯಿಂದ ಬದುಕಿದ ಕಾರಣ; ಈತ ಉಮೆಯನಂದನನೂ ಹೌದು, ಶಂಕರಾತ್ಮಜನೂ ನಿಜ.

ಗಣಪತಿಯು ವಿಶ್ವಂಭರ ಮೂರ್ತಿಯು ಔಪಾಸ

ಕನಾದ ಕಾರಣ ದೊಡ್ಡ ಉದರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನು.

ಪರಮಾತ್ಮನ ವಿರಾಟರೂಪದಲ್ಲಿ ಈತ ಗಜಮುಖ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಗಣಪತಿಗೆ ಗಜಮುಖವು ಬಂದಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥ ಗಜಮುಖ ಬುದ್ಧಿ ಸೂಚಕ ಮೂರ್ತಿ.

ಮನುಜರ ಉದರದಲ್ಲಿ ಬರೀ ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಾದಿಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಈ ಗಣಪತಿಯು ಹಾವನ್ನು ಉದರಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ.

ದವಸ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಇಲಿಯು ತಿಂದು ಜೊಳ್ಳು ಮಾಡುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕಾಲನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಂತಹ ವ್ಯತ್ಯವನ್ನು

ಮೆಟ್ಟಿಗೆ ಕೂತವನೇ ನಮ್ಮ ಗಣಪತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಇಲಿ ವಾಹನ.

ಒಮ್ಮೆ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಗಣಪತಿಗೆ ತಾವು ಹೇಳುವ ವೇದವಿಭಾಗ ವಿಚಾರ, ಸಕಲ ಪುರಾಣಾದಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಗಣಪತಿ ತನ್ನ ಕೈ ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದರಿಂದ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರೆಯುವಂತೆ ಕರಾರು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡರು, ಆದ್ದರಿಂದ “ವ್ಯಾಸಕೃತಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ ಲೋಕದೊಳು” ಎಂದು ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು ಹರಿಕಥಾವೃತ್ತ ಸಾರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ಶ್ರೀಕನಕದಾಸರು “ರಾಶಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಬಲ್ಲ ರಮಣಿ ಹಂಬಲನೊಲ್ಲ” ಎಂದು ತಮ್ಮದೊಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗಣಪತಿಯು ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅರಿತವನು.

ಈತ ಪ್ರಾಣಾವೇಶ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ ಕುಬೇರ ವಿಷ್ಣುಕ್ಷೇನ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಶೇಷ ಶತಸ್ತರೆಂಬ 85 ಜನದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಹಾಗೂ ಗಂಗಾದೇವಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಹಿಂದೆ ರುಕ್ಮಿಣೀ ದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಚಾರುದೇವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನೆಂದು ಶ್ರೀಹರಿಕಥಾವೃತ್ತಸಾರದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ.

“ಶುಕ್ರ ಶಿಷ್ಯರ ಸಂಹರಿಪುದಕೆ ಶಕ್ರ ನಿನ್ನನು ಪೂಜಿಸಿದನು, ಉರುಕ್ರಮನು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಸೇತುಮುಖದಲ್ಲಿ. ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಧರ್ಮರಾಯನು ಚಕ್ರಪಾಣಿಯ ನುಡಿಗೆ ಭಜಿಸಿದ ವಜ್ರಕುಂಡನೆ ನಿನ್ನೊಳೆಂತುಂಟೋ ಈಶನನುಗ್ರಹವು” (ಹರಿಕಥಾವೃತ್ತ ಸಾರದಿಂದ)

ಸೇತುಬಂಧನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಪೂಜಿಸಿದ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಪುರ ಸಂಹಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಂಕರರೇಪೂಜಿಸಿದರು, ಭಗೀರಥನು ಗಂಗೆ ತರಲು ಹೋದಾಗ ಪೂಜಿಸಿದ, ದೇವ ದಾನವರು ಅಮೃತಮಥನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಸಾಂಬನು ಕುಷ್ಠ ರೋಗ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು, ಧರ್ಮರಾಯನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಾತಿನಂತೆ ಪೂಜಿಸಿದನು, ಅಮೃತಾಪಹರಣದಲ್ಲಿ ಗರುಡನು ಪೂಜಿಸಿದನು, ಕೌರವ ಹಾಗೂ ರಾವಣಾದಿಗಳು ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸದೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶರಾದರು. ಆದುದರಿಂದ ಸಕಲರಿಗೂ ಗಣಪತಿಯ ಪೂಜೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾದುವಾಗಿದೆ.

ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ “ಗಣಾನಾಂ ತ್ವಾಗಣಪತಿಂ ಹವಾಮಹಿ” ಮಂತ್ರವಿದೆ. ನಾರಾಯಣೋಪನಿಷತ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯು ಧ್ಯಾನಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ. ತೈತ್ತಿರೀಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯು ಷರ್ಞನೆ ಇದೆ.

ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ವಿನಾಯಕ, ವಿಘ್ನರಾಜ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ. ಬೋಧಾಗುಪ್ತ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಗಣಪತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ನಾಜ ಸೇನೆಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈತನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಯೋಗ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಜೋಷ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, ತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮಹಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ವಿಚಾರ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮತ್ಸ್ಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಮೈಕೊಳೆಯಿಂದ ವಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮದೇವರು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವರನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಡದಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪರಶುನಿಂದ ಒಂದು ದಂತ ಕತ್ತರಿಸಿದರೆಂಬ ಏಕ ದಂತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ. ವರಾಹ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ದೇವ ತೆಗಳ ವಿಘ್ನ ಪರಿಹಾರಕನೆಂದಿದೆ. ನ್ಯಾಂದ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಮಹೇಶ ಎಂಬ ರಾಜ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದ ನಾರದರನ್ನು ಗಮನಿಸದ ಕಾರಣ ಅವರ ಶಾಪದಿಂದ ಗಣಪತಿಗೆ ಆನೆ ತಲೆಬಂತು ಎಂಬ ಕಥೆ ಹೊರಟಿದೆ. ಮಹಾಭಾರತ ವನ್ನು ಬರೆದವನೇ ಶ್ರೀಗಣಪತಿ. ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇಲಿ ವಾಹನಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. 6ನೇ ಶತಮಾನದ ವರಾಹ ಮಿಶ್ರರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾನಿಷ್ಕ ಕಾಲದ ನಾಂದ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಗಣಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನದ ಎಲ್ಲೋರಿ ಎಂಬ ಗುರುತು ಹೇಳಿಕೆಯಿರುವಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. 8ನೇ ಶತಮಾನದ ಜೋಧಾಪುರದ ವಾಟೆಯಾಲಾದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಗಣಪತಿ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾ. 10ನೇ ಶತಮಾನದ ಅನೇಕ ಗಣಪತಿ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು.

ಕ್ರಿ. ಶ. 6ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಸಯಾನ ನಾನ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ಗುಡಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಯಿತು. ಜೈನಾದೇಶದ ಕುರೋಟಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಗಣಪತಿ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ತುರ್ಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ 2 ಕೈಗಳ ಸೈಜಾಮ ಹಾಕಿದ ವರಾಹ ಮುಖದ ಗಣಪತಿ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಸಯಾನ ನಲ್ಲಿ ಕೂರ್ಮ ವಾಹನ ಗಣಪತಿಯ ವರ್ಣನಾ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ. 4 ತಲೆಯ ಗಣಪತಿ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಕಾಂಜೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧರೂಪಿಯ ಗಣಪತಿ

ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿಮುಖ ಗಣಪತಿ ವಿಗ್ರಹವಿದೆ. ಜ. 1ನೇಲ್ಲಿ ಗೃಹ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮೇರೆಗೆ ಪೂಜಿಸಿದೆ.

ಗಣಪತಿಯ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ವರಾಹ ಗಣಪತಿ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವಿವರಿಸಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಶಿಲ್ಪಕಲಾಕಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ.

ಗಣಪತಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾದರೂ ಏಕೈಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತ್ಯಕ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿರುವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ತತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕು.

ಕೆಲವುಕಡೆ 8 ಪತ್ನಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಅಣೆಮಾಡಿ ಅಕ್ಕಸಿವಿ ಗಳೆಂದು ಕೆಲವು ತಕ್ಕದ್ದು.

ಗಣಪತಿ ಐಶ್ವರ್ಯಪ್ರದ ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಜೋತೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವುದಂಟು.

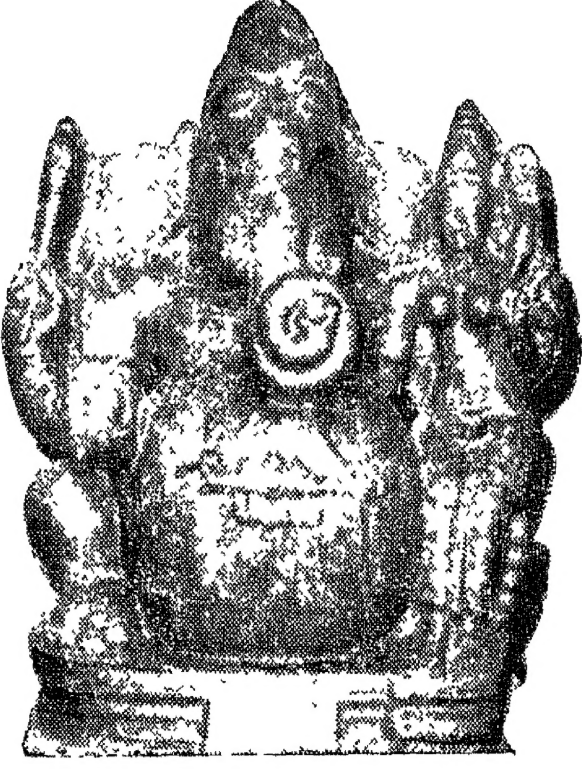

ಹೀಗೆ ಅದಿ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ವಿಶ್ವವಂದ್ಯನಾಗಿ ಸುಜನರ ಬಂಧುವಾಗಿ, ಕ್ರೂರಕರ್ಮಗಳ ದ್ವೇಷಿಯಾಗಿ ಅನಿಷ್ಟನಿವಾರಕನಾಗಿ ಇಷ್ಟಪ್ರದನಾಗಿ ಮುನಿಜನಸಕರ ವಂದ್ಯನಾಗಿ ಸಕಲ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿ, ಇರುವ ಶ್ರೀಗಣಪತಿಯು ಹಿಂದೂಗಳ ಬಹು ಮುಖ್ಯದೇವತೆ. ಈತನ ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತೀಯರ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಹೊರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ್ಯೂ ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡದೆ ತಮ್ಮೊಡನೆ ಒಯ್ದು ಅಲ್ಲೂ ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದರು. ಹಿಂದೂ ಜನರು ಬಡತನ ಬೇಗ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಹೊರಗಿನವರ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದಲೋ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳಾದಾಗ್ಯೂ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಸಂಕೇತವಾದ ಗಣಪತಿ ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ.

ಗಣಪತೀಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು.

1. ವೀರಗಣಪತಿ:— ಬೇತಾಳ, ಶಕ್ತಿ, ಧನುರ್ಬಾಣ, ಖಡ್ಗ, ಮುದ್ದರ, ಗದಾ, ಅಂಕುಶ, ನಾಗಪಾಶ, ಶೂಲ, ಪರಶು, ಧ್ವಜಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ 12 ಕೈಗಳು.
2. ಉಚ್ಚಿಷ್ಠ ಗಣಪತಿ:— ಎಕ್ಕದ ಬೇರಿನದು-ವಿಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ.
3. ಸಂಪ್ರದೀಯಗಣಪತಿ:— ಕುಂಭ ಪಾಶಾದಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ 6 ಕೈಗಳು.
4. ಭುವನಗಣಪತಿ:— ಕೊಡಲಿ, ತಾವರೆ, ಕಬ್ಬಿನ-ಬಿಲ್ಲು ಹಿಡಿದ ಮೂರ್ತಿ.
5. ಮಹಾಗಣಪತಿ:— ಕಲ್ಪಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿ.
6. ಲಕ್ಷ್ಮೀಗಣಪತಿ:— ಕುಂಭಾದಿ ಧರಿಸಿದ ಐಶ್ವರ್ಯಪ್ರದ.
7. ಕರುಣಗಣಪತಿ:— ಪಾಶ, ಅಂಕುಶ ಮೋದಕಾದಿ ಧರಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿ.
8. ಭಕ್ತಿಗಣಪತಿ:— ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮಾವು ಧರಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿ.
9. ಚತುರ್ಥಿಗಣಪತಿ:— ಗದಾ ಪಾಶಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಿದ್ಧಿಪ್ರದ.
10. ಪಿಂಗಳಗಣಪತಿ:— ಮಾವು ಧರಿಸಿದ ಹಳದಿ ವಸ್ತ್ರಧರಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿ.
11. ದ್ವಿಜಗಣೇಶ:— ಪುಸ್ತಕ ದಂಡ ಧರಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿ.
12. ಬಾಲಗಣೇಶ:— ಬಾಳೆಮಾವು ಧರಿಸಿದ ಬಾಲರೂಪಿ.
13. ಉರ್ಧ್ವಗಣೇಶ:— ಕಲ್ಪಾರ, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ಧರಿಸಿದ ಮೂರ್ತಿ.
14. ಹೇರಂಬಗಣಪತಿ:— 5 ಮುಖದ-ಸಿಂಹಾಸನ-ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ ಪರಶು ಹಿಡಿದ ಮೂರ್ತಿ.
15. ಪಲ್ಲವಗಣಪತಿ:— ಪದ್ಮಾಸನಸ್ಥ ದಾಳಿಂಬೆ ಹಿಡಿದ ಮೂರ್ತಿ.
16. ಸಿದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿಗಣಪತಿ:— ತ್ರಿಶೂಲ, ಗದಾ, ದಿಂದಲೂ ಸಿದ್ಧಿ ಬುದ್ಧಿ ಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವ.
17. ಸ್ತುಂದ ಪ್ರಿಯಗಣಪತಿ:— ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಒಡಗೂಡಿದ ಬಾಲರೂಪಿ.
18. ಅದಿಗಣೇಶ:— ಸರ್ಪಭೂಷಣ ಪಾಶ-ಅಂಕುಶ ಹಿಡಿದವ.
19. ನರ್ತನಗಣೇಶ:— ನಾಗಪಾಶ ಹಿಡಿದ ನಾಟ್ಯ ಭಂಗಿಯ ಮೂರ್ತಿ.
20. ಪಿಳ್ಳೆರಾಯಗಣೇಶ:— ಗರಿಕೆ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದಾದ ಮೂರ್ತಿ.
21. ಜ್ಞಾನರೂಪಿ ಗಣೇಶ:— ಭಾರತಾದಿ ಗ್ರಂಥ ಬರೆದ ಮೂರ್ತಿ.

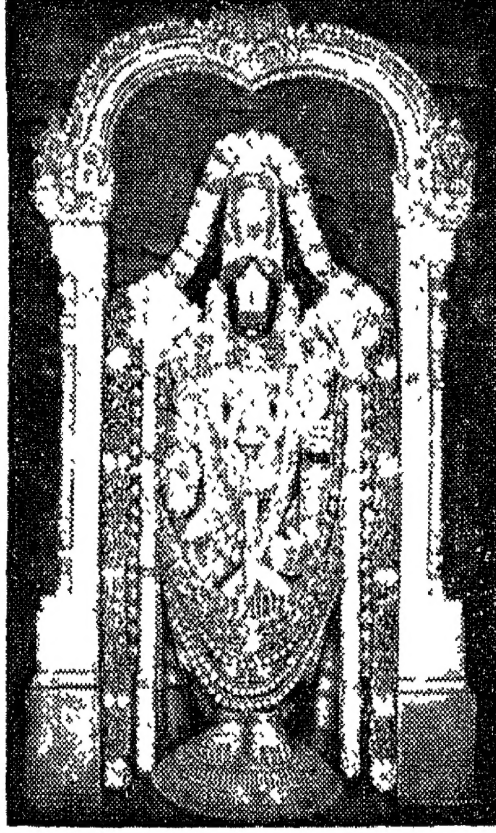
ಗಣೇಶ ಪುರಾಣ

ಗಣೇಶಪುರಾಣ :— ಇದರಲ್ಲಿ 12,000 ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ
ಶ್ಲೋಕ || ಧ್ಯಾಯೇತ್ ಸಿಂಹಗತಂ ವಿನಾಯಕಮಮುಂದಿಗ್ಬಾಹು ಮಾದ್ವೈಯುಗೇ |
ತ್ರೇತಾಯಾಂತು ಮಯೂರವಾಹನಮಮುಂಷಡ್ಬಾಹುಕಂ ಸಿದ್ಧಿ ದಂ |
ಶ್ರೀಮದ್ವಾಪರಕೇ ಗಜಾನನಮಮುಂಯುಗ್ಬಾಹು ರಕ್ತಾಹಕಂ |
ಕುರ್ಭುಂತು ದ್ವಿಭುಜಂ ಸಿತಾಂಗರುಚಿರಂ ಸರ್ವಾರ್ಥದಂ ಸರ್ವದಾ ||

ಯುಗದ ಹೆಸರು	ವಾಹನ	ಕೈಗಳು
1. ಕೃತಯುಗ	ಸಿಂಹವಾಹನ	10 ಕೈಗಳು
2. ತ್ರೇತಾಯುಗ	ನವಿಲುವಾಹನ	6 " "
3. ದ್ವಾಪರಯುಗ	ಕೆಂಪು ಆನೆ ವಾಹನ	4 " "
4. ಕಲಿಯುಗ	ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಪಿಠೆ	2 " "

ಶರಣು ವೆಂಕಟರಮಣ

ಚಂಡ ಪ್ರಚಂಡರ ಮಂಡೆ ಬೋಳಿಸುವ | ಉದ್ಬಂಧ ಮಹಿಮೆ
ಗಂಡುಗಲಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಾಯ ನಿನಗೆ ಶರಣು || ಪ ||
ತೋಂಡಮಾನರಾಜನಿಗೆ ಶಂಖು ಚಕ್ರಗಳತ್ತ
ಅಂಡಜವಾಹನ ತಿರುವತಿಗಿರಿವಾಸ ನಿನಗೆ ಶರಣು || ಅ. ಪ ||
ಅಕ್ಕೂರಗೊಲಿದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರಾಯ | ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ
ಭೂವೈಕುಂಠವೆನಿಸ | ಶ್ರೀ ತಿರುಮಲೆ ಗಿರಿಯಲಿ
ನಿಂತ | ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಿನಿಯಲಸ ಶರಣು ಶರಣು || ೧ ||

ಭಕ್ತರೆ ಒಲಿವ | ಭಕ್ತವತ್ಸಲ | ಪ್ರೇಮ ಚಿಂತಾಮಣಿ |
ಇಷ್ಟಜ ಬಿಲ್ಲಿನ ಪಿತ | ಶ್ರೀ ವಸಂತ
ವೈಭವದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಶರಣು || ೨ ||
ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನರಸಿಯ ಸೋದರ
ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಲ್ಲಭ ವರ ಕೋಲಾರ ವೆಂಕಟರಾಯ
ಶ್ರೀ ವಾಸುಕಿಗಿರಿವಾಸ ಶ್ರೀಹರಿ ವಿಠಲ ದೇವಶರ್ಮವರದ
ಶ್ರೀ ನಿಕೇತನ ವರದ ಕಾಗಿದೆಯಾದಿ ಕೇಶವ.....
ಸರ್ವಾಪರಾಧ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಮೊರೆಯೊ ಶರಣ ಶರಣು || ೩ ||

ದೇವಶರ್ಮ ವಿರಚಿತ. ಕಳುಸಿದವರು: ಎಚ್. ಜಿ. ರಾಧಾದೇವಿ.

ಯತಿವರೇಣ್ಯ

ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು, ವಿಜಯನಗರದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಪದತಲದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದ ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಮಾಧ್ವ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಯತಿಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಥಾನವು ಅನುಪಮವಾದುದು. ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯಂತ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬಾಳಿದವರೆಂದರೆ, ರಾಮಾನುಜರು ಮತ್ತು ನೂರಿಸ್ವತ್ತು ವರ್ಷ ಬಾಳಿದ ವಾದಿರಾಜರು.

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವರು ಇವರು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇರಳವಾದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪಂಡಿತನಾನ್ಯರನ್ನಿಸಿದವರು. ದೈವೀಶಕ್ತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ತೋರಿಸುವ ಪವಾಡಗಳು, ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆ, ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಹನ್ನೊಂದು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಮಾ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಈ ಯತಿ ವರೇಣ್ಯ ವಾದಿರಾಜರನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕೆ 1402 ಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವ ಶಾರ್ವರಿ ಸಂವತ್ಸರದ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1480) ಒಂದು ದಿನವಾದಲ್ಲಿ ತುಂಬು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಗೌರಮ್ಮನು ಗಡ್ಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದ ತುಡುಗುದನಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಹೋದಾಗ, ಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ, ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಸಕಲ ರೂಪ ಗುಣ-ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಗುವಿಗೆ ಮಗುವಿನತಂದೆ ರಾಮಭಟ್ಟನು “ಭೂವರ” ನೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದನು.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂಭಾಸಿಯ ಬಳಿಯಿರುವ ಹೂವಿನಕೆರೆ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ, ಜನಿಸಿ ಮುಂದೆ ವಾದಿರಾಜನೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗುವ ಈ ಶಿಶು, ಅಂದಿನ ಸೋದೆಮಠದ ಶ್ರೀವಾಗೀಶರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಗುರುಗಳು ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಇವನೊಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನಾಗುವನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅವನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಲಾಲನೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳ ಸಮಸ್ತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತರು. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳೋ ಕಡುಬಡವರು. ವಾಗೀಶರು ತಮ್ಮ ಮಠದಲ್ಲಿ, ‘ಭೂವರನ’ ವಿದ್ಯಾ

ಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಟುಮಾಡಿದರು. ವಟುವಿಗೆ ಗುರುಗಳಿಂದ ನ್ಯಾಯ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪಾಠವಾಯಿತು. ವಾಗೀಶರು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹಯಗ್ರೀವ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತನಾದ ಬಾಲಕನು ಗುರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ‘ಗುರುಭಕ್ತಿ ಬೇಕು | ಹಿರಿಯರ ಕರುಣ ಬೇಕು |.....ವಿರಕುತಿ ಬೇಕು, ವರ ಮಂತ್ರಜಪ ಬೇಕು..... ಶಿರಿಹಯವದನನ ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಬೇಕು || ಎಂದು ಹಾಡಿದನು. ಗುರುಗಳು ತಲೆದೂಗಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಓತ ಪ್ರೋತವಾಗಿ ‘ಹಯವದನ’ ಎಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಾಡುಗಳನ್ನು, ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾ ಬಂದರು. ಬಾಲಕನಿಗೆ ವಾಗೀಶರು ‘ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜತೀರ್ಥ’ರೆಂದು ನಾಮಕರಣಮಾಡಿ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ

ವಿಸಿದನು. ಹಂಪೆಯ ಬಳಿಯಿರುವ ವಾಲಿಯ ಭಂಡಾರವೆಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತನಿಧಿ ಇರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಶೋಧನೆಮಾಡಿಸಿದ ವಾದಿರಾಜರಿಗೆ ಅವಾರ ಧನರಾಶಿಯೂ, ವಾಲಿಸುಗ್ರೀವರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಮ ವಿಠಲವೆಂಬ ಎರಡುಸುಂದರ ವಿಗ್ರಹಗಳೂ ದೊರೆತವು. ಧನರಾಶಿಯನ್ನು ವಿಜಯನಗರದ ರಾಯರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ, ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪೂಜೆಗೆಂದು ಮಠದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಇಂದಿಗೂ ಆ ವಿಗ್ರಹಗಳು ಮಠದಲ್ಲಿವೆಯಂತೆ! ವ್ಯಾಸರಾಯರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸಿದನಂತರ, ಅವರು ಉಡುಪಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಗುರುಗಳು ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆ, ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಸ ಮುಷ್ಠಿಕೆಯನ್ನು, ಪಾರಿತೋಷಿಕವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು.

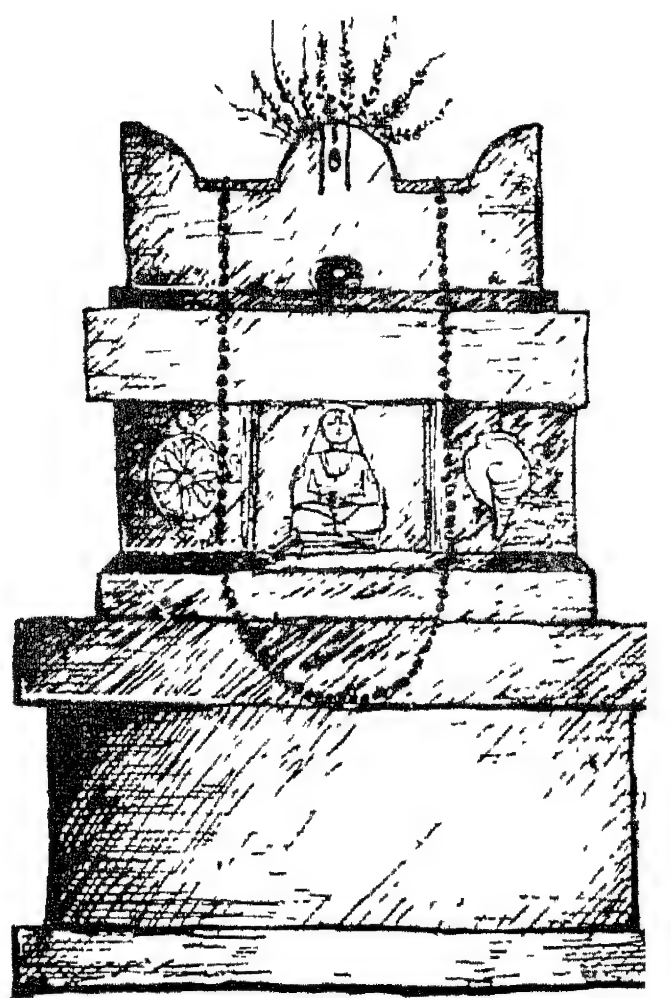
ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು

ವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ವಾಗೀಶರ ನಿಯಾಣಾನಂತರ ವಾದಿರಾಜರು ಸೋದೆಮಠದ ಪೀಠಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದರು.

ಪೀಠವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ವಾದಿರಾಜರ ಜ್ಞಾನದಾಹ ಹಿಂಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ರಾಜಗುರುವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಯರಲ್ಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಜ್ಞಾನಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ತೆರಳಿದರು. ಪುರಂದರ ದಾಸರು, ಕನಕದಾಸ, ಅಕ್ಷೋಭ್ಯತೀರ್ಥಮಠದ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣಯತಿಗಳು, ಶ್ರೀರಾಘವೇಂದ್ರ ಮಠದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯೇಂದ್ರರು, ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಆಪ್ತಶಿಷ್ಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ವಾದಿರಾಜರು, ವ್ಯಾಸರಾಯರಲ್ಲಿ, ಪ್ರೌಢ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ವೇದವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಕರತಲಾಮಲಕಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಟ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ವಾದಿರಾಜರ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ‘ಪ್ರಸಂಗಾಭರಣತೀರ್ಥ’ರೆಂದು ಕರೆದು ಗೌರ

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯ ಎಂಟು ಮಠಗಳ ಯತಿಗಳು ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಗೊಬ್ಬರಂತೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು

ಪೂಜಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದನ್ನರಿತು ವಾದಿರಾಜರು, ಇತರ ಯತಿಗಳ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಕೃಷ್ಣ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಉಳಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯತಿಗಳು, ಶಿಷ್ಯಪರಿಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ವಿಧಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತಭಜನೆಯನ್ನು ಪೂಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಇಂದಿಗೂ ಉಡುಪಿಯ ಕೃಷ್ಣಮಠದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಅಂದಿನಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ವಾದಿರಾಜರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು. ಅವರ ಅನುಗ್ರಹವು ಬಂಧುವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾದುದಲ್ಲ. ಸಕಲಜನರಿಗೂ ವರ್ಗಬೇಧವಿಲ್ಲದೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ ಮಾಡುವ ಸೊನೆ ಗಾರರನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಂದ ಮುದ್ರಾಧಾರಣ ಪಡೆದ ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೊನೆಗಾರರು ಇಂದಿಗೂ ಸೋದೆ ಮಠದ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಟೀಶ್ವರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು

ವಾದಿರಾಜರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡದ ಹರಿಜನರಿಗಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ತುಳುಬಾಣೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರನಾಮ ಮತ್ತು ಪದಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಪ್ರತಿದಿನ ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಕೊಂಡು ದೇವರನ್ನು ಭಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದರು.

ವಾದಿರಾಜರು ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯಿಂದ ಹಿಮವತ್ ಕೇದಾರದವರೆಗೆ ಭಾರತದ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದರು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ “ತೀರ್ಥ ಪ್ರಬಂಧ” ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ವಾದಿರಾಜಕೃತ “ರಾಕ್ಮಣೀಶ”ವೆಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಪುಣೆಯ ಮಹಾಜನಗಳು, ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಿ ಅನೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಮೆರವಣಿಗೆಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ತೋರಿಸಿದರು.

ಬೇಲೂರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ವಾದಿರಾಜರು, ಅಲ್ಲಿಯ ಚಿನ್ನಕೇಶವಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ

‘ಬೇಗಬಾರೋ ಬೇಗಬಾರೋ, ವೇಲಾಪುರದ ಚಿನ್ನ, ಬೇಗಬಾರೋ ಬೇಗಬಾರೋ ನೀಲ ಮೇಘವರ್ಣ’ ಎಂದು ಸೊಗಸಾಗಿಹಾಡಿದರು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬೇಲೂರಿನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹರಿಭಕ್ತ ಮೈಕುಂತದಾಸರು ಭಾವಾವೇಶದಿಂದ ನರ್ತಿಸಿದ ರಂತೆ!

ತಿರುಪತಿಯ ವೆಂಕಟೇಶನಲ್ಲಿ ವಾದಿರಾಜರಿಗೆ ಅಪಾರಭಕ್ತಿ. ಅಂತೆಯೇ ವೆಂಕಟೇಶನನ್ನು ಕುರಿತು ಮನದಣಿಯುನಂತೆ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಾಡು ಹೀಗಿದೆ, ‘ಸೇವಕನೆಲೊ ನಾನು | ನಿನ್ನ ಯಪಾದ | ಸೇವೆ ನೀಡೆಲೊ ನೀನು || ಗೊವರ್ಧನ ಗಿರಿದೇವ | ಗೋವುಗಳೆಕಾವ | ಮಹಾನುಭಾವ | ... ಪಂಕಜಾಸನ ವಿನುತ ತಿರುಪತಿ | ವೆಂಕಟ ಬಿರುದಾಂತ ಜಯಜಯ || ... ಯಶೋದೆಯಕಂದ ಹರಿಗೋವಿಂದ | ಶೇಷಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದ...|| ಎಂದು ಭಾವಪೂರಿತರಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಿರುಪತಿಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಬಂಗಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಸರವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದರು. ಸ್ವಾಮಿಯ ಕೊಠಳಿನಲ್ಲಿ ಅದು ನಯನಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು.

ಪ್ರಕಟಣ ಶಾಖೆ. ತಿ. ತಿ. ದೇ.

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ ಸಚಿತ್ರ ಸುಪ್ರಭಾತ

(ತ್ರಿವರ್ಣಚಿತ್ರ ಸಹಿತ ಸ್ತೋತ್ರಪ್ರಪತ್ತಿ, ಮಂಗಳಾಶಾಸನಗಳ ವಿವರಣೆ)

ಬೆಲೆ : ೧೦-೦೦

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಲ್ಯಾಣ

(ತ್ರಿವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ)

ಬೆಲೆ : ೧೧-೫೦

ಎಳೆಯರ ರಾಮಾಯಣ - ಶ್ರೀ ಮೈ. ನ. ನಾಗರಾಜ

ರಿಯಾಯಿತಿ ಬೆಲೆ : ೨-೦೦

ಡಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮಕ್ಕಳ ವಿಭಾಗ :

ಭಕ್ತ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು - ಶ್ರೀ ಕೆ. ಅಪ್ಪಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ

ಬೆಲೆ : ೦-೫೦

ಶ್ರೀ ನ್ಯಾಸರಾಯರು - ಶ್ರೀ ಕೆ. ಅಪ್ಪಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ

ಬೆಲೆ : ೦-೪೦

ಅಂಚೆ ವೆಚ್ಚ ಪ್ರತ್ಯೇಕ.

ವಿವರಗಳಿಗೆ :

ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್ ಸೆಕ್ಷನ್,

ಟಿ. ಟಿ. ಡಿ. ಪ್ರೆಸ್ ಕಾಂಪೌಂಡ್, ತಿರುಪತಿ.

ಭಾರತದ ದೂರ ದೂರದ ಮುಖ್ಯಯಾತ್ರಾ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟರೂ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ವಾದಿರಾಜರು ಭೇಟಿ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಭೂತಾರಾಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಖಂಡರು ವಾದಿರಾಜರನ್ನು ಕಂಡು ಧರ್ಮಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹಠಹಿಡಿದರು. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪೂಜೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರೆ, ನನಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡಲು ಸಮ್ಮತಿ ಇದೆ ಎಂದರು. ಸ್ಥಳೀಕರು ಒಪ್ಪಿದರು. ಅಲ್ಲಿವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಆಗಮೋಕ್ತ ಪೂಜೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಾದಿರಾಜರು ಕದ್ರಿಯಿಂದ ಮಂಜು ನಾಥನನ್ನು ತರಿಸಿ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು. ಆಗಮೋಕ್ತ ಪೂಜೆಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದರು. ತಾವು ಹೋದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಪೂಜಾವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಲೋಪ ದೋಷಗಳಿದ್ದರೆ ಕ್ರಮಪಡಿಸಿ ಯೋಗ್ಯವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅನೇಕ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಅರ್ಚಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದರು. ಇಂದಿಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅನೇಕ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಅರ್ಚಕರಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ವಾದಿರಾಜರು ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದು ನೇತ್ರಾನಂದಕರವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಹರಿವಾಣದ ತುಂಬ ಹೂರಣವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಯಗ್ರೀವನನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿಯು ದಿವ್ಯಾಶ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ, ತನ್ನ ಖುರಗಳನ್ನು ವಾದಿರಾಜರ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಅವರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹಯಗ್ರೀವ ಮಂತ್ರದ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಸಮೀಪದ ಕಡಲೆ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕುದರೆ ಮೇಯುತ್ತಿದ್ದ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದವು.

ಸೋದಿಯು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿರಸಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಸಪ್ಪ ನಾಯಕನೆಂಬುವನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಶತ್ರುಗಳು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ, ನಾಯಕನು ಹೆದರಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದನು. ಊರಿಗೆ ಸಮೀಪದ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದ ವಾದಿರಾಜರು, ಅರಸಪ್ಪನಾಯಕನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿ, ಶತ್ರುವಿನೊಡನೆ ಕಾದಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದರು. ವಾದಿರಾಜರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಸೆರಗಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನಾಯಕನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕಲಿತನದಿಂದ ಎದುರಿಸಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾಯಕನು ವಾದಿರಾಜರ ಪ್ರಿಯಶಿಷ್ಯನಾದನು. ವಾದಿರಾಜರು ಸೋದಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಲು, ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ವಾದಿರಾಜರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿಂದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ತರಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗಿರಲು ಅರಸಪ್ಪನಾಯಕನ ಆಳಿಯ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಜ್ವರಪೀಡಿತನಾಗಿ ಮೃತನಾದನು. ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ವಿಷ ಪಾನಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವನೆಂದು ಹಟಹಿಡಿದಳು. ನಾಯಕನು ವಾದಿರಾಜರಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾದನು. ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲರಾದ ವಾದಿರಾಜರು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶೋಭಾನೆ ಎಂಬ ನೂರೆಂಟುನುಡಿಗಳ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ, ಅಳಿಯನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದರು. ಅದರ ಒಂದೆರಡು ನುಡಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ;

ಶೋಭನವೆನ್ನರೆ ಸುರರೊಳು ಸುಭಗನಿಗೆ
ಶೋಭನವೆನ್ನ ಸುರಪ್ರಿಯಗೆ ||
ಶೋಭನವೆನ್ನ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮರಾಯಗೆ |
ಶೋಭನವೆನ್ನ ಸುಗುಣನಿಗೆ || ||ಶೋ||
ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರ ಚರಣಕ್ಕೆ ಶರಣೆಂಬೆ |
ಪಕ್ಷಿವಾಹನ್ನ ಗೆರುಗುವೆ ||
ಪಕ್ಷಿವಾಹನಗೆ ರುಗುವೆನನುದಿನ |
ರಕ್ಷಿಸಲಿ ನಮ್ಮ ವಧೂವರರ ||

ಇಂತು ಮೊರೆಯಿಡಲು ಭಗವಂತನು ನಾಯಕನ ಅಳಿಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು.

ಪರಿಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೃತಕೃತ್ಯ ನೆನ್ನಿಸಿದ ಅರಸಪ್ಪ ನಾಯಕನ ಆಗ್ರಹದಂತೆ, ವಾದಿರಾಜರು ತಮ್ಮ ಇಹ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ಸೋದಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದರು. ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುವ ಪರಾಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಧೀರ್ಘಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುಬಾರಿ ಕೈಗೊಂಡು ಪರಾಯದ ಎರಡು ವರ್ಷ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಳಿದ ಸಮಯ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆ, ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಯಸ್ಸು ನೂರಿಸ್ವತ್ತನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿತು. ದೇಹ ಬಲ ಕುಗ್ಗಲು, ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು. “ಈಗಲೋ, ಇನ್ಯಾವಾಗಲೋ ತನುವು ಪೋಗದಿರದು, ವೃದ್ಧನಾದೆನು ಪಲ್ಲೆಲ್ಲವು ಬಿದ್ದವು ಕಣ್ಣು ಶಾಣಲೊಲ್ಲವು || ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಾರೆನಯ್ಯಾ ||” ಉದ್ಧರಿಸಲೋ ಹಯವದನ ಎಂದು ಹಲುವಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1600ರ ಶಾರ್ವರಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಫಾಲ್ಗುಣ ಬಹುಳ ತೃತೀಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ಸಶರೀರವಾಗಿ ಬೃಂದಾವನಸ್ಥರಾರರು. ಸಶರೀರವಾಗಿ ವೃಂದಾವನಸ್ಥರಾದ ಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜರು ಮೊದಲಿಗರು. ನಂತರ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು.

ಇಂದಿಗೂ ಸೋದಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಾದಿರಾಜರ ಬೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹರಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳು ನೆರವೇರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ವಾದಿರಾಜರ ವೃಂದಾವನದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಕಂಡು ಬರುವ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಹದಿನೆಂಟನೆ ಶತಮಾನದ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸಶ್ರೇಷ್ಠರು.

ವಾದಿರಾಜ ಸಲಹೋ | ವಾದಿರಾಜ
ವಾದಿರಾಜ ಗುರು | ನೀ ದಯವಾಗದೆ
ಈ ದುರಿತವಕಳೆದಪರಾರೋ !
ಇಳೆಯೊಳು ಯತಿಕುಲತಿಲಕ ಕೃಪಾಳೋ |
ಜನ್ಮಾಧಿ ವ್ಯಾಧ್ಯುನ್ಮಾದಭ್ರಮ
ನಿಮ್ಮ ಹೊಕ್ಕರಿ | ಗಿನೊದಲುಂಟೇ |

ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಾದಿರಾಜರು ಒಟ್ಟು 16 ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೂ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ದೇವನಾಮಗಳನ್ನೂ, ಸೂಳಾದಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೂ ಪ್ರಿಯರಾಗಿ ನಿತ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸೂಚನೆ.

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯವರ ಹುಂಡಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು “ಕಾರ್ಯನಿವಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ತಿ. ತಿ. ದೇ., ತಿರುಪತಿ.” ಇವರ ಖಾತೆಯ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತಿ. ತಿ. ದೇ.

ತಿರುಮಲೆಯ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.

- * ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳವರಿಗೂ ಉಚಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವ ಪರಿಶುದ್ಧ ಸತ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಸುಲಭ ದರದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಬೀಡುಗಳ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ.
- * ಶ್ರೀದೈವ ದರ್ಶನದ ಯಾತ್ರಿಕರ ಕಾಯುವ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕುಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಏರ್ಪಾಡು.
- * ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಫಿಬೋರ್ಡ್‌ನವರ ಅಲ್ಪಾಹಾರ ಸೌಲಭ್ಯ.
- * ಸುಲಭದರದ ಅಹಾರದ ಪೊಟ್ಟಣಗಳ ಮಾರಾಟ.
- * ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನ ಕೋಣೆಗಳಿಂದ ಹೊರಹೋಗಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಶೌಚ ಗೃಹಗಳು.
- * ಅಂಧ, ಪ್ರದೇಶ್ ಹಯನೋತ್ಪಾದನಾವಿತರಣೆ ಇಲಾಖೆಯವರಿಂದ ಶುದ್ಧ ಜಾತಿನ ಮಾರಾಟ.
- * ಯಾತ್ರಿಕರ ವಾಚನಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ದೈವ ಚಿತ್ರಗಳ ಮಾರಾಟ.
- * ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸಕರವಾದ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಚಕ್ರಿ ಸಂಗೀತ.
- * ಸರತಿಯ ಸಾಲು ಹಾಗೂ ತಿರುಮಲೆಯ ಕಾಲು ಹಾದಿಯ 7-ನೇ ಮೈಲಿಯ ಬಳಿ ವೈದ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ.
- * ಯಾತ್ರಿಕರ ವಸ್ತುಗಳು, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸೌಲಭ್ಯ.
- * ತಿರುಮಲೆಯ ಸ್ವಾಗತ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಆಟೋ ಸೌಕರ್ಯ.
- * ತಿರುಮಲೆಗೆ ನಡೆದು ಹೋಗುವವರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತಿರುಮಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಅನುಕೂಲ.
- * ಪಂಚಾಂಗಗಳು, ವಂಚಕರಿಂದ ಯಾತ್ರಿಕರನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಪೇಷ್ವಾರ್ ಪದವಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸುವಿಕೆ.
- * ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನ ಕೋಣೆಗಳ ಯಾತ್ರಿಕರ ದೂರುಗಳ ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ, ಅನುಕೂಲಗಳ ಏರ್ಪಾಡಿಗಾಗಿ ಪೇಷ್ವಾರ್ ಪದವಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ.

ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಕೆಲವು ಮಾತ್ರವೇ.

ಗಮನಿಕೆ : ತಿರುಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಯು ರಾತ್ರಿ 8-30 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಯು ರಾತ್ರಿ 10-30 ರಿಂದ 1-00 ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ ಉದ್ಭಾವ ಭಕ್ತ, ಕವಿ ಅನ್ನಮಾಚಾರ್ಯ ಅಂಚೆಚೀಟಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ತೃಗರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಲ ಕೃತಿಗಲಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಎಸ್. ಮೂರ್ತಿ, ಮೈಸೂರು.

ಬಹು ವೈಭವಪೂರ್ಣನಾದ ಭಗವಂತನ ಮಾನುಷಾವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾವತಾರವು ಅತಿರಮ್ಯವಾದುದು. ಶ್ರೀರಾಮಾವತಾರ ಕಾಲ ದಲ್ಲೇ ಸತ್ಯಗುಣೋಪೇತರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ವಾಗ್ದಾನದಂತೆ ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಷ್ಟ ಪರಿಪಾಲನಾರ್ಥವಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತೆ 'ಸಂಭವಿಸಿ' ಅವತರಿಸಿದ. ದೇವಕೀಕಂದನಾಗಿ, ಯಶೋದಾ ನಂದನನಾಗಿ, ಯಮುನಾತೀರವಿಹಾರಿಯಾಗಿ, ಮುರಲೀಮೋಹನನಾಗಿ, ರಾಧಾಮುಖಕಮಲ ಮಧುಪನಾಗಿ, ರುಕ್ಮಿಣೀರಮಣನಾಗಿ, ಪಾಂಡವರ ಸಖನಾಗಿ, ಗೀತಾಚಾರ್ಯನಾಗಿ, ಜಗತ್ರಯಗುರುವಾಗಿ ಮೆರೆದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡಿ, ಹೊಗಳಿ, ಅನುಭವಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಅನೇಕರು, ನಮ್ಮ ಪವಿತ್ರಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ.

ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಮನಂತಂ ನಿತ್ಯಮನಾಕಾಶಂ
ಪರಮಾಕಾಶಂ
ಗೋಷ್ಠಪ್ರಾಂಗಣ ರಿಂಖಣಲೋಲಮು
ನಾಯಾಸಂ ಪರಮೂಯಾಸಂ
ಮೂಯಾಕಲ್ಪಿತ ನಾನಾಕಾರಮನಾಕಾರಂ
ಭುವನಾಕಾರಂ
ಕ್ಷಮಾನಾಥಂ ಪ್ರಣಮತ ಗೋವಿಂದಂ
ಪರಮಾನಂದಂ
ಗೋಪಾಲಂ ಪ್ರಭುಲೀಲಾವಿಗ್ರಹಗೋಪಾಲಂ
ಕುಲಗೋಪಾಲಂ
ಗೋಪೀಖೇಲನ ಗೋವರ್ಧನಧೃತಿ
ಲೀಲಾಲಾಲಿತ ಗೋಪಾಲಂ
ಗೋಭಿರ್ನಿಗದಿತ ಗೋವಿಂದ ಸ್ಫುಟನಾ
ಮಾನಂ ಬಹುನಾಮಾನಂ
ಗೋಧೀಗೋಚರದೂರಂ ಪ್ರಣಮತ
ಗೋವಿಂದಂ ಪರಮಾನಂದಂ

(ನಂದಗೋಪಬಾಲನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯ ಅಂಗಳ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅಂಬೆಗಾಲಿಕ್ಕಿ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಹರಿ ದಾಡಿದ ಈ ಬಾಲಗೋಪಾಲನನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬಹು ಆಯಾಸ ಪಡಬೇಕು. 'ಚಿಕ್ಕವನಿನಲ್ಲ' ಸತ್ಯ, ಜ್ಞಾನ, ಅನಂತ, ನಿತ್ಯನೂ, ಅನಾಕಾಶ, ಪರಮಾಕಾಶನೂ ಆದ ಪರತತ್ತ್ವವೇ ಇವನು. ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ವಿವಿಧರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚ ರಿಸುತ್ತಾನಾದರೂ ತಾನು ನಿರಾಕಾರನೂ ವಿಶ್ವ ರೂಪನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಭೂದೇವಿಗೂ

ಶ್ರೀದೇವಿಗೂ ನಾಥನಾದಸ್ವಾಮಿ. ಜಗನ್ನಾಥನೂ ವಿಶ್ವನಾಥನೂ ಆದ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ನಾಥರಾರು! ಈ ಸ್ವಾಮಿ ಗೋವಳನಾಗಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದು, ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಭು ಗೋಪಾಲ ನಾಗಿ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ, ಗೋಪಿಕೆಯ ರೊಡನೆ ಆಡಿದ, ಗೋವರ್ಧನವನ್ನೇ ಎತ್ತಿದ, ವೇದಗಳು ಇವನ ದಿವ್ಯನಾಮವನ್ನು 'ಗೋವಿಂದ, ಗೋವಿಂದ' ಎಂದು ಉಲಿಯುತ್ತಿವೆ. ಸ್ವಾಮಿಯ ನಾಮಗಳು ಅನಂತ, ವಾಙ್ಮನಗಳಿಗೆ ಬಲುದೂರ ನಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಪರಮಾನಂದದ ನೆಲೆ. ಇವನನ್ನು ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಮಿಸಿರಿ.)

ಈ ಸೊಬಗು ಸುರಿಯುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮೂರ್ತಿ ತೃಗರಾಜ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಚ ರಿಸಿದ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ. ತಮ್ಮ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ ವಾದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನೇ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿಯೂ ಕಂಡ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮ ನನ್ನೇ ಕುರಿತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಕುರಿತು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳೂ ಇವೆ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು 'ನೌಕಾ ಚರಿತ್ರ' ವೆಂಬ ಒಂದು ಗೇಯನಾಟಕವೂ ತೃಗಯ್ಯನವರ ಸ್ವಂತ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಣನಾಥ ಬಿರಾನ ಬ್ರೋವವೇ,
ವೇಣುಗಾನಮುಚೇ ಪದಿಯಾರುವೇಲ |
ಗೋಪಿಕಲನು ಪಾಲಿಂಚಿ ಯೇಲು ||
ವೆನ್ನಮಿಗಡಲ ವೇಡ್ಯಮಿರಗಾನು |
ಕನ್ನಪಿನ್ನವಾಂಡ್ರಕಡುಪುನಿಂಪೆ |
ತಿನ್ನಗವೆಲಯು ದಿವ್ಯರೂಪಮಾ |
ಚಿನ್ನಿ ಕೃಷ್ಣ ವರತೃಗರಾಜನುತ ||

(ಸಕಲರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಣನಾಥನಾಗಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಪರಮಪುರುಷ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ. ಅವನ ದಿವ್ಯ ಲೀಲೆಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ಮಂಗಳ ದಾಯಕ, ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಗೋಪಿಕೆಯರನ್ನು ತನ್ನ ವೇಣುಗಾನದಿಂದಲೇ ಪಾಲಿಸಿದ. ಬಾಲ ಕೃಷ್ಣ ತನ್ನ ಒಡನಾಡಿಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬೆಣ್ಣೆ, ಕೆನೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಸಿದ. ಇಂಥ ಮನೋಹರವಾದ ದಿವ್ಯರೂಪದ ಸ್ಮರಣೆ, ದರ್ಶನದಿಂದ ಜೀವನವೇ ಪಾವನ.)

ವೇಣುಗಾನಲೋಲುನಿಗನ | ವೇಯಿ ಕನ್ನುಲು
ಕಾವಲೆನೆ ||
ಅಲಿ ವೇಣುಲೆಲ್ಲದೃಷ್ಟಿ ಚುಟ್ಟಿವೇಯುಚು
ಮೈಕ್ಕುಚು ರಾಗ ||
ವಿಕಸಿತ ಪಂಕಜವದನಲು | ವಿವಿಧಗತುಲ
ನಾಡಗ |
ಒಕರಿಕೊಕರು ಕರಮುಲನಿಡಿ |
ಓರಕನುಲ ಜೂಡಗ ||
ಶುಕರವಮುಲುಗಲ ತರುಣುಲು |
ಸೊಗಸುಗಾನು ಪಾಡಗ |
ಸಕಲಸುರುಲು ತ್ಯಾಗರಾಜ |
ಸಖುಡನಿ ವೇಡುಚು ರಾಗ ||

(ವೇಣುಗಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ತಲ್ಲೀನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸ್ವಾಮಿಯ ಮನೋಹರನಾದ ರೂಪಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿ ತಾಕಿತೆಂದು ಅಲಿವೇಣಿರಾದ ಗೋಪಾಂಗ ನೆಯರು ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಾ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿಕಸಿತ ಪಂಕಜವದನೆಯರು ವಿವಿಧಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಲ ಕಂಠಿಯರಾದ ತರುಣಿಯರು ಸೊಗಸಾಗಿ ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕಾಣಲು ಮೂಡಲು ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬೇಕು.)

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕೊಳಲಿನ, ಅದರ ಇಂಚರದ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ಶ್ರೀಯಸ್ಕರ, ಆನಂದಕರ, ಇದು ಅನೇಕ ಮಹಾನುಭಾವರ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ, ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ; ಕೀರ್ತನೆಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿದೆ, “ಅಹೋ, ವಿಷ್ಣೋ! ರಾಧಾರಸಿಕ, ಮುರಲೀ ಮೋಹನ ವಿಭೋ” ಎಂದು ಆನಂದಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಭಕ್ತರು.

ಅಂಸಾಲಂಬಿತ ವಾಮಕುಂಡಲಭರಂ
ಮಂದೋನ್ನತ ಭ್ರೂಲತಂ
ಕಿಂಚಿತ್ಪುಂಚಿತ ಕೋಮಲಾಧರಪುಟಂ
ಸಾಚೀಪ್ರಸಾರೇಕ್ಷಣಂ
ಅಲೋಲಾಂಗುಲಿಪಲ್ಲವೈರ್ಮುರಲಿಕಾಂ
ಆಪೂರಯಂತಂಮುದಾ
ಮೂಲೇಕಲ್ಪತರೋಃ ತ್ರಿಭಂಗಿಲಲಿತಂ
ಜಾನೇ ಜಗನ್ನೋಹನಂ

(ಜಗನ್ನೋಹನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಲ್ಪತರುವಿನ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತು ಕೊಳಲು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಸಂತನೊಬ್ಬನು, ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡದ್ದು ಹೀಗೆ: ಸ್ವಾಮಿಯ ಎಡಗಿವಿಯ ಕುಂಡಲ ಹೆಗಲಮೇಲ ಕುಳಿತಿದೆ, ಲತಾಸದೃಶ ವಾದ ಹುಬ್ಬು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೆದ್ದಿದೆ. ಕೋಮಲವಾದ ತುಟಿ ನಸುಬಾಗಿದೆ. ಓರೆನೋಟಿ ರಮಣೀಯ ವಾಗಿದೆ. ತಳಿರಂದದ ಬೆರಳುಗಳು ಕೊಳಲ

ಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಲಿದಾಡಿ ನಾದವೈವಿಧ್ಯ ವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ತ್ರಿಭಂಗಿ ಲಲಿತ ನಾದ ಪ್ರಭುವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ)

ಲೋಕಾಽಉನ್ಮಾದಯುಶ್ಯತೀರ್ಮುಖರಯೇ
ಕ್ಷೋಣೀರುಹಾ ಹರ್ಷಯೇ
ಶೈಲಾನ್ವಿದ್ರವಯನ್ ಮೃಗಾನ್ವಿವಶಯನ್
ಗೋವೃಂದಮಾನಂದಯನ್
ಗೋಪಾನ್ಸಂಭ್ರಮಯನ್ ಮುನೀನ್ಮತು
ಳಯನ್ ಸಪ್ತಸ್ವರಾನ್ ಜೃಂಭಯನ್
ಓಂಕಾರಾರ್ಥಮುದೀರಯನ್ ವಿಜಯತೇ
ವಂಶೀನಿನಾದಃ ಶಿಶೋಃ |

(ಪುಟ್ಟಕೃಷ್ಣ ಕೊಳಲು ಬಾರಿಸಿದಾಗ ಅನೇಕ ವಿಧ ವಾದ ಅನುಭವಗಳಾಗಿವೆ, ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲ ಉನ್ಮಾದ ದಿಂದ ಮರುಳುಗೊಂಡವು. ಶ್ರುತಿಗಳು ಧ್ವನಿ ಗೊಂಡವು. ವೃಕ್ಷಗಳು ಹರ್ಷಗೊಂಡವು. ಕಲ್ಲಿನ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಕರಗಿದವು. ಮೃಗಗಳು ಪರವಶ ಗೊಂಡವು. ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಆನಂದವಾಯಿತು ಮುನಿಗಳು ಮೊಗ್ಗಿನಂತೆ ಅಂತರ್ಮುಖರಾದರು. ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳ ವಿಕಾಸವಾಯಿತು. ಓಂಕಾರದ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಯಾಯಿತು, ಜಯಜಯ ಈ ಮಗುವಿನ ಮುರಲೀನಾದಕ್ಕೆ !)

ಹರಿದಾಸರು ಕೊಳಲಕ್ಕಷ್ಟನನ್ನು ಹೀಗೆ ಕಂಡರು :

ಕೊಳಲನೂದುವ ಚದುರನಾರೇ
ಪೇಳಮ್ಮಯ್ಯ ||
ತಳಿರಂದದಿತಾ ಹೊಳೆವ ಕರದಿಪಿಡಿದು ||

ನಾದದಿತುಂಬಿತು ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿ |
ಯಾದವಕುಲಘನ ಒರೆದಿತು ಖಗಕುಲ
ಸಾಧಿಸಿನೋಡಲು ಕೃಷ್ಣನ ಈಗಲೇ
ಸಾಧ್ಯವೇನೆ ಬೃಂದಾವನದೊಳಗೆ ||

ಮೇವುಮರೆತವು ಗೋವುಗಳೆಲ್ಲವು |
ಸಾವಧಾನದಲ್ಲಿ ಹರಿದಳು ಯಮುನಾ
ಅವು ಕಾಯುತಲಿ ಗೋವಳರೆಲ್ಲರ |
ಹಾವಭಾವದಲಿ ಬೃಂದಾವನದೊಳಗೆ ||

ಸುರರು ಸುರಿದರಾಕಾಶದಿ ಸುಮಗಳ |
ಸರಿದು ಹೋಗಿನೋಡೆ ಬೃಂದಾವನದೊಳು
ಸಾರಿಸಾರಿಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಈಗಲೆ |
ತುರುಗಳ ಕಾಯ್ವ ಕದಂಬವನದೊಳಗೆ ||

* * *

ಮಹಾಮಹನೂ ರಸಿಕನೂ ಆದ ಜಯದೇವ ಕವಿಯ ಕೃಷ್ಣಃ

ಸಂಚರತಧರಸುಧಾಮಧುರಧ್ವನಿ
ಮುಖರಿತಮೋಹನ ವಂಶಂ
ಚಲಿತದೃಗಂಚಲಚಂಚಲಮೌಳಿಕ
ವಿಲೋಲ ವತಂಸಂ

ಈ ಮಹಾನುಭಾವರಿಗೆಲ್ಲ ಈ ದರ್ಶನ, ಈ ಸುಜ್ಞಾನ ಲಭಿಸಿತು, ಹೇಗೆ ?

ಅನುರಾಗಮುಲೇನಿ ಮನಸುನ ಸುಜ್ಞಾನಮು ರಾದು ||

ಘನುಲೈನ ಅಂತರ ಜ್ಞಾನುಲ ಕರುವೇಗಾನಿ ||
ವಗವಗಗಾ ಭುಜಿಯಿಂಚುವಾರಿಕೆ ತೃಪ್ತಿಯಾ ರೀತಿ ||

ಸುಗುಣಧ್ಯಾನಮುಪೈನಿ ಸೌಖ್ಯಮು
ತ್ಯಾಗರಾಜನುತ ||

(ಮನದಲ್ಲಿ ಸುಜ್ಞಾನ ಉದಯಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಪರವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ, ಪರತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗ ಇರ ಬೇಕು. ಎಷ್ಟೇ ಘನವಂತನಾಗಲೀ, ಅಂತರ್ಜ್ಞಾನಿ ಯಾಗಲೀ, ಈ ಅನುರಾಗ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಜ್ಞಾನ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ, ಸುಜ್ಞಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಗೆಬಗೆಯಾದ ಹಲವು ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಭುಜಿಸುವವರಿಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ವಾದ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಸುಗುಣಧ್ಯಾನವು ಸುಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗೆ ಸೌಖ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗ).

ಈ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಕ್ಲೇಶೋಧಿಕತರಸ್ತೇಷಾಂ ಅವ್ಯಕ್ತಾಸತ್ತ
ಚೇತಸಾಂ
ಅವ್ಯಕ್ತಾಹಗತಿರ್ದುಃಖಂ ದೇಹವಚ್ಚಿರ
ವಾಹ್ಯತೇ ||

ಸುಗುಣ, ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸನೆಗಳೆರಡೂ ಪರ ಮೂತ್ಯು ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಉತ್ತಮಮಾರ್ಗಗಳೇ ಆದರೂ ದೇಹಾಭಿಮಾನವುಳ್ಳವರಿಗೆ ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸ ನೆಯ ದಾರಿ ಬಲಕಡಿದು, ಅದುದರಿಂದ ಸುಗುಣೋಪಾಸನೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಭಗವದ್ವಾಸನಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ದೇಹಾಭಿ ಮಾನವೆಂಬ ದೋಷವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಾದಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ನಂತರವೇ ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅದು ವರೆಗೆ ಮೊದಲಮೆಟ್ಟಿಲು ಸುಲಭವಾದ ಸುಗುಣೋ ಪಾಸನೆ (ಸುಗುಣಧ್ಯಾನಮು ಪೈನಿ ಸೌಖ್ಯಮು).

ಇಂಥ ಸುಗುಣೋಪಾಸನೆ ಕೈಗೊಂಡರೆಂದೇ ಭಗವಂತನು ಹಲವು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ,

ಸಪ್ತಗಿರಿ

ಕರುಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಲೀಲೆಗಳ ಸೊಬಗು ಹೇಳಲೆಲ್ಲ-ಅದು ಸೊಬಗಿನ ಕಡಲು. ಸವಿಯು ವವರು ಉತ್ಕಟವಾಗಿ ಹಸಿದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಾಗಿರ ಬೇಕು. 'ಭುವಿಘ್ರಾಣಂತಿಯೇ ಭೂರಿದಾ ಜನಾಃ' ಹಿಂದಿನಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಭೂರಿದಾನದ ಫಲ ವಾಗಿ ಆ ಪುಣ್ಯವಂತರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಅವನ ಲೀಲೆಗಳ ದರ್ಶನಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರ ರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಪಾತ್ರರಾದವರೇ ದೇವಕೀ ಯಶೋದಾ, ಗೋಪಾಲಕರು, ಪಾಂಡವರು, ದ್ರೌಪದಿ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಸುಕೃತಶಾಲಿಗಳು. ಇಂಥ ಸದವಕಾಶ ಪ್ರಾಪ್ತಿವಾದರೂ ಮೂಢರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ಇಲ್ಲ.

ಅವಜಾನನ್ತಿ ಮೂಂಮೂಢಾಃ ಮೂನುಷೀಂ
ತನುಮೂಶ್ರಿತಂ
ಪರಂಭಾವಮಜಾನಂತೋ ಮಮಭೂತ
ಮಹೇಶ್ವರಂ.

ಸ್ವಾಮಿಯ ಪರತತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಿಯದ ಅವಿವೇಕಿ ಗಳು, ಸರ್ವಭೂತ ಮಹೇಶ್ವರನೂ, ಲೋಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಮೂನುಷಾವತಾರ ಮಾಡಿದ ವನೂ 'ಆದ, ಪ್ರಭುವನ್ನು ಅವಮಾನಪಡಿ ಸುತ್ತಾರೆ, ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದುರ್ಮ್ಯೋಧನಾದಿಗಳೇ ನಿದರ್ಶನ.

ಆದರೆ ಪರತತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅವನ ಲೀಲೆಗೆ ಳನ್ನು ಕಂಡು, ಕೇಳಿ ಪುಲಕಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ತಲಚಿನಂತನೇ ನಾತನುವೇಮೋ ಝಲ್ಲನೇ
|| ತ ||
ಜಲಜ ವೈರಧರಾದಿ ವಿಧೀಂದ್ರುಲ ಜಿಲಿಮಿ
ಪೂಜಲಂದಿನ ನಿನು || ತ ||
ರೋಟಿಕಿ ಕಟ್ಟಿದಗಿನ ನೀ ಲೀಲಲು, ಮಾಟ
ಕೆಕ್ಕುವೈನ ನೀಗುಣಮುಲು
ಕೋಟಿಮದನಲಾವಣ್ಯಮುಲೈನ, ಸಾಟಿಲೇನಿ
ನೀ ದಿವ್ಯರೂಪಮುನು || ತ ||

ಸ್ವಾಮಿಯ ಅಸದೃಶವಾದ ಕೋಟಿಮದನಸಮಾನ ಲಾವಣ್ಯವನ್ನೂ, ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ಗೊಳ್ಳುವ ಅವನ ಮಹಾಮೈಭವವನ್ನೂ, ಇಷ್ಟಾದರೂ ಒರಳಕಲ್ಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಅವನ ದಿವ್ಯಲೀಲೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿ, ಧ್ಯಾನಿಸಿದಾಗ ತ್ಯಾಗರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಮೈ ಪುಲಕಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಒಕಮುನಿಕೈ ವೆರಪುನ, ದ್ವಾರಕನಿಲಯಾ
ಶರಣನಗ, ಹಿತಕರುಡೈ
ಬ್ರೋಚಿತಿವೇ, ತ್ಯಾಗರಾಜುಮಾಟ ಪರಿಯಾ
ಚಕಮಾ?

ದ್ರೌಪದಿ ಊಟ ಮುಗಿಸಿದ ಸಮಯವರಿತು, ದೂರ್ವಾಸಮುನಿ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಗತ

ನಾಗಿ ಬಂದು 'ಕವಳವ ಬೇಡಿದೆ'. ಈ ಕಪಟ ವನ್ನರಿಯದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಅನುಷ್ಠಾ ನಕ್ಕೆಂದು ಯಮುನಾನದಿಗೆ ಹೊರಟ ದೂರ್ವಾಸ. ಅನಂತರ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಊಟವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಭಾವವನ್ನು ಕಂಡ ಧರ್ಮನಂದನ ತನ್ನ ನುಡಿಗೆ ಅನೃತ ಸಂಭಾವಿಸಿತ್ತಲ್ಲ ಎಂದು ಬೆದರುತ್ತಾನೆ, ಆಗ ಧೌವ್ಯರು 'ಕಾಮಿನಿಗೆ ಕರಗುವನು ಕೃಷ್ಣನು, ಈ ಮಹಿಳೆ ಭಜಿಸುವುದು ಬೇಗದಲಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಕೂಡಲೇ ಧ್ಯಾನನಿಷ್ಠಳಾಗಿ, 'ಹರಿ, ಮೈದೋ ರೆಂದು ಹಲುಬಿದಳು ಲಲಿತಾಂಗಿ.' 'ಅರಸುವೆನೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ, ಕೇಳೆಂ. ದರುಹುವೆನೆ ಸರ್ವಜ್ಞ, ಸಾಕೆಂ. ದೊರಲಲಾರನು ತಾಯಿನೀ, ನಿಮಗಾವು ಶಿಶುಗಳಲಿ?' ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟ ದ್ರೌಪದಿ ಧ್ಯಾನಮಗ್ನಳಾಗಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಆ ಮಹಾನುಭಾವಳ ಹೃದಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ ಸ್ವಾಮಿ ಆಕೆಯ ಎದುರಿಗೇ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಅಖಿಲ ನಿಗ ಮಸ್ತವಕೆ ತಾನೆಡೆಗುಡದ ಮಹಿಮಾರ್ಣವನನ್ನು ಎಷ್ಟು ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ಭಜಿಸಿದರೋ ಪಾಂಡವರು! ಯುವತಿಯ ಕೊರಗನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಯಾದವ ಶಿರೋಮಣಿ ಮೈದೋರಿದ. ಸುರಸ್ತೋಮ ಜಯಕಾರ ಮಾಡಿತು, ಧ್ಯಾನಮಗ್ನಳಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ ಕೃಷ್ಣ ಯನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ಮೈದಡವಿ, 'ಚಿಂತೆಯ ದೇನು ತಂಗಿ, ಲತಾಂಗಿ' ಎಂದಾಗ ಕಣ್ಣೆರೆದ

ದ್ರೌಪದಿ 'ಕಾಯವನಿಬ್ಬರದಲೀಡಾಡಿದಳು ಹರಿ ಪದಪಯೋಜದಲಿ', 'ಸ್ವಾಮಿ, ಬೀತತರು ಶುಕ ನಿಕರಕ್ಕೆ ಔತಣ ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲುದೇ? ಅದನ್ನು ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸಬಲ್ಲ ಪ್ರಭು ನೀನು' ಎಂದು ಶರಣಾದರೆ, ಪಾಪ, ಈಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹಸಿವು! ಒಡನೆ ಪಾಂಚಾಲಿ ನಡುನಡುಗೆ ಕೈಮುಗಿದು, 'ದೇವ, ನಿನ್ನ ಹಸಿವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಭಾವ ಶುದ್ಧಿಯ ಭಕ್ತಿಬೇಕು, ಚಂಚಲಚಿತ್ತರಾದ ನಮ್ಮಿಂದ ಅದು ಸಾಧ್ಯವೇ' ಎಂದು ಬೆದರುತ್ತಿ ರಲು, ಸ್ವಾಮಿ ಕಡೆಗೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ, 'ತಾ,ತಾ, ತಂಗಿ, ಪ್ರೀತವಿದರೊಲಿದು ಇತ್ತುದುದೇ ಹಸಿದ ವರಿಗೆ ಅಮೃತವಾಗುತ್ತದೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಕಡೆಗೆ ಅಕ್ಷಯಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆ ಯಂತಿದ್ದ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಕಂಡು ಅದನ್ನೇ ನಡುನಡುಗುವ ಕೈಗಳಿಂದ, ಭಾವ ಭಕುತಿ ತುಂಬಿ 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರಭು ಅದನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಸವಿದು ತೃಪ್ತನಾಗಿ ತೇಗುತ್ತಾನೆ, ಕೊಂಡಾಡು ತ್ತಾನೆ, ಒಡನೆಯೇ ಯಮುನಾತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ದೂರ್ವಾಸರಿಗೂ ಅವರ ಪರಿವಾಕ್ಕೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯಹತ್ತಿತೇಗತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಪರಮಜ್ಞಾನಿ ಗಳಾದ ದೂರ್ವಾಸರು 'ಬಂದನೇ ಗೋವಿಂದ, ಭಕುತರ ಬಂಧುವಲ್ಲವೇ?' ಎಂದು ಪರ್ಣ

ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದರ್ಶನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. 'ಅಶಿಂಚಿ ದೂರ್ವಾಸುಲು ಅನ್ನಮಡುಗ ಅಪುಡೇ ಮಂದಮಾಯೇ' (ಊಟ ಕೇಳಿದ ದೂರ್ವಾಸರಿಗೆ ಅರ್ಜೀರ್ಣವೇ ಆಯಿತು) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ತ್ಯಾಗಯ್ಯನವರು. ಶ್ರೀರಮಣ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಬೇರೆ ಭೋಜನ ಬೇಕೆ? ಬೇರು ಕುಡಿದ ನೀರು ಶಾಖೆಗಳಿಗೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಎಂದು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ ದೂರ್ವಾಸರು.

ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತೋಯಂ ಯೋಮೇ
ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ
ತದಹಂ ಭಕ್ತ್ಯುಪಹೃತಂ ಅಶ್ವಾಮಿ
ಪ್ರಯತಾತ್ಮನಃ

ಎಂಬ ಭಗವದ್ವಚನದಂತೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಭಕ್ತಿ ಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಒಂದೇ ಪತ್ರವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತೃಪ್ತನಾದ, ಪಾಂಡವರು ವಿಸತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರಾದರು. ಇಷ್ಟು ಕಶೆಯನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಯ್ಯನವರು ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಒಕಮುನಿಕೈ, ವೆರಪುನ ದ್ವಾರಕನಿಲಯಾ ಶರಣನಗ ಹಿತಕರುಡೈ ಬ್ರೋಚಿತೀವೇ' (ಒಬ್ಬ ಮುನಿಗಾಗಿ, ಭೀತಿಗೊಂಡು, ದ್ವಾರಕನಿಲಯಾ ಶರಣ ಎನ್ನಲು ಹಿತಕರನಾಗಿ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲೋ, ದೇವ) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ :

ಗತಿಲೇನಿವೇಳ ದ್ರೌಪದಿ ವೇಗಮೆ ಕೃಷ್ಣಾ
ಯನ, ಅತಿಪ್ರೇಮತೋ
ವೇಂಚೇಸಿನಮತಿ ನೇಡೆಂದು ಬೋಯೆನೋ
ರಾಮ, ಲೋಭಮೇಲ?

ದ್ರೌಪದೀ ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಖೂಳನಾದ ದುಶ್ಯಾಸನ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದಳೆಯ ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ, ಗತಿವಿಹೀನಳಾದ ದ್ರೌಪದಿ 'ಕಾಯು ಕೊಳ್ಳೈ ಕೃಷ್ಣ' ಎಂದು ಬಲುಕೆರನಾಗಿ ಒರಲು ತಾಳೆ, ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಲೇ ಸ್ವಾಮಿ 'ಅಕ್ಷಯ ವಸನವಾಗಲಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ, ಮಾನರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮುಕುಂದನ ದಿವ್ಯನಾಮಪ್ರೇಮರಸಕ್ಕಿದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾದಂತೆ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಬೆರಗಾಗುತ್ತಾರೆ.

ನಾರೀಮಣಿಕೆ ಚೀರಲಿಚ್ಚಿನದಿ ನಾಡೇ
ವಿನ್ನಾನುರಾ ||
ಕಲಲೋನ ನೀವೆ ಸ. ಕಲ ಲೋಕನಾಥ
ಕೋ |
ಕಲ ಲೋಕುವಗನಿಚ್ಚಿ. ಕಾಚಿನದಿ ನಿನ್ನಿ |
ಅನುಪಮಗುಣಾಂಬುಧಿಯನಿ ನಿನ್ನು
ನೆರನಮ್ಮಿ.....

(ಸಕಲಲೋಕನಾಥ, ನನ್ನ ಕನಸು ಮನಸುಗಳೆಲ್ಲ ನೀನೇ. ನಿನಗೆ ದ್ರೌಪದಿ ಓಲೆ ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದಳೆ? ಅಕೆಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷಯ ಮಾಡಿದ ಮಾನರಕ್ಷಕ, ಮರಕತಾಂಗ ನೀನಲ್ಲವೆ? ಇಂಥ ಅನುಪಮ ಗುಣಾಂಬುಧಿ ಎಂದು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದೆ, 'ನಾನು ವ್ರಾಸಿಮೇಮನುಪ ಮಾಕೆವರು?' (ನಾನಾದರೂ ಯಾರಮೂಲಕ ನಿನಗೆ ಓಲೆ ಬರೆದು ಕಳಿಸಬೇಕು?) 'ದಯರಾನಿ' (ನಿನ್ನ ದಯೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬರಲಿ) ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ ತ್ಯಾಗರಾಜರು.

ಕುರುಪತಿಯು ದ್ರೌಪದಿಯು ಸೀರೆಯನು
ಸೆಳೆಯುತ್ತಿರೆ

ತರುಣಿ ಹಾ! ಕೃಷ್ಣಾ! ಎಂದೊದರೆ ಕೇಳು
ಭರದಿಂದ ಅಕ್ಷಯಾಂಬರವಿತ್ತೆ. ಹಸ್ತಿನಾ
ಪುರಿಗು ದ್ವಾರಕೆಗು ಕೂಗಾಳತೆಯೇ?

ಎಂದರು ಪುರಂದರದಾಸರು, ತ್ಯಾಗರಾಜ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಗೀತಾಚಾರ್ಯನಾಗಿಯೂ ಪ್ರಕಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ ನೋಡಿ :

ಸಂಭವಂಚಿ ಯುಗಯುಗಮುನ (ವಲ್ಲಗಾದ
ನಕ-ಶಂಕರಾಭರಣ)
ಸಂಭವಾಮಿ ಯುಗೇ ಯುಗೇ (4-8)
ಶಾಂತಮುಲೇಕ ಸೌಖ್ಯಮು ಲೇದು (ನಾನು)
ಅಶಾಂತಸ್ಯ ಕುತಃ ಸುಖಂ (2-66)
ಶ್ರೀವಾಸುದೇವ ಸರ್ವಮನುಚು ಚಿಂತಿಂಚರ್
(ಚಿಡೇಬುದ್ಧಿ-ಅರಾಣ)
ವಾಸುದೇವಸ್ಸ ವರ್ಮಿತಿ ಸಮಹಾತ್ಮಾಸು
ದುರ್ಲಭಃ (7-19)
ಸದಾನೇನತಡನುಚುನುಹರಿಯು ಪ್ರಕಟಂ
ಬುಗ ಕೀರ್ತಿನೊಸಂಗೇನೆ

ಶ್ರೀ ಕಲ್ಯಾಣ ವೇಂಕಟೇಶ್ವರಾಲಯ,
ನಾರಾಯಣವನ.

ಶ್ರೀ ವೇಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ಪದ್ಮಾ
ವತಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ
ಪವಿತ್ರಸ್ಥಳ.

ತಿರುಮಲ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ
ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ದೇಗುಲವನ್ನು
ದರ್ಶಿಸಿ ಭಗವಾನನ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆ
ಯಿರಿ.

(ವರನಾರದ-ವಿಜಯಶ್ರೀ)

ದೇವರ್ಷಿಣಾಂಚ ನಾರದಃ (10-26)

ಅಲನಾಡು ಕೌರವುಲನಣಚಮನ | ಅಲರಿ

ದೋಸಮನು ನರುನಿಜೂಚಿ

ಪಾಪಫಲಮುನೀಕುತನಕು ಲೇದನಿ ಚಕ್ಕುಗ

ಪಾಲನಮು ಸೇಯಲೇದ?

(ಬಾಗಾಯೆನಯ್ಯ-ಚಂದ್ರಚೋತಿ)

ನೈವಂ ಪಾಪಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ (2-38)

ಇವು ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳು.

ಅವರವರ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಷ್ಟನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ
ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸಕಲ ಲೋಕುಲ ಫಲಮುಲನೆರಿಗಿ,
ಸಂರಕ್ಷೆಂಚುಚುನುಂಡಗ'

ಈ ಫಲಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವರಿಗೆ ದೇವರು
ಏನೋ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

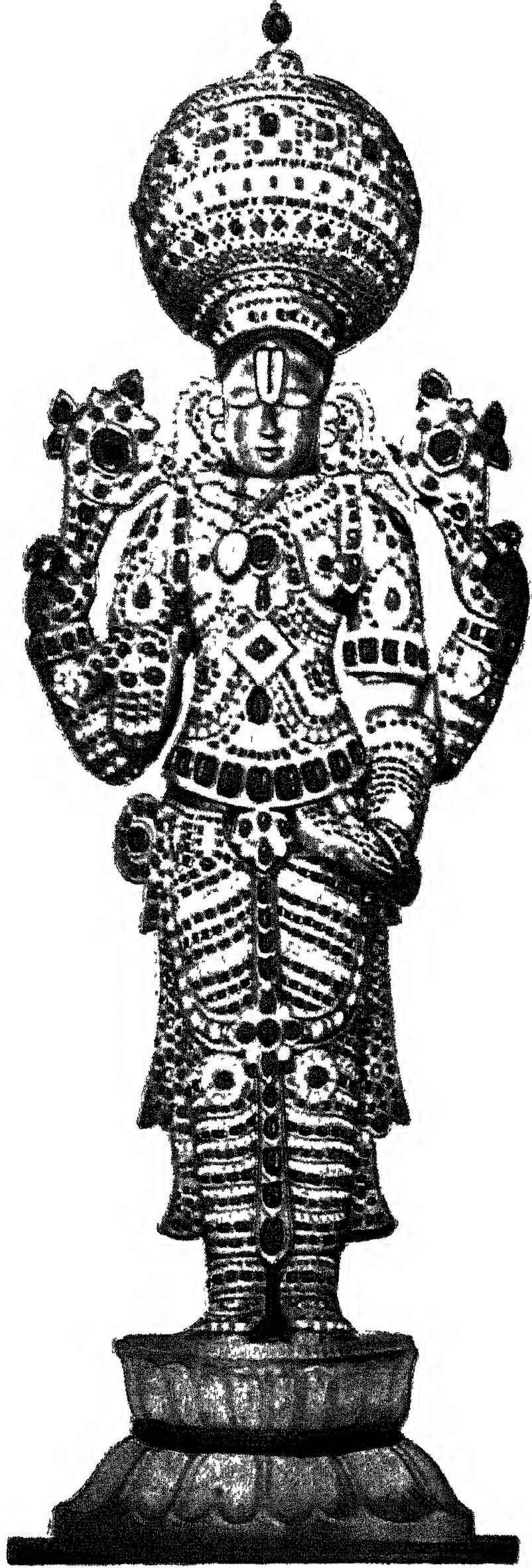
ದೇವಕೇವಸುದೇವುಲ ನೇಗಿಂಚಿನಟು

ದೇವಕೇವಸುದೇವರಿಗೆ ಮಗನೆನಿಸಿದ್ದಷ್ಟೋ ಅಷ್ಟೇ.
ಅದೇ ರಾತ್ರಿಯೇ ಯಶೋದೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದು
ಬಿಡುತ್ತಾನೆ, ಗೋಕುಲದ ಗೋಪಾಲನಾಗಿ ಬಿಡು
ತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ಕಂಸನ ಆಣತಿಯಂತೆ ಅಕ್ಕೂರ
ಬಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಾಗಲೇ ದೇವಕೇ
ವಸುದೇವರಿಗೆ ಅವನ ದರ್ಶನ, ಈ ರೀತಿ ಸ್ವಾಮಿ
ತಮ್ಮ ಮಗನಾದ ಆನಂದ ಒಂದು ಕಡೆ, ಅವ
ನನ್ನು ಅಗಲಿರಬೇಕಾದ ವೇದನೆಯೊಂದು ಕಡೆ-
ಹೀಗೆ ದೇವಕೇವಸುದೇವರನ್ನು ಪಾಡುಪಡಿಸು
ತ್ತಾನೆ.

ಗೋಪೀಜನ ಮನೋರಥಮೊಸಂಗ ಲೇಕಯೇ
ಗೇಲಿಯು ಜೇಸೇವಾಡು:

ಗೋಪೀಜನಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಪ್ರಾಣ, ಅವರು
ತಮ್ಮ ನಯನೇಂದ್ರೀವರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು
ಸರ್ವದಾ ಪೂಜಿಸಬೇಕು, ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಅನು
ಭವಿಸಿದ ತೃಪ್ತಿಯೇ ಅವರಿಗಿಲ್ಲ, ಆ ಮಾಧುರ್ಯದ
ಕಡಲನ್ನು ಅವರು ತಾನೇ ಎಷ್ಟು ಪಾನ ಮಾಡಿ
ಯಾರು! ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಹಾಸ್ಯ,
ವನಿತೆಯರು ಸದಾ ಸೊಕ್ಕುತ್ತಾರೆ ಕೃಷ್ಣನು
ಭವದಲ್ಲಿ, ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಬಂದು ಅವನ ಪಾದಕ್ಕೆ
ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪರಾತ್ಪರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೇವಲ
ಯಶೋದೆಯ ಮಗನಾಗಿ ಕಂಡು ಚುಂಬಿಸು
ತ್ತಾರೆ, ಸ್ವಾಮಿ ಅವರ ಮುಗ್ಧತೆಗಾಗಿ 'ಗಂಡ
ಯುಗಸ್ಥಿತ ಶಾಲಿ' ಯಾಗಿ ನಗುತ್ತಾನೆ, "ವನಿ
ತಲ ಸದಾ ಸೊಕ್ಕು ಜೇಯುಚುನು ಮೊಕ್ಕುಜೇಸೆ,
ವರಮಾತ್ಮುಡದಿಯುಗಾಕ, ಯಶೋದ ತನಯು

(28 ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿರಿ)

ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ

ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ

ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ

ಸ್ವರೂಪ, ದೇವಾಲಯ

ರಿಂದೂ ದೇವದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವು ಪ್ರಮುಖನೆಂದೂ, ವೇದ ಪುರಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ವಿವಿಧ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಪ್ರಶಂಸೆ ಹಿರಿಯ ಮಟ್ಟದ್ದೆಂದೂ, ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಜಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ. ಹೈಂದವ ದೈವ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ ಮಧ್ಯಮಣಿ. ಆಸೇತುಹಿಮಾಚಲ ಪರ್ಯಂತ ಆತನ ಪೂಜೆಗೆಂದು ಅಸಂಖ್ಯ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ 'ದೈವವೊಂದೇ' ಎಂದೂ 'ನಾಮ ಹಲ'ವೆಂದೂ ತಿಳಿಯುವುದಲ್ಲದೇ, ವೇದಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಏಕ ದೇವೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತ್ವಂ ಯಜ್ಞಸ್ತ್ವಂ ವಷಟ್ಕಾರಸ್ತ್ವಂ ಇಂದ್ರಸ್ತ್ವಂ
ರುದ್ರಸ್ತ್ವಂ ವಿಷ್ಣುಸ್ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ

ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನೂ ಸಹ ಪರಿಸರಣವನ್ನನುಸರಿಸಿ 'ಏಕ' ಆಗಿದ್ದದ್ದು 'ಮೂರಾದ'ವೆಂದೂ ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾನೆ.

"ಏಕೈವ ಮೂರ್ತಿವಿಭಿರ್ದೇ ತ್ರಿಧಾ ಸಾ" ಎಂದೂ
ತ್ರಿಶ್ರುಭಿಶ್ಚಮವಸ್ಥಾಭಿಃ ಮಹಿಮಾನ ಮುದೀ
ರಯನ್

ಪ್ರಲಯಸ್ಥಿತಿ ಸರ್ಗಾಣಾಮೇಕಃ ಕಾರಣತಾಂ ಗತಃ"

ಆದರೆ ಲೌಕಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ವ್ಯತ್ಯಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತ, ವೇದಗಳ ಆಚಾರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸರ್ವೋತ್ತಮ ದೈವವೆಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲಾಗಿದೆ.

"ಅಗ್ನಿರವಮೋ ದೇವತಾನಾಂ ವಿಷ್ಣುಃ ಪರಮಃ"

ಆದ್ವೈತಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶಂಕರರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೂತ್ರ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಲಗ್ರಾಮ ರೂಪದಲ್ಲಾಗಲೀ (ಗಂಡಕೇನದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಶಿಲಾ ವಿಶೇಷ-ಇದರಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ದೈವದ ಆವಾಹನೆಯಾಗಿರುವುದೆಂಬುದು ಪರಂಪರೆ) ಅಥವಾ ಪ್ರತೀಮಾ ರೂಪದಲ್ಲಾಗಲೀ ಇತರ ದೇವತಾರಾಧನೆಗಿಂತ ವಿಷ್ಣು ಆರಾಧನೆ ಪ್ರಮುಖ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಯಥಾ ಸಾಲಗ್ರಾಮೇ ಹರಿಃ' (1-II-7)

'ಸಾಲಗ್ರಾಮ ಇವ ವಿಷ್ಣೋಃ' (1-II-14)

'ಯಥಾಸಾಲಗ್ರಾಮೇ ವಿಷ್ಣುಃ ಸನ್ನಿಹಿತಃ ತದ್ವತ್' (1-III-14)

'ಅನ್ಯತ್ವೇಽಪಿ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ದರ್ಶನಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾತ್
ಕರ್ತವ್ಯಂ

ಪ್ರತೀಮಾದಿಷ್ಟಿವ ವಿಷ್ಣಾದಿ ದರ್ಶನಂ' (4-I-3)

'ಈದೃಶಂ ಚಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಣ ಉಪಾಸ್ಯತ್ವಂ
ಯತ್ಪ್ರತೀಕೇಷು

ತದ್ವಿಷ್ಣೃಧ್ಯಾರೋಪಣಂ ಪ್ರತೀಮಾದಿ
ಷ್ಟಿವ ವಿಷ್ಣಾದೀನಾಂ' (4-I-5)

ಆದರೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ; ದೇವೋತ್ತಮನೆಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಬೇಕು? ಕೊಡಬಹುದಾದ ಅನೇಕ ವಿವರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಉತ್ತರವೆಂದರೆ ವೈದಿಕ ಆಚಾರ ಅಥವಾ ಕರ್ಮಕಾಂಡವೆಲ್ಲವೂ ಯಜ್ಞ, ತದನುಗುಣವಾದ ಅರ್ಪಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದುದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲೂ ಯಜ್ಞವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

"ಯಜ್ಞೋ ಹಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಮಂ ಕರ್ಮ"

ಭುವಿಯ ಮಾನವರಿಗೂ ದಿವಿಯ ದೈವಸಮೂಹಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧದ ಒಂದು ಕೊಂಡಿಯಂತಿರುವುದೇ ಯಜ್ಞವು ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನ್ನಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ವೈದಿಕ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಅಥವಾ ತಮಗೆ ನೀಡಲಾದ ಅರ್ಪಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಿಷಯ ಹಾಗಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ಹವಿರ್ಭೋಕ್ತನೆಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ಮಿಗಿಲಾಗಿ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ

ಮೂಲ : ಶಂಕರನಾರಾಯಣನ್.

ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರು.

ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆ, ತಿರುಪತಿ.

ಆತನನ್ನೇ ಯಜ್ಞ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕ ಈ ಮಾತನ್ನು ದೃಢಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಷ್ಣುರ್ವೈ ಯಜ್ಞಃ

ವಿಷ್ಣುರ್ಯಜ್ಞಃ

ಯಜ್ಞೋವೈ ವಿಷ್ಣುಃ

ಹಾಗಾಗಿ ಇತರ ದೇವತೆಗಳು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ವಿಷ್ಣುವು ಯಜ್ಞವೇ ಆಗಿರುವಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಆ ಔನ್ನತ್ಯ ದೊರಕಿರಬಹುದು. ಎಂತಲೇ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಉನ್ನತನೆಂದು ಸ್ತುತಿಸಿದರು-ಅನಂತಶಯನದಿಂದ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದವರೆಗೆ ಪುರಿಯಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಯವರೆಗೆ ಸಹಸ್ರಾರು ವಿಷ್ಣ್ವಲಯಗಳು ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಭಾರತ ದೇಶದ ವಿಷ್ಣ್ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲೆಯ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವು ಪ್ರಮುಖವೆಂಬುದು ಅಬಾಲವೃದ್ಧರಿಗೂ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೂ ಸಪ್ತಗಿರಿಯೊಡೆಯನೆಂದು ಸ್ತುತಿಸಲಾಗುವುದೆಂದೂ, ಇಡೀ ಏಷ್ಯಾಖಂಡದಲ್ಲೇ ತಿರುಮಲೆಯ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಅತಿ ಶ್ರೀಮಂತವಾದದ್ದೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿನ ದೈವದ ಪ್ರಮುಖ ಆದಾಯ-ಅನರ್ಘ್ಯ

ಧನ ಕನಕ ವಸ್ತು ವಾಹನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹುಂಡಿಯ ಸಂಗ್ರಹ ವೆಂಬುದೂ ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದವರು ಹಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಲು, ಅವುಗಳ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕುತೂಹಲರಾ ಗುವುದು ಸಹಜ.

ಮಹಾವಿಷ್ಣು ವಿಗೂ ಸಪ್ತ ಗಿರಿಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧವೇನು? ಕಾರಣ; ಗಿರೀಶ, ಗಿರಿಶ (ಬೆಟ್ಟಗಳ ಒಡೆಯ, ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿ ಸುವವ) ಎಂಬುದು ಶಿವನಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಹೆಸರೆಂದು ಅಮರಕೋಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೆಟ್ಟಗಳಾದರೂ ಏಳೇ ಏಕೆ? ಇಲ್ಲಿನ 'ಏಳು' ಬೆಟ್ಟಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಅನು ಭಾವವನ್ನು, ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು, ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಸು ತ್ತದೆಯೇ? ಇತರ ದೇವಾಲಯಗಳಂತಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿನ ಹುಂಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧನಕನಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿನ ಅಂತರ್ಯವೇನು? ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲದ ಯಾವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯುಷಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಹೀಗೊಂದು ವಿಷು ದೇವಾಲಯ ವನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಎಲ್ಲಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರಬಹುದು? ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ.

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಯಜ್ಞ - ವಿಷ್ಣು ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂತ್ಯಸ್ತಿದಾಯಕ ಉತ್ತರ ದೊರಕಿರುವುದು. ಕೃಷ್ಣ ಯಜುರ್ವೇದದ ತೈತ್ತರೀಯ ಸಂಹಿತೆಯ ಆರನೇ ಕಾಂಡದ ಎರಡನೇ ಪ್ರಪಾಠಕದ ನಾಲ್ಕನೇ ಅನುವಾಕದಲ್ಲಿ ಸೋಮಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಯಜ್ಞ ವೇದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿ ಲಾಗಿದೆ.

“ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವು ವಿಷ್ಣು ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ದೇವತೆಗಳು ಆತನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಕೈಚಾಚಿ ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಯಜ್ಞ ಪುರುಷನನ್ನು (ವಿಷ್ಣು ವನ್ನು) ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಅಡ್ಡಿ ಬರಲು ಸಮರ್ಥನಾದದ್ದು ಇಂದ್ರನೊಬ್ಬನೇ. ತನ್ನ ದಾರಿಗೆ ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಅಡ್ಡಿ ಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಯಜ್ಞ ಪುರುಷನು ನೀನಾ ರೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಇಂದ್ರನು 'ತಾನು ದುರ್ಗಮ ಪ್ರದೇಶ ಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದವರ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿಮಾಡುವವ'ನೆಂದು ಹೇಳಿ 'ನೀನಾರೆಂದು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಯಜ್ಞ ಪುರುಷನು 'ತಾನು ದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವವನೆಂದು ಹೇಳಿ 'ನೀನು ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿರುವವರ ಮೇಲೆ ಧಾಳಿ ಮಾಡು ವವನೆಂದು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳ ಧನವನ್ನು ಅವರಿಂದ ದೋಚಿಕೊಂಡು ಅಸುರರಿಗೆ ಹಂಚು ತ್ತಿರುವ ಏಳು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆ ವರಾಹವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಬಾ' ಎಂದನು. ಇಂದ್ರನು ದರ್ಭೆಯೊಂದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಸಿ ವರಾಹನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ನಂತರ ವಿಷ್ಣು ವನ್ನು ಕುರಿತು 'ನೀನು ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವೆ ನೆಂದು ಹೇಳುವೆಯಲ್ಲ! ಅಂತಹ ಶಕ್ತಿ ನಿನಗಿದ್ದರೆ ಆ ವರಾಹ

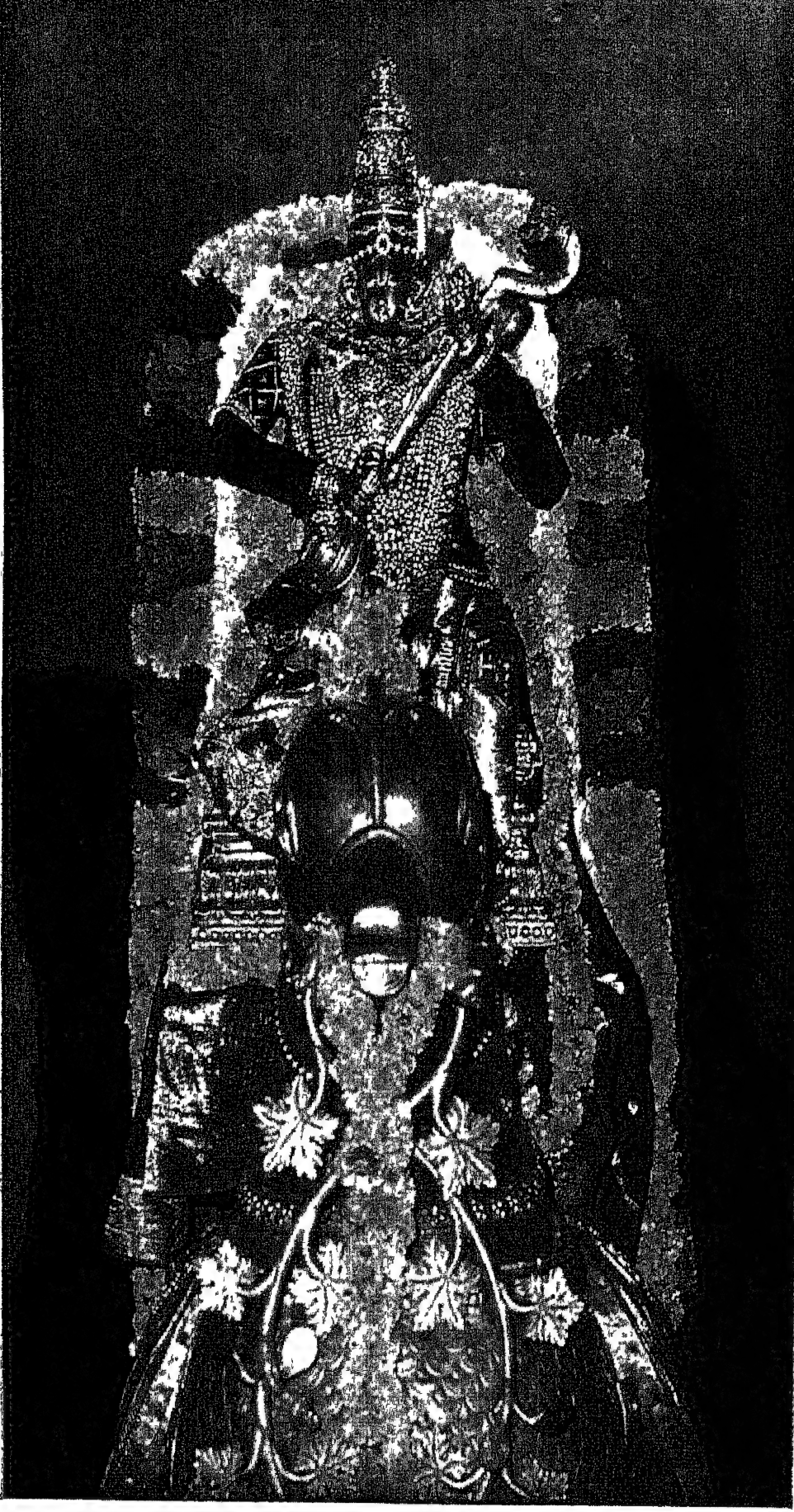
ವನ್ನು ಸಂಪತ್ತಮೇತ ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರಿಸು' ಎಂದನು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಯಜ್ಞವಿಷ್ಣುವು ಯಜ್ಞ ವರಾಹವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಈ ಕಥೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ.

ಯಜ್ಞೋ ದೇವೇಭ್ಯೋ ನಿಲಾಯತ ವಿಷು ರೂಪಂ
ಕೃತ್ವಾ ಸ ಪೃಥ್ವೀಂ ಪ್ರಾವಿರತ್
ತಂ ದೇವಾ ಹಸ್ತಾನ್ ಸಂರಘೈಶ್ಚ
ತಮಿಂದ್ರ ಉಪಯುಪಯುತ್ಯಕ್ರಮತ್
ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ ಕೋಮಾಯ ಮುಪಯುಪ
ಯುತ್ಯ ಕ್ರಮದಿತಿ

ಅಹಂ ದುರ್ಗೇ ಹಂತೇತಿ
ಅಥ ಕಸ್ತ್ವಮಸೀತಿ
ಅಹಂ ದುರ್ಗಾದಾಹರ್ತೇತಿ
ಸೋಽಬ್ರವೀದ್ಧುರ್ಗೇ ವೈ ಹಂತಾಃ ಪ್ರೇ ಚಘಾ
ವರಾಹೋಽಯಂ ವಾಮನೋಷಃ ಸಪ್ತ ನಾಂ
ಗಿರೀಶಾಂ
ಪರಸ್ತಾ ದ್ವಿತ್ತಂ ವೇದ್ಯಮಸುರಾಣಾಂ ಬಿಭರ್ತಿ

ಗರುಡವಾಹನ

ಇದೇ ಕಥೆ ವೈತ್ಯಾ
(24-2-6) ಸಂಹಿತೆಗಳಲ್ಲ

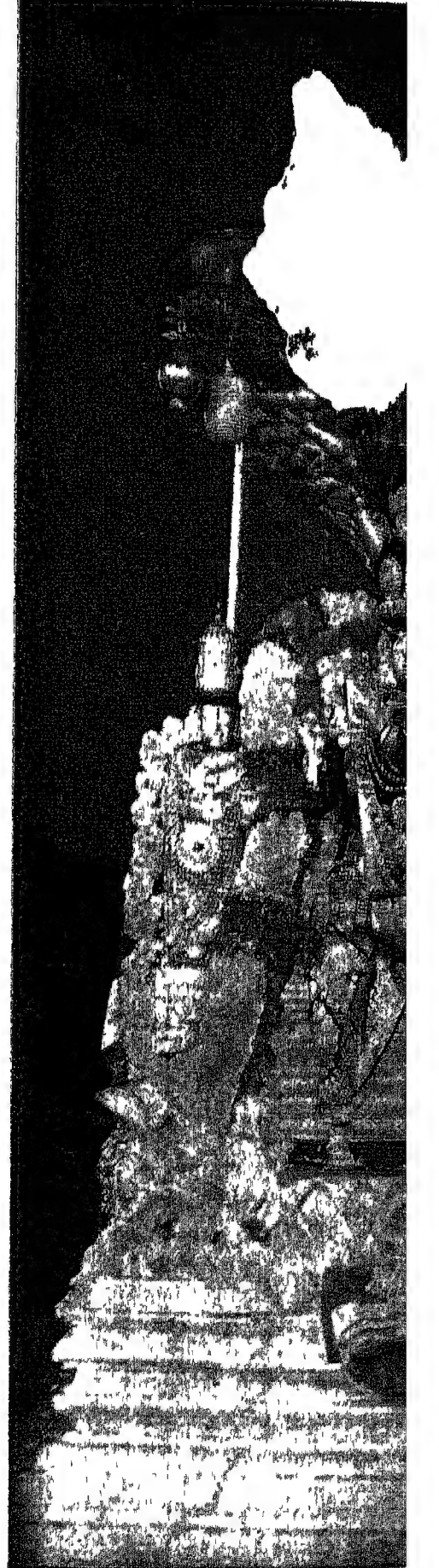
ನಂತರ ಸಾಧಾರಣವ
ಆ ಏಳು ಮಲೆಗಳಾವುವು?
ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಆ ವರಾಹನಾರ
ಗಳಿಗೆ ಸಾಯಣಾಚಾರ್ಯ
ತಾವು ಬರೆದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ
ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾಲ್ಕು
ಅರಂಭ) ಮೂರುದಿನಗಳ
ಸೂತ್ರಗಳ ಸೋಮಯಜ್ಞ

ತಂ ಜಹಿ ಯದಿ ದುರ್ಗೇ ಹಂತಾ ಸೀತಿ ಸಃದರ್ಭ
ಪುಂಜೀವ

ಮುದ್ದುಹೈ ಸಪ್ತಗಿರಿನ್ ಭಿತ್ವಾ ತಮಹನ್
ಸೋಽ ಬ್ರವೀದ್ಧುರ್ಗಾದ್ಯಾ ಹರ್ತಾಃ ಪೋಚಥಾ
ಏತಮಹರೇತಿ

ತಮೇಭ್ಯೋ ಯಜ್ಞ ಏವ ಯಜ್ಞ ಮಾಹರತ್

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ತಮಗೆ
ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸೇರಬೇಕಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ
ಪಡೆದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಂಪ
ತ್ತನ್ನು ಎಂದರೆ ಆ ಬಲಿಪೀಠವನ್ನು ವೇದಿ ಎಂದು ಕರೆಯು
ಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

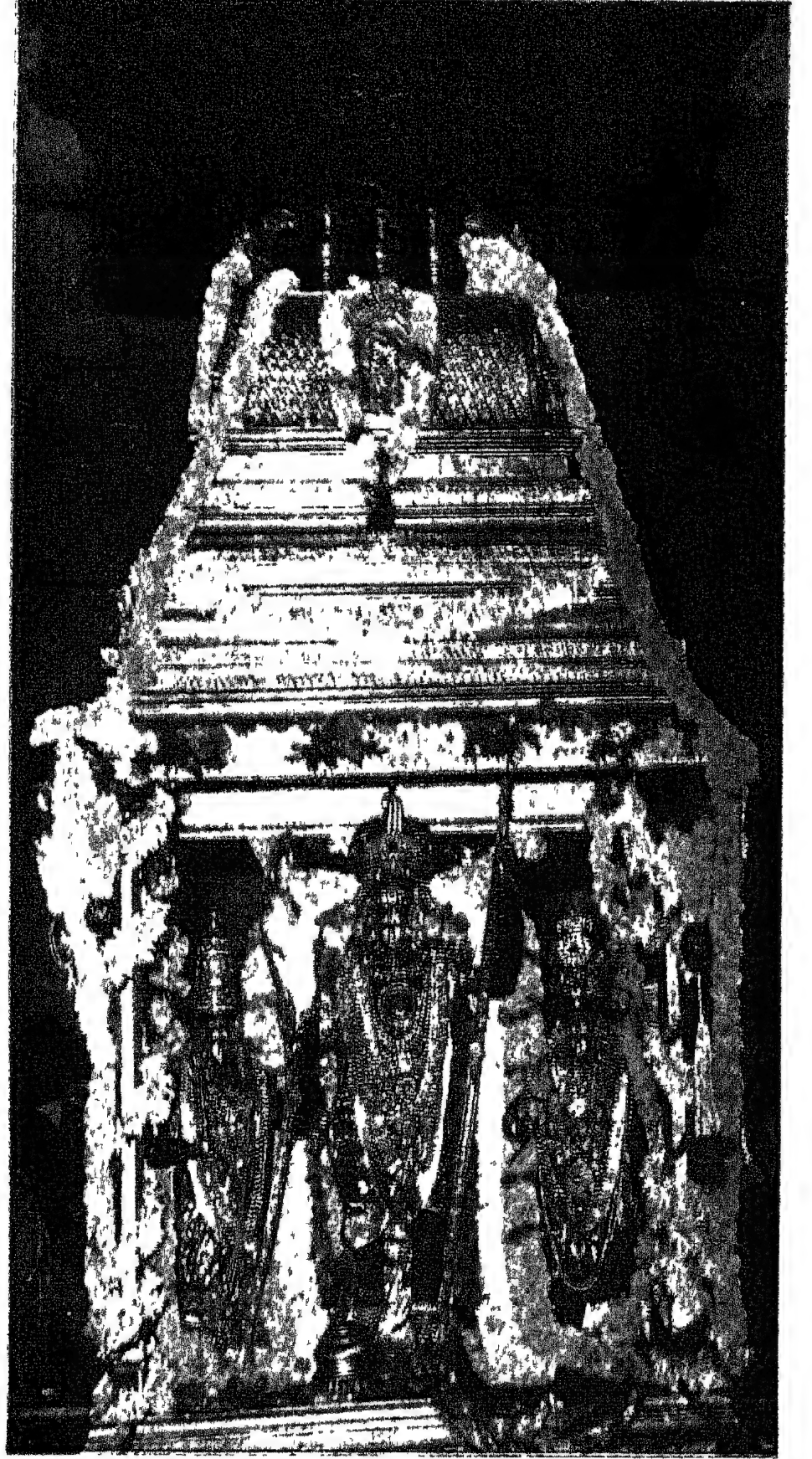
೦ ವೇದ್ಯಂ ಸುರಾಣಾಮವಿಂದಂತ
ತದೇಕಂ ವೇದೈ ವೇದಿತ್ವಂ

ವೈತಾನ್ಯೇಯ (3-8-3) ಕಾಶಕ
ಹಿತಗಳಿಲ್ಲ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಧಾರಣವಾಗಿ ಕೇಳಬರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಂದರೆ;
ಎವು? ಯಜ್ಞ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೂ ಹೆಸ
ರಾಹನಾರು? ಎಂಬುವುಗಳು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ
ಕಾರ್ಯವು ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ
ಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ್ದಾರೆನ್ನಿ ಸುತ್ತದೆ.
ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ ದೀಕ್ಷೆ (ಯಜ್ಞದ ಸಿದ್ಧತೆ
ದಿನಗಳ ಉಪಸದಸ್ಯ ಒಂದು ದಿನದ
ಮುಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ದಿನಕ್ಕೆ

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಹನ

ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ದೈವ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಬೆರಳೆಣಿಸು
ವಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಈ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಯಜ್ಞ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂತ
ರ್ಭಾಗರೇ ಹೌದು. ಅಸುರರು ಬಲಾಢ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಒಂದು
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಎಂಟುಮಂದಿ ದೇವತೆಗಳು ದಿವಿಯಿಂದ
ಭುವಿಗಿಳಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿನ ಏಳು ದೇವತೆಗಳು (ದೀಕ್ಷೆ ಉಪ
ಸದಸ್ಯ ದೇವತೆಗಳು) ಅಸುರಭಯದಿಂದ ಏಳು ಬೆಟ್ಟಗಳಾಗಿ
ಸ್ತಂಭಿಸಿ ಹೋದರು. ಸೂತ್ಯದ ಅಧಿದೇವತೆಯು ಯಜ್ಞ
ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ದೋಚಿ ವರಾಹ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದನು.
ಆದರೆ ಅಸುರರು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಮಗಾಗಿ ಈ ಏಳು
ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇ
ಕೆಂದು ನಿಯಮಿಸಿದರು. ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಯಜ್ಞ ವಿಷ್ಣುವೇ
ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದಂತಿದೆ. ಸಾಯಣಾಚಾರ್ಯರ ಮಾತು
ಗಳಿವು.

ಪುರಾ ಕದಾಚಿತ್ ಅಸುರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ
ಮದಂಗಭೂತಾ ದೀಕ್ಷಾದ್ಯಭಿಮಾನಿನೋ ದೇವಾಸ್ವರ್ಗ
ಲೋಕ ನಾಸಿನೋ ಮತ್ತೋ ನಿರ್ಗತ್ಯ ಪೃಥ್ವಿಂ ಪ್ರಾವಿಶನ್,
ತೇ ಚಕೇ? ಚತಸ್ರೋ ದೀಕ್ಷಾ ತಿಸ್ರ ಉಪಸದಃ ಏಕಾಸೂತ್ಯಾ
ಇತ್ಯಷ್ಟ ದಿವಸ ಸಾಧ್ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ. ತತ್ರ ದೀಕ್ಷೋಪ
ಸದಃ ಸಪ್ತ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಗತ್ವಾ ಗಿರಯೋಭವನ್. ಸೂತ್ಯಾ
ಭಿಮಾನೀ ದೇವೋ ವಾಮನೋಷಃ ವಾಮಂ ಕಮನೀಯಂ
ದೈವಂ ವಿತ್ತಂ ಮುಷ್ಣಾತಿ ಅಪಹರತಿ ಇತಿ ವಾಮನೋಷಃ
ಸಚ ಮುಷಿತಂ ಸರ್ವಂ ಭೀತ್ಯಾ ಅಸುರೇಭ್ಯೋದತ್ವಾ
ಸ್ವಯಂ ವರಾಹೋಭೂತ್ವಾ ಸಪ್ತ ಭ್ಯೋ ಗಿರೀಭ್ಯಃ ಪುರ
ಸ್ತಾತ್ ತತ್ಸರ್ವಂ ವಿತ್ತಂ ಅಸುರಾಣಾಂ ಕೃತೇ ಬಿಭೃ
ತಚ್ಛದೈವೈಹಿ ಪುನರ್ಲಭ್ಯಂ'

ಹೀಗಾಗಿ ಮೇಲೆ ತಿಳಿದುಬರುವಂತೆ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ
ಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯವನ್ನು ತಿರುಮಲೆಯ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ
ಮಹನೀಯನು ತೈತ್ತರೀಯ ಸಂಹಿತೆಯ ಈ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ
ಪ್ರೇರಣೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.
ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಇದೇ ಕಥೆ ಮೈತ್ರಾಯಣೀಯ, ಕಾತಕ
ಸಂಹಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ತೈತ್ತರೀಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರದು. ಮೇಲಾಗಿ ತೈತ್ತರೀಯ ಸಂಹಿ
ತೆಯು ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಹೊಂದಿದ
ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಮತ್ತಾವ ಸಂಹಿತೆಯೂ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಳಗಣ ಅಂಶಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಾರ್ಹ
ವಾದವು.

ಮೇಲಿನ ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಸಪ್ತಗಿರಿಗಳು
ಯಜ್ಞ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ಅಥವಾ ಭಾಗಗಳೆಂದು
ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ತಿರುಮಲೆ ಎನ್ನುವ ಏಳು ಮಲೆಗಳು
ಅಥವಾ ವೆಂಕಟಗಿರಿ, ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ ರೂಪಗಳೆಂದೇ ನಮ್ಮ
ಸಂಪ್ರದಾಯದ ನಂಬಿಕೆ. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ
ಶತನಾಮಗಳಲ್ಲಿ 'ನಗವೆಂಕಟ' ಎಂದರ ವೆಂಕಟಗಿರಿರೂಪ
ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಇದೆ.

ಈ ಮೊದಲು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದ ಯಜ್ಞ ಪುರುಷ
ವೃತ್ತಾಂತದಲ್ಲಿ ಏಳು ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಜ್ಞ
ವರಾಹ. ಯಜ್ಞ ವಿಷ್ಣುವು ಆತನನ್ನು ಯಜ್ಞ ವೇದಿಯಿಂದ
ಆಕರ್ಷಿಸಿದ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಮಹಾತ್ಮೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ
ಸಹ ವರಾಹಮೂರ್ತಿ ಭೂದೇವಿಯೊಡನೆ ವೆಂಕಟಗಿರಿಗೆ
ಮೊದಲು ಬಂದಂತೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ನಂತರ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ
ಸ್ವಾಮಿಯು ಭೂಮಿಗಳಿಗಿದ್ದು ಬಂದು ವರಾಹಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು
ಬೇಡಿ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡ. ಈ ಸಮಸ್ತ ಭೂ

ಮಂಡಲವನ್ನು ಮೇಲಿನ ವರಾಹ ವೃತ್ತಾಂತಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ
ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಯಜ್ಞ ವೇದಿಕೆಯಂತೆಯೇ
ಕಾಣಲಾಗಿದೆ.

ಸಾವಾ ಇಯಂ ಸರ್ವೇವ ವೇದಿಹಿ.

ವೆಂಕಟಾಚಲ ಮಹಾತ್ಮೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವು ಭೂಲೋ
ಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆ ಮೊದಲು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಶ್ರೀದೇವಿ
(ಲಕ್ಷ್ಮಿ) ಯನ್ನು ಪುನಃ ಪಡೆದನೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.
ಮೇಲಿನ ತೈತ್ತರೀಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲೂ ಯಜ್ಞ ವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ
ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಸಪ್ತಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಪುನಃ ಪಡೆಯ ಬೇಕಾ
ಯಿತು. ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಸಪ್ತಾಚಲೇಶ್ವರನು ಹುಂಡಿಯ
ಮೂಲಕ ಅಧಿಕ ಧನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲೆಯ ಹುಂಡಿಯ
ಆಕಾರ ಮಿಕ್ಕ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವೇದಿ
ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದು ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಮಧ್ಯಭಾಗ
ಸಂಕೋಚಿಸಿದಂತೆಯ ಹೊರ ಭಾಗಗಳ ವಿಸ್ತರಿಸಿದಂತೆಯೂ
ಕಾಳಿದಾಸನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪಾರ್ವತೀ ಸ್ವರೂಪದಂತೆ ಇರುವು
ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಮಧ್ಯೇ ನ ಸಾ ವೇದೀ

ವಿಲಗ್ನ ಮಧ್ಯಾ

ವಳಿತ್ರಯಂ ಚಾರು ಬಭಾರಾ ಬಾಲಾ

ಈ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ತಿರುಮಲೆಯ
ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಾಲಯವನ್ನು ಕೃಷ್ಣ ಶಿಲೆಯ ಯಜ್ಞ ವೇದಿಕೆ
ಯನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿರ್ಮಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು.
ವೇದಿಯ ಉದ್ದಲಗಳ ಅಳತೆಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಮೇಲಿನ
ವಾಕ್ಯಗಳಂತೆಯೇ ಇವೆ.

ಹಿಂದಿನ ಅಡ್ಡಅಗಲ 30 ಅಡಿಗಳು. ಮುಂದಿನ ಅಡ್ಡ
ಗಲ 24 ಅಡಿ. ಅಗ್ರದಿಂದ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಉದ್ದ
36 ಅಡಿ.

ತ್ರಿಂಶತ್ಪದಾಣಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಿರಶ್ಚಭವತಿ

ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ಪಾಚೀ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಃ ಪುರಸ್ತಾತ್.

ಆದರೆ ಈ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಅನೇಕಬಾರಿ ಜೀರ್ಣೋ
ದ್ಧಾರ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಮೊದಲ ಅಳತೆಗಳ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ
ವನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ ನಂತರದವರು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಮಾರ್ಪಾಡು
ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಮಾಡಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಆದರೂ

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ತಿರುಪತಿ

ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಆರ್ಷ ಸದಸ್ಸು ತಿರುಮಲೆ

ದಿನಾಂಕ	ವಾರ	ಹರಿಕಥೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2ರಿಂದ 4ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ	ವಿಶೇಷ ಸಂಗೀತ 4 ರಿಂದ 6ರ ವರೆಗೆ	ಇತರೆ ಸಂಜೆ 6 ರಿಂದ 8ರ ವರೆಗೆ
13-9-80	ಶನಿವಾರ	ಶ್ರೀ ವೆಂಗಲ ಪಟ್ಟಾಭಿ ಭಾಗವತರ್	ಶ್ರೀರಂಗಂ ಗೋಪಾಲರತ್ನಂ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು (ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಗಾತ್ರ ಕಛೇರಿ)	ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಕೆ. ಆರ್. ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು(ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಶ್ರೀ ವೆಂ. ಕಲಾಪೀಠ)
14-9-80	ಭಾನು	ಶ್ರೀ ಸೈಡಿಸಾಟೆ ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಭಾಗವತರ್	ಶ್ರೀವಿ.ಎಲ್. ಜಾನಕಿರಾಮ್ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು (ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಶ್ರೀ ವೆಂ.ಸಂ.ನೈ. ಶಾಲೆ) ವೀಣೆ.	ಉಂಜಲ್ ಸೇವೆ
15-9-80	ಸೋಮ	— —	ಪ್ರಾ ಡಿ. ಪಶುಪತಿ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಗಾಯನ. (ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲರು ಶ್ರೀ.ವೆಂ.ಸಂ. ಕಾಲೇಜು)	ಉಂಜಲ್ ಸೇವೆ
16-9-80	ಮಂಗಳ	— —	ಶ್ರೀ ಪ್ರಪಂಚಂ ಸೀತಾರಾಂ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಕೊಳಲು.	ಉಂಜಲ್ ಸೇವೆ
17-9-80	ಬುಧ	ಶ್ರೀ ಬಳ್ಳಿ ಬಸವಲಿಂಗ ಭಾಗವತರ್	1. ಈಮನಿ ಶಂಕರಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು (ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ತಿ.ತಿ.ದೇ.) ವೀಣೆ 2. ಶ್ರೀ ದಂಡಮೂಡಿ ರಾಮಮೋಹನರಾವ್ (ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ತಿ.ತಿ.ದೇ.) ವೃದಂಗ.	ಉಂಜಲ್ ಸೇವೆ
18-9-80	ಗುರು	ಶ್ರೀ ಬುರ್ರ ಶಿವರಾಮಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	ಶ್ರೀ ಟಿ.ಎನ್. ಕೃಷ್ಣನ್ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಪಿಟೀಲು.	ಶ್ರೀ ರವಿಕಿರಣ್ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಗೋಟುವಾದ್ಯ
19-9-80	ಶುಕ್ರ	ಶ್ರೀ ವೀರಗಂಧಂ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬ ರಾವ್	ಡಾ ಎಂ.ಎಲ್. ವಸಂತಕುಮಾರಿ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು (ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ತಿ.ತಿ.ದೇ.) ಗಾಯನ.	ಉಂಜಲ್ ಸೇವೆ
20-9-80	ಶನಿವಾರ	ಶ್ರೀಮತಿ ಕೊಲಚಿನ ಇಂದಿರಾಬಾಲ	ಡಾ ಬಾಲಮುರಳಿ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು (ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ತಿ.ತಿ.ದೇ.) ಗಾಯನ	ಉಂಜಲ್ ಸೇವೆ
21-9-80	ಭಾನು	ಶ್ರೀಮತಿ ದುರ್ಗಾಂಬ ಭಾಗವತಿ	ಡಾ ಎಂ.ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು (ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್ ತಿ.ತಿ.ದೇ.) ಗಾಯನ	1. ಶ್ರೀ ನಾಮಗಿರಿಪೇಟೆ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ನಾಡಸ್ವರ (ಆಸ್ಥಾನವಿದ್ವಾನ್ ತಿ.ತಿ.ದೇ.) 2. ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎಂ. ಮುನಿ ರಾಮಯ್ಯ, ಡೋಲು (ಆಸ್ಥಾನವಿದ್ವಾನ್ ತಿ.ತಿ.ದೇ.)

ಆಸ್ತಿಕ ಭಕ್ತರು ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದೈವದರ್ಶನ ಅಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದಲ್ಲದೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯ ಉಲ್ಲಾಸಿತ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ.

ತಿರುಮಲೆಯ ಆಲಯ ಈಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ
ಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಲಯದ ಶಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ
ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗರ್ಭಗೃಹದ ಒಳಭಾಗದ
ಅಗಲ 29.5 ಅಥವಾ 30 ಅಡಿಗಳು. ಗರ್ಭಗೃಹಕ್ಕೆ
ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಮಂಟಪದೊಡನೆ ಉದ್ದ 35 ಅಡಿ. ಮೇಲಿನ
ಮಂಟಪದ ಉದ್ದ ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಆದರೂ
ಅದು ಐದಾರು ಅಡಿಗಳು ಕಡಮೆಯಿರಬಹುದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
ಈ ಅಳತೆಗಳು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಅಳತೆಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ
ರುವಂತೆಯೇ ತೋರುತ್ತವೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸಾಮಿಯು ವೇದಕಾಲೀನ
ಯಜ್ಞ ಪುರುಷನಾಗಿ, ಆಗಾಗ ವಿಷ್ಣುಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಸ್ತುತಿ

ಹನುಮದ್ವಾಹನ

ಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮೂಲ ವಿಗ್ರಹ
ವನ್ನು ಕುರಿತು ಇದು ಶೈವವೋ ಶಾಕ್ತವೋ ಎಂಬ ವಾದ
ವಿವಾದಗಳೂ ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿವಾದಕ್ಕೂ ಹಲವು ಸಾಕ್ಷ್ಯ
ಗಳಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ವಾದಗಳಿರುವಿಕೆಯೇ
ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಕಾರಣ ವೈದಿಕ
ಯಜ್ಞ ಅಥವಾ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ.
ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಯಜ್ಞದ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಈಗಾಗಲೇ ವಿಷ್ಣುವು ಯಜ್ಞ ಪುರುಷನೆಂದು
ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇರಬೇಕು; ಆಳ್ವಾರು
ಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯವರಾದ ಪೆರಿಯಾಳ್ವಾರ್ ಅವರು ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನನ್ನು
ವಿಷ್ಣುಸ್ವರೂಪನನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೇ
ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಅಥವಾ ಹರಿಹರರೂಪದಲ್ಲೂ ಭಾವಿಸಿ
ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯೇ
ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಪ್ರತೀಕವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.
ಅವರ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ ಶಿವಕೇಶವರ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ
ವಾಗಿಯೂ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿಯೂ ಅಭೇದರೇ. ಜೀವ
ನಿಗೂ ದೇವನಿಗೂ ಭೌತಿಕವಾಗಿಯಲ್ಲದೆ ಆದಿಭೌತಿಕವಾಗಿ
ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂದರು ಅವರು.

ಶಿವ ವೈಷ್ಣವ ಭೇದ ನ ಕೇವಲಂ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಃ
ಅಪಿತು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕೋಪಿ ಜೀವೇಶ್ವರ
ಯೋಸ್ತು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಮೇವ ಭೇದಃ
ಅಭೇದಸ್ತು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಃ ಇತ್ಯೇತತ್
ಪರಮಾಚಾರ್ಯಾಣಾಂ ಭಗವತ್ಪಾದಾನಾಂ
ಹೃದಯಂಗಮಂ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ.

ಅನುವಾದ :

ಬಿ. ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ್.

ದಾಸರು ಕಂಡ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ

ಕೆ.ಎಂ. ಅಜ್ಜುತಕುಮಾರ್ ಎಂ ಎ ,

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನು ಕಲಿಯುಗದ ಮನೆ ಮನೆಯ ಇಷ್ಟದೈವವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾ ವಿಷ್ಣು ಮೈಕುಂಡಿಂದ ತಿರುಮಲೆಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿರುವನೆಂದು ಆಸ್ತಿಕರ ಅಚಲ ಸಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ದೇಹವೇ ಇಲ್ಲಿ ಶಿಲಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಪ್ರತೀತಿ. ಇದು ಸತ್ಯದ ಸಂಗತಿಯೂ ಹೌದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ: 'ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಭಗವಂತನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ, ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದಲೂ, ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದಲೂ, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸುವನು.' ದಾಸಪಂಥದವರು ತಿರುಮಲೇಶನ ಮೂರುತಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅನೇಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿರುವರು.

ಕನ್ನಡದ ಹರಿದಾಸರು ಆಸೇತುಹಿಮಾಚಲ ಪರ್ಯಂತ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಮಾಡಿ, ವಿವಿಧ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಭಗವಂತನ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಮಹಿಮಾವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಸಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿರುವುದರಲ್ಲಿ ತಿರುಪತಿ, ಉಡುಪಿ, ಪಂಡರಪುರ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಹರಿದಾಸರಿಗೂ ತಿರುಪತಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೂ ಬಹಳ ಸಮೀಪ ಸಂಬಂಧ. ಅದು ದಾಸರೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಕವಾದ

ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ. ದೇಶದ ಮೂಲೆಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೇನೂ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. (ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲೂ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಪಾದ ಸ್ಪರ್ಶವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸರ್ವವಿಧಿತ) ಇಷ್ಟಾದರೂ ತಿರುಪತಿಯ ತಿರುಮಲೇಶನ ಮಹಿಮೆ ಅನಂತ, ಅಪಾರ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಇತರ ಭಕ್ತರಂತೆ ದಾಸರೂ ಕೂಡಾ ಎಷ್ಟೋ ಭಾರಿ ಬಂದು ಪೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರೆ ಸುಳ್ಳಿನ ಮಾತಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಮೂರುತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಬಹಳ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂದರ್ಶನ ಅವರ ಬಾಳಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ತ್ತೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟೇಶನ ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ದಾಸರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಸಾರಿ ವಿಜಯದಾಸರು ತಿರುಪತಿಯ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರಂತೆ. ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿರುಪತಿಯ ತುಂಬ ಜನಸ್ತೋಮ. ಆ ಜನಸ್ತೋಮದ ಮಧ್ಯೆ ವಿಜಯದಾಸರಿಗೆ ಗರ್ಭ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮೂರ್ತಿಯ ದರ್ಶನ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ;

ನಿನ್ನ ದರುಶನಕೆ ಬಂದವನಲ್ಲವೊ ಮಹಾ
ಪುಣ್ಯವಂತರ ದಿವ್ಯ ಚರಣ ನೋಡಲು ಬಂದೆ

.....
ಅನಂತ ಜನುಮದಲ್ಲಿ ಜಪ ತಪ ವ್ರತ ಹೋಮ
ಏನು ಮಾಡಿದರಿಸ್ತು ಜನ ಕೂಡುವುದೋ ದೇವ
ಕಠಿಣವು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತುತರ ದರುಶನಲಾಭ ಸಟಿ
ಯಲ್ಲ ವೇದಗಳು ಸಾರುತಿವೆಕೋ
ವಟುವೆ ಮೊದಲಾದ ವೈಷ್ಣವರಂಭಿಗಳು ಲವ
ತೃಟೆಯಾದರೂ ಸೋಂಕಲದು ಗತಿಗೆ ದಾರಿ

.....
ನೀನಿದ್ದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ
ನೀನಿದ್ದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಕಲತೀರ್ಥ
ನೀನಿದ್ದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ತಾತ್ಪರ್ಯಕರು
ನಾನಿತ್ತ ಬಂದುದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಸ್ವಾಮಿ
ಭಳರೇ ತಿರುಮಲರಾಯ ನಿನ್ನ ಕರುಣಾರಸಕೆ
ನೆಲೆಗಾಣೆ ನೆಲೆಗಾಣೆ ನೆರೆಹೊರೆಯಲಿ
ಒಲಿದು ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಮದುವೆ ಹವಣಿಸಿಕೊಂಡೆ
ಸುಲಭ ದೇವರ ದೇವ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯ

ಎಂದು ಪರಿ ಪರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭವೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ; ಅವರು ತಿರುಪತಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ, ವ್ಯಾಸರಾಯರು ತಿರುಪತಿಯ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ ಪೂಜಾವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿ, ಶಿಷ್ಯರೊಡಗೂಡಿ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಅರ್ಚಿಸಿದರೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಗೋಪಾಲದಾಸರು ಪ್ರತಿ ವರುಷವೂ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ತಿರುಪತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ನಿಯಮವಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಂತೆ ಅವರ ದಿವ್ಯ ಜೀವನ ಚರಿತೆಯಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಪುರಂದರ ದಾಸರು ಮೈಸೂರು, ಮೇಲುಕೋಟೆ, ಅಬ್ಬೂರು ನಂಜನಗೂಡು, ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗಿದ್ದು, ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಅವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದರೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ. ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ದರ್ಶನ ದಿಂದ, ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಪುನೀತರಾಗುವರು ಎನ್ನುವ ವಿಶ್ವಾಸ ದಾಸರಿಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವಿಜಯದಾಸರು "ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ದರ್ಶಿಸರೋ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವ ಸ್ಮರಿಸಿ ಧನ್ಯರಾಗಿರೋ ನಿಮ್ಮ ಮನ್ಯಮಿಕ್ಕಾದ ಮಹದನ್ಯಾಯ ಮರೆದು ಅನುಗುಣ್ಯದಲ್ಲಿರೆ ಭವದಾರಣ್ಯ ದಹಿಸುವುದು ಕಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಿ ಒಲವ" ಎಂದು ಸಾರಿರುವರು. ಇದರಿಂದಲೇ ಭಾರತೀಯರು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡುವಾಗ "ಗಂಗೆಚ ಯಮುನೇ ಜೈವ, ಗೋದಾವರೀ ಸರಸ್ವತೀ ನರ್ಮದಾ ಸಿಂಧು ಕಾವೇರಿ ಜಲೇಽಸ್ಮಿನ್ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕುರು" ಎಂದು ಸಪ್ತತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಪರಿಪಾಠವಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವುದು. "ನಾಲಗ್ಗೆ ಭೂಷಣನಾರಾಯಣ

ನಾನು, ಕಾಲಿಗೆ ಭೂಷಣ ಹರಿಯಾತ್ರೆ ಆಲಯಕ್ಕೆ ಭೂಷಣ ತುಲಸಿ ವೃಂದಾವನವು, ವಿಶಾಲಕರ್ಣಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಣು ಕಥೆ ಭೂಷಣ” ಎನ್ನುವ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳವರು ದಾಸ ಪಂಥದವರು. “ಕಂಗಳದ್ಯಾತಕೋ ಕಾವೇರಿ ರಂಗನ ನೋಡದ ಜಗಂಗಳೊಳಗೆ ಮಂಗಳ ಮೂರುತಿ ರಂಗನ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳ ನೋಡದ” ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಜೀವನದ ಪಲ್ಲವಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅವರ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿಯ ಯಾತ್ರೆಮಾಡಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ತಾವು ಅನುಭವಿಸಿದ ಹೃದಯಾನಂದವನ್ನು ರಸವತ್ತಾದ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಸಿರುವರು.

ತಿರುಪತಿಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಕ್ತರಿಂದ ಹಣವಸೂಲಿ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಗನೆಂದು ವಾದಿರಾಜರು;

ಈಶ ನೀನಹುದೋ ಶೇಷಾಚಲವಾಸ
ನೀನಹುದೋ
ಶೇಷಶಯನ ಸುರೇಶವಂದಿತಾಶೇಷ ಜನರನು
ಪಾಲಿಸಿ ಬಡ್ಡಿ

ಕಾಸು ಸೇರಿಸಿ ಗಂಟಕಟ್ಟುವ ಕ್ಯಾಸಕ್ಕೆ
ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ನೀನೇ

-ಎಂದು ನಿಂದಾಸ್ತುತಿಮಾಡಿರುವರು.

ವಿಜಯದಾಸರ ಮಂಗಳಸ್ತೋತ್ರ ಎಷ್ಟು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆಯೇ ಆಷ್ಟೇ ಜನಪ್ರಿಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ವಿಜಯದಾಸರು ತಿರುಮಲೇಶನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿ ಮೂರುದಿವಸ ಕಾದರೂ ಲಾಭವಾಗಲಿಲ್ಲ. ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಮಂದಿರದ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನೋಡಿದರು. ತಾವು ಅಲ್ಲಿಕಂಡ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಬಹಳ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ;

ಜಯಮಂಗಳಂ ನಿತ್ಯಶುಭಮಂಗಳಂ
ತೋಷದಕ್ಕೆಯಂತಿಂಬ ಕಿಲುಬು ತಳಿಗೆಯಲುಂಬ
ಕೊಳಗದಲಿ ಹಣಗಳನ್ನು ಅಳೆದುಕೊಂಬ
ಇಲ್ಲ ಕಾಸು ಎಂದು ಸುಳ್ಳುಮಾತಾಡಿದರೆ
ಎಲ್ಲವನು ಕಸಕೊಂಬ ಕಳ್ಳದೊರೆಗೆ
ಗಿಡ್ಡ ಹಾರುವನಾಗಿ ಸೆರೆಗೊಡ್ಡಿ ದಾನವ ಬೇಡಿ
ದುಡ್ಡು ಕಾಸುಗಳಿಗೆ ಕೈಯ ನೀಡಿ
ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದ ದಾಸರಿಗೆ ವಿಡ್ಡೂರಗಳನು ಕಳೆದು
ದೊಡ್ಡವರ ಮಾಳ್ವ ಸಿರಿ ವಿಜಯ ವಿಠಲನೀ
ತನ್ನ ನೋಡೇನೆಂದು ಮುನ್ನೂರುಗಾವುದ ಬರೆ
ತನ್ನ ಗುಡಿಯ ಪೊಕ್ಕಜನರಿಗೆಲ್ಲ
ಹೊನ್ನು ಹಣಗಳ ಕೊಂಡು ತನ್ನ ದರುಶನ
ಕೊಡದೆ

ಬೆನ್ನೊಡೆಯ ಹೊಯಿಸುವ ಅನ್ಯಾಯಕಾರಿಗೆ -ಮಂಗಳ ಪಾಡಿದರು. ಪರಮಾತ್ಮನ ಮರೆಹೊಕ್ಕು, ಆತನ ಅನಂತ ಗುಣಗಳನ್ನು ಗಾನಮಾಡಿ ಆತನ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ ಒಂದಾದರೆ, ಆತನ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ಹೊರಿಸಿ ಆತನ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ತೆರ. ಈ ಕೀರ್ತನೆ ಎರಡನೆ ತರಹದ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಮೊದಲಿ ನಿಂದಲೂ ನಿಂದಾಸ್ತುತಿಯಲ್ಲೇ ಸಾಗಿದ್ದು ಅವರ ಹರಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರೇಮ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣನಾಗಿ, ಸಪ್ತಗಿರಿಯೊಡೆಯನಾಗಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನು ‘ಕೊಳಗದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಅಳೆಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ’ ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಮಣಿನ ಮಡಕೆಯಲ್ಲೇ ನೈವೇದ್ಯ ಸಮರ್ಪಣೆ ನಡೆಯುವುದು. ಭಕ್ತ ಕುಂಬಾರನೊಬ್ಬನ ಮಣಿನ ತುಳಸಿಯ ಅರ್ಪಣೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವನೆನ್ನುವುದು ಜನಜನಿತವಾದದ್ದಾಗಿದೆ.

ಮಂಗಳ ಪಾಡಿದ ಮೇಲೆ ದೇವರ ದರ್ಶನವಾಗಲೇ ಬೇಕಷ್ಟೆ. ವಿಜಯದಾಸರಿಗೆ ದೇವರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು, ಕಣ್ಣಿನಗಳು ತುಂಬಿತು. ಅವರು ಆನಂದ ಪರವಶರಾಗಿ

ನಿನ್ನ ನೋಡಲಿ ಬಂದೆ ನಿತ್ಯ ತೃಪ್ತ
ಅನ್ಯರಿಂದಲಿ ಎನಗೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವೊ
ಜರಾಮರಣ ರಹಿತ ಸುಜನರ ಪರಿಪಾಲಾ ನಿ
ರ್ಜರ ಗಣಕೆ ನಿತ್ಯವಜ್ರಪಂಜರಾ
ಜರೆಗೆ ವರವಿತ್ತದನುಜರ ವಂಶನಾಶಾ ನಿ
ರ್ಜರ ನದಿ ಜನಕಾಂಬುಜ ರವಿನಯನದೇವಾ
ನೀಲಗಿರಿ ನಿವಾಸ ವಿಜಯವಿಠಲ ವೆಂಕಟ
ವಾಲಗವ ಕೈಕೊಳ್ಳೊಯೋಗ್ಯತವನಿತ್ತು
ಹಾಡಿದರು.

ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವದ ದಿವಸ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನು ಉಪಸ್ಥಿತವಿದ್ದ ರಥವನ್ನು ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಎಳೆದರೂ ಅದು ಕದಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಭಕ್ತ ವಿಜಯದಾಸರ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಕದಲಲು ರಥದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನು ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ‘ಎಲ್ಲಿಯೋ ಅಂತಃಕರ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದ ವಿಜಯದಾಸರು ಬಂದು;

ಸಾಗಿ ಬಾರಯ್ಯ ನೀನು ಗೋವಿಂದ ವೆಂಕಟ
ರಥದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿವನೆ ರಥಾಂಡಜವಾಹನನೆ
ರಥಾಂಗ ಪಾಣಿಯೇ ದಶರಥ ನೃಪಬಾಲ
ಪಾರ್ಥಗೆ ಒಲಿದವನು ರಥವ ನಡೆಸಿ ಅತಿ
ರಥ ಮಹರಥರ ವಿರಥರ ಮಾಡಿ ಗೆಲಿಸಿದೆ
ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದೆ ವಿಜಯ ವಿಠಲ ಅನು
ಪಮ್ಮಚರಿತ ಪರಬೊಮ್ಮ ತಿರುಮಲೇಶ

ಎಂದು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ರಥವು ವೇಗವಾಗಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯಿತಂತೆ.

ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ ಚರಣಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಗುವ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಂದರದಾಸರು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೇವರನ್ನು ಹೀಗೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ;

ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟರಮಣ ನಿನಗೇತಕೆ ಬಾರದು
ಕರುಣಾ
ನಂಬಿದೆ ನಿನ್ನಯ ಚರಣ ಪರಿಪಾಲಿಸ ಬೇಕು
ಕರುಣಾ
ಮೂಡಲಗಿರಿಯಲಿ ನಿಂತ ಮುಡ್ಡು ವೆಂಕಟಪತಿ
ಬಲವಂತ
ಈಡಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಶ್ರೀಕಾಂತ ಈರೇಳು ಲೋಕ
ವನಂತ
ಕಾಶೀ ರಾಮೇಶ್ವರದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕೆ
ಬರುವುದು ಚಂದ
ದಾಸರ ಕೂಡೆ ಗೋವಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ದಾರಿ
ನಡೆವುದೇ ಚಂದ
ಎಲ್ಲ ದೇವರ ಗಂಡ ಅವ ಚಿಲ್ಲರೆ ದೈವದ ಮಿಂಡ
ಬಲ್ಲಿದವರಿಗೆ ಉದ್ಧಂಡ ಶಿವಬಿಲ್ಲು ಮುರಿದ
ಪ್ರಚಂಡ
ಕಾಸು ತಪ್ಪಿದರೆ ಪಟ್ಟಿ ಬಡ್ಡಿ ಕಾಸು ಬಿಡದೆ
ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ
ದಾಸನೆಂದರೆ ಬಿಡಗಟ್ಟಿ ನಮ್ಮ ಕೇಸಕ್ಕೆ
ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ

ವರ್ಣಿಸಿರುವರು. ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಅನುಗ್ರಹತಡವಾಗಲು ಅವರ ಆರ್ತನಾದ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ಒಳತೋಟಿಯ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಕನಕದಾಸರು ತಿರುಪತಿಯ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಮಾಡಿರುವ ಒಂದೊಂದು ಕೀರ್ತನೆಯೂ ಅವರ ಅಂತರಂಗದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ “ಬಂದವಯ್ಯಾ ಗೋವಿಂದ ಸೆಟ್ಟಿ, ನಿನ್ನ ಹರಿವಾಣ ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದ ಉಂಟಿನಲಾಗಿ” ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುವ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಕನಕದಾಸರು ತಿರುಪತಿಯ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ;

ಅವ್ವು ಅತಿರಸ ತುಪ್ಪವು ಬಿಸಿಹಾಲು
ಒಪ್ಪುವ ಸಕ್ಕರೆಯಾಲಕ್ಕೆಯು
ಅಪರೂಪವಾದ ಕಜ್ಜಾ ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ಭವ್ವನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾರುವ ಶೆಟ್ಟಿ
ಒಡೆದ ಮಡಕೆ ತಂದು ಇಡಿದು ನಾಮವ ಮಾಡಿ
ಕೊಡುವ ನೀ ಕಾಸಿಗೆ ಒಂದೊಂದನು
ಒಡಲತುಂಬಿ ಮಿಕ್ಕ ಅನ್ನವ ಮಾರಿಸಿ
ಒಡವೆಯ ಗಳಿಸುವ ಕಡುಲೋಭಿ ಸೆಟ್ಟಿ
ಶೇಷಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿಹ ಸೆಟ್ಟಿ
ದೇಶದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಸೆಟ್ಟಿ

ಕಾಸುಕಾಸಿಗೆ ಬಡ್ತಿ ಗಳಿಸಿಕೊಂಬ ಆದಿ
ಕೇಶವನಾರಾಯಣ ತಮ್ಮನೆಟ್ಟಿ,
ಎಂದು ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹಾಡಿರುವರು.

ವಿಜಯದಾಸರ ವೆಂಕಟೇಶ ದೇವರ 'ಉದಯ
ರಾಗ' ತುಂಬಾ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ.

ಭಕ್ತಜನ ಸಂರಕ್ಷಣ ಭಕ್ತಜನಸಂರಕ್ಷಣ ಭವ
ದುರಿತ ಸಂಹಾರಿ
ಭಕ್ತರಾಸುರಧೇನು ಸುರತರು ಚಿಂತಾ
ಮಣಿಯೇ
ಭಕ್ತರಾಧೀನನೆಂಬೋ ಬಿರುದು
ಅನುಗಾಲ ಪೊತ್ತ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಎಳೋ

ಈ ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪವಡದ ವೈಭವವೆಲ್ಲ ಬಹಳ
ಜಿನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ವಾದಿರಾಜರು ವೆಂಕಟೇ
ಶ್ವರನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು. ಆದರ ಜಿಂದ ನಲಿವು
ಒಲವುಗಳನ್ನು ಅನನ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಸೂಳಾ
ದಿಯ ಪೂರ್ತಾ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅರಳಿದ ಕೆಂದಾವರೆಯ ಇರವ ಧಿಕ್ಕುರಿಸುವ
ಗಿರಿಯ ತಿಮ್ಮರಾಯನ ಚರಣಗಳ ಕಂಡೆನಾ
ಅರುಣತಳದಲಿಪ್ಪ ಅಂಕುಶ ಧ್ವಜ ವಜ್ರಾರಿ
ಸುರಚರ ರೇಖೆಗಳ ಸೊಬಗನು ಕಂಡೆನಾ
ಕಿರು ಗೆಜ್ಜೆ ಕಡಗ ಪೆಂಡೆಯದ ಪ್ರಭೆಯನು
ಕಂಡೆನಾ

ಇಲ್ಲಿ ಮೂಡಿರುವ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ದೇವರ ಆಪಾದ
ಮಸ್ತಕ ವರ ನೆ ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ. ದಾಸರು
ಕಂಡಿರುವ ಜಿಲ್ಲವು ಸಾಲಂಕೃತವಾಗಿ, ರಮ್ಯೋ
ಜ್ವಲವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡು ;

ಇಂದಿನ ದಿನ ಸುದಿನ ಗೋವಿಂದನ ಕಂಡೆ
ಕಾರಣ
ಹಿಂದಣ ಪಾಪಬೃಂದವು ಬೆಂದುಹೋಯಿತು
ಎನಗೆ

ಹಾಹಾ ನಂಬು ಮನವೆ
ಮುಂದಣ ಮುಕುತಿ ದೊರಕಿತು ಎನಗೆ ಎನ್ನ
ತಂದೆ ಹಯವದನ ನೊಲವಿಂದ

ಎಂದು ಆನಂದ ಅನುಭವಿಸಿರುವರು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದೇವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಸೌಭಾ
ಗ್ಯದ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಅಪೂರ್ವ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ
ಪುರಂದರದಾಸರು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ

ನಿನ್ನ ಮೂರುತಿಯ ಕಣು ದಣಿಯೆ
ನೋಡಿ ಧನ್ಯನಾದೆನೋ ಧರೆಯೊಳು
ಇನ್ನು ಈ ಭವ ಭಯಕೆ ಅಂಜಲೇತಕ್ಕೋ
ಚನ್ನಗಿರಿವೆಂಕಟೇಶ

ಶ್ರೀಶ ಏಸು ಜನುಮ ಪುಣ್ಯ ಬಂದೊದಗಿತೋ
ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯೊಳು ಸ್ನಾನ ಜಪ ತಪ

ಮಾಡಿ ವರಹದೇವರ ನೋಡಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿ
ಮಹಾದ್ವಾರಕೆ
ಈ ಶರೀರವನು ಈಡಾಡಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ
ಲೇಶದಿಂ ಪೋಗಲುತಲಿ
ಆ ಸುವರ್ಣದ ಗರುಡಗಂಭವನೆ ನೋಡಿ ಸಂ
ತೋಷದಿಂ ಕೊಂಡಾಡಿದೆ ಬಿಡದೆ

ಎಂದು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವರು. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ
ಮಂಗಳ ಮೂರುತಿಯನ್ನು ಮನವಾರೆ ಕಂಡು
ತಡೆದು, ಬಾಯಿತುಂಬ ಹೊಗಳಿ ಹೆಮ್ಮೆವ
ಟ್ಟಿರುವುದು ತುಂಬುಹೊನಲಾಗಿ ಹರಿದಿದೆ.

ಪುರಂದರ ದಾಸರು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಕಾಲ
ದಲ್ಲಿ ತಾವುಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ದೇವತೆಯನ್ನು
ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾಗಿ ಮುಕ್ತ ಕಂಠದಿಂದ
ಕೊಂಡಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತಿರುಪತಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು
ಕಂಡಾಗ ಅವರಿಗಾದ ಆನಂದ ರಸ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ
ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಅವರಿಗೆ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಎಷ್ಟು
ನೋಡಿದರೂ ತೃಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ, ಎಷ್ಟುಕೊಂಡಾಡಿದರೂ
ಬೇಸರಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಶ್ರೀನಿವಾಸದೇವರು ಬೇಟಿಗೆ ತೆರ
ಳಿದ ರಮ್ಯಸನ್ನಿವೇಶದ ಚಿತ್ರವನ್ನು

ಉಟ್ಟ ದಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದ ಕರಾರಿ
ತೊಟ್ಟುಂಬು ತೊಡರು ತೋಮರಾ
ಮೆಟ್ಟಿದ್ದಾ ಹೆಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆರೆ ಹೊನ್ನಗೆಜ್ಜೆ
ಕಟ್ಟಳುತಾ ಆಳು ಮೆಟ್ಟಿವರಿವಲ್ಲ
ಸೃಷ್ಟಿ ರಕ್ಷಕ ಪುರಂದರವಿಠಲ
ತಿರುವೆಂಗಳಪ್ಪನೇ ಆದಾ

ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿ

ಕಿರೀಟ ಕುಂಡಲಧರನ್ನ ಕಂಡೆ
ವರಮಣಿ ಭೂಪನ್ನ ಕಂಡೆ
ಸಿರಿಯಿಪ್ಪ ವೃಕ್ಷಸ್ಥಳನ್ನ ಕಂಡೆ
ವರಾಂಬರನ್ನ ಕಂಡೆ ವರದೇಶನ್ನ ಕಂಡೆ
ಪುರಂದರ ವಿಠಲನ ವರದೇಶನ್ನ ಕಂಡೆ
ತಿರುವೆಂಗಳಪ್ಪನೇ ಆದ

ಎಂದು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿರುವರು. ಪುರಂದರ
ದಾಸರು ತಮ್ಮ ಭಕ್ತ ಹೃದಯವನ್ನೆ ತೆರೆದು
ತೋರಿಸಿರುವರು. ವ್ಯಾಸರಾಯರು ತಿರುಪತಿಯ
ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ ದಿವ್ಯಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು

ನಿನ್ನ ನೋಡಿ ಧನ್ಯನಾದೆನೋ ಹೇ
ಶ್ರೀನಿವಾಸ.....

ಎನ್ನ ಮನದಿ ನಿಂತು ಸುಪ್ರಸನ್ನದಯ ಮಾಡಿ
ನೀನು ಮುನಿನಂತೆ ಸಲಹಬೇಕು

ಎಂದು ಬೇಡಿದ್ದಾರೆ.

ತಿರುಪತಿಯ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನ
ದರ್ಶನ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೈದು

ಸಪ್ತಗಿರಿ

ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಸೂಚನೆ:

ಸಪ್ತಗಿರಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಅಧ್ಯಾ
ತ್ಮಿಕ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಸಾರದ ಉದ್ದೇಶ
ಹೊಂದಿ ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆ.
ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗಾಗಿ ಲೇಖನ
ಗಳನ್ನು ಕವನ, ಕೀರ್ತನೆ, ಭಾವ, ಛಾಯಾ
ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬಯಸುವವರು
ಕೆಳಗಣ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸ
ಬೇಕು.

1) ಲೇಖನಗಳು ಆರು ಪುಲ್‌ಸ್ಕೇಪ್
ಹಾಳೆಗಳ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಳೆಯ ಒಂದೇ
ಕಡೆ ಬರೆಯಲಾಗಿರಬೇಕು.

2) ದೇವಸ್ಥಾನ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞ
ಅರ್ವಾಚೀನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಸ್ತು ವಿಷಯ
ಗಳ ಬರಹಗಳು ತತ್ಸಂಬಂಧಿ ಫೋಟೋ
ಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅನುಕೂಲಕರ.

3) ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಇಂಡಿಯನ್ ಇಂಕಿ
ನಲ್ಲೇ ಬರೆಯಬೇಕು.

4) ಕೇವಲ ಫೋಟೋಗಳನ್ನು
ಮಾತ್ರವೇ ಕಳುಹಿಸುವವರು, ಸ್ಪಷ್ಟ
ವಾದವುಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ
ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

5) ಸಪ್ತಗಿರಿಯ ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು,
ಹಿಂದಿ, ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ
ಅನುವಾದ ಲೇಖನಗಳು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

6) ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ
ಸಂಭಾವನೆ ಉಂಟು.

ಮಿಕ್ಕ ವಿವರಗಳಿಗೆ:

ಸಂಪಾದಕರು

ಸಪ್ತಗಿರಿ

ತ. ತಿ. ದೇವಸ್ಥಾನ, ತಿರುಪತಿ-517501

ಚಿತ್ತೂರು ಜಿಲ್ಲೆ, ಆಂ. ಪ್ರ.

ಗಂಟೆಗಳಕಾಲ ಕ್ಯೂ ನಿಂತರೂ ದೇವರ ದರ್ಶನ
ವಾಗದಷ್ಟು ಜನಜಾತ್ರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಜಯದಾಸರು

ಗಿರಿರಾಜ ಚಿತ್ತ ಉದಾರ ಜೀಯಾ
ನಾ ನಿನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆರಗಿ ಯಾಚಿಸುತಲೆ ಮುಗಿ
ನೆನು ಕೈಯಾ
ಅಪಾರ ಮಹಿಮಾ ಅಪದ್ಭಂಧೋ
ಅಪನ್ನರ ಪಾಲಿಸ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿನಗಲ್ಲದೆ
ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಣೆನೋ
ಪಾಹದ ಪರ್ವತ ಲೇಪವಾಗದಂತೆ ಪರಿ
ಪಾಲಿಸು

ಶ್ರೀಪತಿ ಅಂಜನಗಿರಿ ರಾಜಾ
ಕಲಿಯುಗದೊಳಗೀ ಪರ್ವತಕೆ ಸರಿಗಾಣೆನು
ಎಂದು
ನೆಲಸಿದೆ ನೀನೇ ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೈಕುಂಠಕಿಂತ
ಬೆಲೆಯು ವೆಗ್ಗಳವೆಂದು ನೀ ಬಲ್ಲೀ ಆದಕಾರಣ
ಇಲ್ಲಿ

ಜಲಜಭವಾದ್ಯರು ಒಲಿದೊಲಿಯುತ
ತಲೆದೂಗುವರಯ್ಯ
ಭಳಿರೇ ಕಾಂಚನ ಗಿರಿರಾಜಾ
ತುರುಜಾತಿ ನೃಗಪಕ್ಷಿಗಳಾಕಾರ
ನೊಡಲಾದ ರೂಪದಿ
ಸುರರು ಕಿನ್ನರರು ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರ
ಒಡಗೂಡಿ ನಿನ್ನ

ಚರಣಾ ರಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ವಿಸ್ತಾರ ಈ ಬಗೆ
ಶೃಂಗಾರ
ದೊರೆತನ ಡೀವಿಗೆ ಧರಣಿಮಂಡಲದಾ ಸರಿ
ಗಾಣೆನೋ
ಹೇ ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟಗಿರಿರಾಜಾ ಎಂದು
ನುತಿಸಿರುವರು.

ಹರಿದಾಸರಿಗೂ ತಿರುಪತಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೂ
ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬಹುನಿಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧ.
ಸಪ್ತಗಿರಿವಾಸನ ದರ್ಶನ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಿಗಲಾ
ರದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವಿಜಯದಾಸರು ಅನಂತ ಜನು
ಮಕೆ ಸಾಧನ ಕೂಡಿದಲ್ಲದೆ ಈ ನಗವಾರಿಗೂ
ದರುಶನವಾಗದು' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಪ್ತಗಿರಿ ಅವರ
ಪಾಲಿಗೆ ಎಂಥಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರ
ವಾಣಿಯಲ್ಲೇ ಆಲಿಸಿ.

ಶಿಲೆಯ ಸಾಲಗ್ರಾಮ ಹೊಳಲೆ ಸುದರುಶನ
ಥಳಥಳಿಸುವ ವರ್ಣಮಳಲೆ ಚಕ್ರಾಂಕಿತ
ಇಳಿಯೊಳಗಿದೆ ನಿಶ್ಚಲ ಮೈಕುಂಠನಗರ
ಸಲೆ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ ಇದೆ ಪೊಳೆವನಂತಾಸನ
ಸ್ಥಳವೆಂದು ಉತ್ತಮರು ತಿಳಿದು ಮನ್ನಿಸುವರು.

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶ ಮೂರ್ತಿಯು
ಶೋಭೆಯನ್ನು;

ತರಣಿ ಶತಕೋಟಿರುಚಿಗಧಿಕವೆನಿಸುವ
ತಿರುಪತಿವಾಸನ ವರಕಿರೀಟವ ಕಂಡೆ
ಶಿರದಲ್ಲಿ ಮುಡಿದಿದ್ದ ಪರಿಪರಿಯ ಕುಸುಮಗಳು
ಅರಳಿ ಪರಿಮಳಿಸುತ್ತ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ
ಹರಿಣ ಕುರಿಹಿನ ತೆರದಿ ನೊಸಲ ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕ
ಸರಿಸಿಜದಳವ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ನಯನನ ಕಂಡೆ
ಸ್ಥಿರನ ಕರದಿಂದ ನ್ಯಾವರಿಸಿದ ಚಾಪವೆನೆ
ಎರಡು ವೇರ್ಪುಬ್ಬುಗಳು ತಿರುಹುತಿಪ್ಪನಕಂಡೆ
ಭರದಿಂದ ತೂಗುವತಿ ಮಕರ ಕುಂಡಲ ಕಂಡೆ
ಮಿರುಗುತಿರೆ ಗಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಸರಳ ನಾಸಿಕ ಕಂಡೆ
ಎರಡು ನಾಲಪಂಕ್ತಿ ದಂತಗಳೆಸೆಯ ಕರ್ಪೂರ
ಕರಡಗೆಯಿಂದದಲಿ ವದನ ಎಳನೆಗೆ ಕಂಡೆ
ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶನ ಅವಯವಗಳ ಮಹಿಮೆ
ಯನ್ನು

ಧ್ವಜ ವಜ್ರಾಂಕುಶ ಪಂಕಜ ಕುಂಕುಮಾಂಕಿತ
ಧರೆಯನಿತ್ತು ನೃಪನ ಬೆರಗು ಮಾಡಿದ ಪಾದ
ಕುರುಸಭೆಯನ್ನು ಹೇರುರುಳಿಸಿದ ಪಾದ
ದುರಳ ಶಕಟನ್ನ ಮುರಿಯಲೊಡೆದ ಪಾದ
ಮರುತಜನ ಕರದಲ್ಲಿ ಮೆರೆವ ಸುಂದರ ಪಾದ
ರಣದೊಳಗೆ ವೇಗ ಫಲುಣನ ವರೂಢವ
ಅಣಗೊತ್ತಿ ಫಣಿಬಾಣ ಕಣಿಯ ಮುರಿದಪಾದ
ಮುನಿಸುತ್ತಿ ಶಿಲೆಯಾಗಿ ಘನದಿನ ಬಿದ್ದರೆ
ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದೊಳು ಮಾನಿಯ ಮಾಡಿದ
ಪಾದ

ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ
ರಾಮಕೃಷ್ಣಾ ವತಾರಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಬಹಳ
ರಮ್ಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಹರಿದಾಸರು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸಂ
ಖ್ಯೆಯ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಪತಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು
ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ
ವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಭಾವ ಓತವೋತ್ತಮವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ.
ಅ ಎಲ್ಲ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ತಿರು
ಮಲ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ದಿವ್ಯ ಭವ್ಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು
ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು
ವಾಚನ ಮಾಡಿದರೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಸಾಕಾರ
ಮೂರ್ತಿಯ ಮನದ ಮುಂದೆ ರೂಪ ಗೊಳ್ಳುವಂ
ತಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ತಿರುಮಲೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು
ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರೆ ಯಾವ ಅಪೂರ್ವ ಅನುಭವವಾ
ಗುತ್ತದೋ ಅದೇ ಅನಂದಾನುಭವ ಈ ಕೀರ್ತ
ನೆಗಳ ಪಠದಿಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಗುಂ
ಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಮನ ಮೆಚ್ಚುವಂತಿದ್ದು
ಮತ್ತೆ ವಾಚನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವನ್ನು
ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ.

(16ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಡನುಚು ಮುದಂಬುನನು ಮುದ್ದುಬೆಟ್ಟ ನಪ್ಪು
ಚುಂಡು ಹರಿ. ಸಮಯಾನಿಕಿ ತಗು ಮಾಟಲಾ
ಡೆನೆ." ಸ್ವಾಮಿ ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಮಾತನಾ
ಡುತ್ತಾನೆ. "ಸದ್ಭಕ್ತುಲ ನಡತಲಿಟ್ಟನೆನೇ"
(ಸದ್ಭಕ್ತರ ನಡತೆ ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ)
'ಅಲುಗವದ್ದನೆನೇ' (ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗ
ಬಾರದು) 'ವಿಮುಖುಲತೋ ಚೇರಬೋಕು'
(ವಿಮುಖರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಬೇಡ) 'ವೆತಗಲಿಗಿತಿ
ತಾಳುಕೊಮ್ಮು' (ಕಷ್ಟ, ನೋವು ಬಂದಾಗ
ತಾಳ್ಮೆ ಇರಲಿ) ಎಂದೆಲ್ಲ ದಿವ್ಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು
ದಯಪಾಲಿಸಿ ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೂ
ಒಡಗೂಡದೆ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಪರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರು ಕಂಡ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಾನರಕ್ಷಕ, ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಕ, ದೀನ
ಬಂಧು, ಅನಾಥನಾಥ, ಭಕ್ತ ಮಂದಾರ, ಮಹಾ
ರಸಿಕ, ದಕ್ಷ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪ,
ಪರೋಪಕಾರವೇ ಮೈವೆತ್ತು ಬಂದ ಕೃಷ್ಣ ತನ್ನ
ಮಹಿಮೆಯ, ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ
ಭಕ್ತರಮೇಲೆ ವರ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯೋಗೇಶ್ವರನಾದ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಮಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಭಗವತಿಯಾದ
ಗೀತಾಮಾತೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸ್ವರೂಪವೇ.
ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದವನೂ, ಬರೆದವರೂ, ಕೇಳಿದ
ವನೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವಸ್ತುವೇ ಆದ
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಅದರ್ಶಗಳು
ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ನಿರಂತ
ವಾಗಿ ಮಾನವಕುಲಕ್ಕೆ ದಾರಿ ದೀಪ.

ಮರಳೆ ಕಣಿವೆಯ ಸಾಧು ವರ್ಯನೇ |

ಒಂಟಿಯಾದೆನ್ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕೆ ||

ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣದಿ ಕಣಿವೆಯನಗಿಸುವ |

ಉದಾರಜ್ಯೋತಿಯು ಇರುವೆಡೆಗೆ ||

ಜನನ ಮರಣಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಮಹಾಪರ್ವತಗಳ
ನಡುವಿನ ಜೀವನವೆಂಬ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕು
ಕಾಣದೆ ತೊಳಲುತ್ತಿರುವ ಮಾನವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನ
ವನ್ನೂ ಸ್ವೈರ್ಯವನ್ನೂ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ನೀಡಿ
ಉದಾರ ಜ್ಯೋತಿಯು ಇರುವೆಡೆಗೆ ಕರೆಡೊಯ್ಯ
ಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿ, ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಬಲ್ಲ
ಸಾಧುವರೈ ಶ್ರೀತ್ಯಾಗರಾಜ.

ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರಮ್ ಮತ್ತು ಮಣಿಮೇಖಲೈ

ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆದಿಕಾಲದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಸಂಘಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ರೂಢಿ. ಸಂಘಗಳಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾಗಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಇವುಗಳಿಗೆ ಈ ರೂಢಿಯಿದೆ. ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ತಮಿಳುಸಾಹಿತ್ಯದ ಆದಿಕಾಲದಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೫-೬ ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಮೂರು ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಶಿಗಳಿವೆ. ಮೂರನೆಯ ಸಂಘವು ಕ್ರಿ.ಶ. ೫-೬ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರೆಗೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರದೇಶ ದಿಂದ ಜೈನರೂ, ಬೌದ್ಧರೂ ಬಂದು ಕಂಚಿ, ಮಧುರೈ ಮತ್ತು ಆನೆಮಲೈಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅಯ್ದು ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರಮ್' ಮತ್ತು 'ಮಣಿಮೇಖಲೈ' ಪ್ರಧಾನವಾದುವು.

'ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರ'ವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ತಿರವಾಂ ಕೂರಿನ ದೊರೆಯಾದ ಶೇರನ್ ಶಿಂಗೊಟ್ಟವನ್ ಎಂಬುವವನ ತಮ್ಮನಾದ ಇಳಂಗೋವಡಿಗಳ್ ಎಂಬ ಮಹಾಕವಿ. ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ವಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಪಂಡಿತನಾದ ಈತನು ಇಮ್ಮಡಿಗಜ ಬಾಹುವಿನ ಸಮಕಾಲೀನ. ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. ೨ ನೆಯ ಶತಮಾನವೆಂದು ಅಂಗೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಎಂಟನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂದು ಊಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದು (ಶಿಲಂಬೆ) ಕಾಲಂದುಗೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಮುತ್ತು ಮಿಳನ್ (ಇಯಲ್, ಇಶೈ, ನಾಟಕ) ಗ್ರಂಥ. ಒಂದೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಮುಚ್ಚುವೈ (ಮೂರುರಸ-ಶೃಂಗಾರ, ವೀರ, ಕುರುಣಗಳೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿವೆ. ವಿಧಿವಿಲಾಸ, ಪವಿತ್ರತಾ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ, ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಗ್ರಂಥ. ಇಳಂಗೋವಡಿಗಳೇ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಿರುವಂತೆ 'ಊಟ್ಟುನೈ ಮುಟ್ಟುಮ್' ವಂದು ಊಟ್ಟುಮ್ (ವಿಧಿಯೆಂಬುದು ಮೀರಲಸಾಧ್ಯ) ಕಟ್ಟುಡೈ ಮಹಳಿರ್ ಕಡವುಳುಮ್ ಪೋಣ್ಣುಮ್ (ಬಾಗುವರು ದೇವತೆಗಳು ಪತಿವ್ರತೆಗೆ) ಅರಶಿ ಯಾಲ್ ಪಿಲಿನೈತ್ತೋರ್ಕು ಅಱ್ಱೋಣ್ಣಾಹುಮ್ (ದಂಡಿಪಳು ಧರ್ಮದೇವತೆ ಧರ್ಮವನಳಿದವನಂ) ಎಂಬ ಮೂರು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವುದೇ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ.

ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಜೈನನೆಂದೂ ಶೈವನೆಂದೂ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಜೈನನಿರಬಹುದು. ಶೈವನಿರಬಹುದು. ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಕತೆಯು ಬಹಳ ಕರುಣಾಜನಕ ವಾಗಿದೆ. ಕೋವಲನ್ ಮತ್ತು ಕನ್ನಿಕೆಯರ ದುರಂತಕತೆಯಿದು. ಕೋವಲನ್ ಒಬ್ಬ ಧನಿಕನಾದ ವರ್ತಕ. ವೇಶ್ಯೆಯಾದ ಮಾಧವಿಯಲ್ಲಿ ಅನು ರಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅವಳಿಗೆ ತೆತ್ತು ರಿಕ್ತನಾಗುವನು, ಆದರೂ ಅವನ ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿಯಾದ ಕನ್ನಿಕೆಯು ಪತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತಿ ಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಜೀವನಾರ್ಥವಾಗಿ ತನ್ನ ಕಾಲಂದಿಗೆ ಯನ್ನು ಕೊಡುವಳು. ಕೋವಲನ್ ಕನ್ನಿಕೆಯರು ತಮ್ಮೂರಾದ ಕಾನೇರಿ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಮಧುರೈಗೆ ಬರುವರು. ಕೋಮಲನು ಅಂದಿಗೆಯನ್ನು ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಯೊಬ್ಬನು ಮಹಾರಾಣಿಯು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಂದಿಗೆಯೇ ಅದೆಂದು ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದ್ದರ ಮೇಲೆ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಕೋವಲನು ಮಹಾರಾಣಿ ಯಿಂದ ಕಳ್ಳನೆಂದು ಆಪಾದಿತನಾಗಿ ಮರಣ ಕೈಡಾಗುವನು. ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಕನ್ನಿಕೆಯು ಪತಿವಧೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಡೆದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ದುಃಖಿಸಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರನ್ನು ಶಪಿಸುವಳು. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜ ರಾಣಿಯರು ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ನಾಶ ವಾಗುವರು. ಮಧುರಾ ಪಟ್ಟಣವು ಭಸ್ಮ ವಾಗುವುದು. ಕನ್ನಿಕೆಯ ಪತಿಯ ಶರೀರದೊಡನೆ ಸಹಗಮನಮಾಡುವಳು. ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪತಿಪತ್ನಿಯ ರಿಗೆ ಪುನಸ್ಸಮಾನವಾಗುವುದು. ಪಾಂಡ್ಯ ದೊರೆಯಾದ ಶೀರನ್ ಶಿಂಗೊಟ್ಟವನ್ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತರೂಪವಾಗಿ ಕನ್ನಿಕೆಗೆ ದೇವಾಲಯ ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ದೇವರಂತೆ ವಿಗ್ರಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸಲು ಏರ್ಪಡಿಸುವನು. ಈ

ಡಾ|| ಎನ್. ಅನಂತರಂಗಾಚಾರ್

ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಗಂಭೀರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೃದಯಾಕರ್ಷಕವಾದ ಸ್ಪಷ್ಟಪಾತ್ರಚಿತ್ರಣವೂ ಭಾವನಾಡಿಗಳನ್ನು ಕುಣಿಸುವ ರಸಪ್ರವಾಹವೂ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ.

ಕಾಲದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವ್ರಾಚೀನವಾದುದೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರದ ಮುಂದಿನ ಕತೆ 'ಮಣಿಮೇಖಲೈ'. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೋವಲನ ಪ್ರೇಮಸಿಯಾದ (ವೇಶ್ಯೆ) ಮಾಧವಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಗಳಾದ ಮಣಿಮೇಖಲೆಯ ವಿಷಯಕ ವಾದ ಕಥೆ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಮಾಧವಿಯು ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯಾದ ತನ್ನ ಮಗಳು ಮಣಿಮೇಖಲೆ ಯೊಡನೆ ಮಠವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಇದರ ಪ್ರಧಾನ ಕಥಾವಸ್ತು. ಮಣಿಮೇಖಲೆಯು ಯವ್ವನಾತಿಶಯದಿಂದ ಬಹು ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಅನೇಕರ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವಳು. ಆದರೆ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳು ಸ್ಥಳ ದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅಲೆದು ಕೊನೆಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಯಾಗುವಳು. ವಿವಿಧ ಸಮಯಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವಳು. ಅವಳ ಜ್ಞಾನವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಲ್ಪಡುವುವು.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಶೀತ್ತಲೈ-ಚ್ಯಾತ್ತಿನಾರ್. ಇವರು ತಿರುವಳ್ಳವರ ಕಾಲದ ವರು. ತಿರುವಳ್ಳವರೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಭಿಮಾನ. ಕಾವ್ಯದೋಷರಹಿತವಾದ ಉದ್ಗ್ರಂಥ ವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. 'ಶೀತ್ತಲೈಚ್ಯಾತ್ತಿನಾರಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣ ಬಹುಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶೀತ್ತಲೈ ಎಂದರೆ ಕೇವುಸುರಿಯುವ ತಲೆಯನ್ನು

“ನೆಂಜೈ ಅಳ್ಳುವ ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರ ಮೆನ್ನೋರ್

ಮಣಿ ಆರಂ ಪಡೈತ್ತ ತಮಿಳ್ನಾಡು.” (ಹೃದಯವನ್ನು ಆದ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರ ವೆನ್ನುವ ಕಾವ್ಯ ತಮಿಳುನಾಡಿಗೆ ಮಣಿಗಳ ಹಾರದಂತಿದೆ) - ಹೀಗೆಂದವರು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ತಮಿಳಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠಕವಿ, ಸುಧಾರಕ, ದೇಶಭಕ್ತ ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಭಾರತಿ. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಔನ್ನತ್ಯದ ಪಾರಮ್ಯದಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡ “ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರಂ” ಶೀಲ, ನಡತೆ ಸಾಧರ್ಮಗಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿ.

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ ಆಂಧ್ರಾಶ್ರಮ, ಋಷೀಕೇಶ್.

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ, ಶ್ರೀ
ಜಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ ಆಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಆರ್ಜಿತ ಸೇವಾದಿಗಳ ವಿವರ.

ಸೇವೆ	ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಾಲಯ	ಶ್ರೀ ಜಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರಾಲಯ
ಆರ್ಚನೆ	ರೂ 2/-	ರೂ 1/-
ಆರತಿ	0-50 ಪೈ	0-50
ಸಹಸ್ರನಾಮಾರ್ಚನೆ	ರೂ 5/-	ರೂ 5/-
ತೋಮಾಲಸೇವಾನಂತರ ದರ್ಶನ	ರೂ 5/-	—
ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿವರ್ತನೆ	0-25	0-25

ಅಮ್ಮನವರ ಆಲಯಗಳಲ್ಲಿ

	ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಮ್ಮ ನವರ ಆಲಯ	ಪಾರ್ವತಿ ಅಮ್ಮ ನವರ ಆಲಯ
ಆರ್ಚನೆ	ರೂ 1/-	ರೂ 1/-
ಆರತಿ	0-50	0-50
ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ವರ್ತನೆ	0-50	0-25

ಆಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ಪ್ರಸಾದ ಸಮರ್ಪಣೆ.
ತಳಿಗೆ

ದಫೋದನ	ರೂ 45/-
ಪುಳಿಯೋಗರೆ	ರೂ 45/-
ಪೊಂಗಲ್	ರೂ 60/-
ಸಕ್ಕರೆ ಪೊಂಗಲ್	ರೂ 65/-

ಈ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ತಳಿಗೆಯ ಪ್ರಸಾದ ಸಮರ್ಪಣೆಯೂ ಮಾಡಬಹುದು;
ಮೇಲಿನ ಅನ್ನ ಪ್ರಸಾದ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲದೆ ಸಿಂಗಮೊರೆ ವ್ಯಯಕ್ಕಾಗಿ ರೂ. 3/-
ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ.

ಚ್ಯಾತ್ತಿನಾರ್ ಎಂದರೆ ಧರಿಸಿದವರು ಎಂದರ್ಥ. ಇವರು ಮಹಾ ಪಂಡಿತ ಕವಿ. ಯಾವಗ್ರಂಥವು ಇವರ ಕೈಗೆ ಬಂದರೂ ಇವರು ಮೆಚ್ಚುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೋಷೈಕದೃಷ್ಟಿಯೂ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿ ಸುವುದೂ ಇವರ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಕಾವ್ಯದೋಷ ಕಂಡಾಗ ಬರೆಯುವ ಉಕ್ಕಿನ ಕಂಟದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಇವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ರಣವಾಗಿ ಕೀವು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ತಿರುವಳ್ಳವರ (ಮುಪ್ಪಾಲ್-ತ್ರಿವರ್ಗ) ತಿರುಕ್ಕುರುಳನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಇವರ ಶಿರೋವೇದನೆ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತಂತೆ.

‘ಶೀಂದಿನೀರ್ ಕಂಡಂ ತೆರು ಶುಕ್ಕುತ್ತೇ
ನಳಾಯ್’

ತಿರಂದ ಪೀಯಾರ್ಕುಂ ತಲೈಕ್ಕುತ್ತಲ್ ಕಾಂದಿ
ತಲೈಕ್ಕುತ್ತ ಮೂಲ್ಯಾನೈ ವಳ್ಳವರ್
ಮುಪ್ಪಾಲಾಲ್

‘ತಲೈಕ್ಕುತ್ತ ತೀವು ಶಾತ್ತರ್ಕು’

(ಶೀಂದು ನೀರು ಸಕ್ಕರೆ ಶುಂಠಿ ಜೇನು-ಮೂರನ್ನು ಕಲಸಿ ಮೂಸಿದರೆ ತಲೆನೋವು ಮಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೆಯೇ ವಳ್ಳವರ ಮುಪ್ಪಾಲ್ ಆದ ತಿರುಕ್ಕುರುಳಿನಿಂದ ಶೀತಲೈಚ್ಯಾತ್ತರಿಗೆ ಶಿರೋವೇದನೆ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಮರುತ್ತವನ್ ದಾವೋದರನ್ ಎಂಬುವರು ವೆಣ್ಣಾಪದ್ಯವನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

‘ಮಣಿಮೇಖಲೆ’ ಬಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೂ ಮಾನವೀಯ ಭಾವನೆಗಳೂ ಇದ್ದರೂ ‘ಶಿಲಪ್ಪಧಿಕಾರ’ ದಲ್ಲಿರುವ ಹೃದಯ ಗ್ರಾಹಿಯಾದ ಭಾವಗಳ ಆಳವಿಲ್ಲ. ‘ಶಿಲಪ್ಪಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ’ ಉತ್ತಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಿದೆ. ಸಂಗೀತ ವಿಷಯಕವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿವರಣೆಯಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಥನಕಾವ್ಯವಾದ ‘ಮಣಿಮೇಖಲೆ’ ಯಲ್ಲಾದರೂ ಕಥೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧತತ್ವಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಬರುವ ಸಮುದ್ರಯಾನ ವರ್ಣನೆ, ಹಡಗು ಒಡೆಯುವಿಕೆ, ಜಾನಾದೋರೆಯಾದ ಭೂಮಿ ಚಂದ್ರನ ಪ್ರವೇಶ ಮೊದಲಾದುವು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿರಲು ಉದ್ದೋದಕವಾಗಿಯೂ ಇವೆ.

‘ಜೀವಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ’ ‘ಕುಂಡಲಕೇಶಿ’ ‘ವಳಯಾಪತಿ’ ಇವು ಉಳಿದ ಪಂಚಮಹಾ ಕಾವ್ಯಭಾಗಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ, ಉಪಲಬ್ಧ ಪಂಚಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ‘ಶಿಲಪ್ಪಧಿಕಾರಮ್’ ಮತ್ತು ‘ಮಣಿಮೇಖಲೆ’ ಉತ್ತಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ.

★

ಸನಾತನ ಧರ್ಮರಂಗ-೧

ರಾಮಾಯಣ

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿಯೂ ಅರಿವಾಡುವ ಬಯಕೆ ಸಹಜ. ಆಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಗಬಹುದು, ಬಯಲಿನಲ್ಲಾಗಬಹುದು, ಸ್ವಾಂತಸ್ಥಿತಿಗಾಗಿ ಮನೋಭೂಮಿಯಲ್ಲಾಗಬಹುದು. ಅಂತೂ ಆಟವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತಹುದೇ ಆಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಂಗ ಪದರಂಗಗಳು ಮಿದುಳಿಗೆ ಕಸರತ್ತು ನೀಡುವ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವು. ಮಾನವನ ಈ ಮೂಲಭೂತ ಆಟದ ಅನಂದದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ವಿವಿಧ ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುವ ಆಟ ಈ ಸನಾತನ ಧರ್ಮರಂಗ. ಈ ಮೂಲಕ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ವಿವಿಧ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ, ಪರಿಚಯವಿದ್ದವರಿಗೆ ನೆನಪಿಗೆ ತರುವ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

—ಸ||

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ

1. ರಾಮಾಯಣದ ಕಥಾನಾಯಕ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯೊಂದಿದ್ದಾನೆ. (3)
3. ಶತ್ರುವನ್ನು ಸೇರಿದರೂ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದ ರಾವಣನ ತಮ್ಮ (4)
5. ರಾಮನ ತಮ್ಮನಾದ ಇವನು ತಾಯಿಯಿಂದ ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ (3)
7. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಮದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿ ಹಳು. (3)
8. ಹದಿನಾಲ್ಕುವರ್ಷ ವನವಾಸ ಮಾಡಿದ ಜನಕರಾಜನ ಮಗಳು (4)
10. ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಮಹಾರಾಣಿ, ದಶರಥ ಪತ್ನಿ (3)
11. ರಾವಣನ ತಮ್ಮನಾದ ಇವನು ನಿಡ್ಡೆಗೆ ಹೆಸರಾದವನು (4)
15. ರಾಮನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಅವನ ಮಕ್ಕಳು (4)
17. ಭೀತಿಯಿಲ್ಲದ ಇವನು ತಾಯಿಯ ಮಗ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ (5)
19. ಭರತ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ರಾಮ ತಂದೆಗೆ ನೀಡಿದ್ದು (3)
20. ಲಂಕಾಧಿಪತಿಗೆ ಕುತ್ತಿಗೆಗಳು ಹತ್ತೇ? (4)
21. ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಮನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೆಸರಾದ ರಾಕ್ಷಸರು (5)

1		2	×	×	3				×
×	×		×	×		×	×	×	×
×	×		4	5		6	;	×	×
7				×		8		9	
	10			×	×		×		×
	×	×	11	12			13		×
×	×	×	×		14	15			16
17			18	19				×	
	×	×		×		×		×	
20				×	21				---

ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ

2. ರಾವಣನ ಹೆಂಡತಿ (4)
3. “ ಕೌಸಲ್ಯಾ ಸುಪ್ರಜಾ ರಾಮಾ... ” ಎಂದು ಉದಯರಾಗ ಹಾಡಿದ ರಾಮನ ಗುರು (4)
4. ರಾಮಪಾದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದವಳು (3)
6. ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಕಾಪಿಗೆ ನಿಂತವಳು (3)
7. ಭರತನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೂ ಇವನೂ ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮಗನೇ (3)

9. ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ನಿರಾಸೆಯ ಮಹಾಭೂತವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ಸತ್ತ ರಾಕ್ಷಸ (3)
13. ರಾಮನ ತಂದೆ (4)
14. ಕಿವಿ ಮೂಗು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರಾವಣನ ತಂಗಿ (4)
16. ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಬರೆದವನು ಇದರಿಂದ ಹೊರಬಂದವನು (3)
17. ವಾಲಿಯ ಮಗ (3)
18. ಸೂರ್ಯಪುತ್ರನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೊರಳಿದೆ (3)
(ಉತ್ತರಗಳಿಗಾಗಿ 38 ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ)

ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಸ್ವಾಮಿಯವರ ದೇವಸ್ಥಾನ, ತಿರುಮಲೆ. ವಿವಿಧ ಆರ್ಜಿತ ಉತ್ಸವಗಳ ಪರಿಷ್ಕೃತ ದರಗಳ ವಿವರಣೆ

1. ದರ್ಶನಗಳು

1 ಸೈಷಲ್ ದರ್ಶನ ರೂ. 25

2. ಸೇವೆಗಳು

1. ಆಮಂತ್ರಣೋತ್ಸವ ರೂ. 200
2. ಅಭಿಷೇಕ (ಪುಲಿಕಾಪುಸೇವ) ರೂ. 500
3. ಗಂಬುರಗಿನ್ನೆ ರೂ. 300
4. ಪುನುಗುಗಿನ್ನೆ ರೂ. 200
5. ಜಾಫ್ರಾಗಿನ್ನೆ ರೂ. 100
6. ಕಸ್ತೂರಿಗಿನ್ನೆ ರೂ. 100
7. ಸಹಸ್ರಕಲಶಾಭಿಷೇಕ ರೂ. 2500
8. ತಿರುಪ್ಪಾವಡ ರೂ. 5000
9. ಕೋವಿಲ್ ಆಳ್ವಾರು ತಿರುಮಂಜನ ರೂ. 1745
10. ಐನಾ ಮಹಲಿನಲ್ಲಿನ ಡೋಲೋತ್ಸವ ರೂ. 1000

3. ಉತ್ಸವಗಳು

1. ವಸಂತೋತ್ಸವ ರೂ. 2500
2. ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವ ರೂ. 1500
3. ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ ರೂ. 750

4. ವಾಹನಗಳು

1. ಸರ್ವಭೂಪಾಲವಾಹನ-ವಜ್ರಕವಚಸೇವೆ
ಬಂಗಾರದ ಗರುಡ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ದೊಡ್ಡ ಶೇಷ
ಸರ್ವಭೂಪಾಲ ಸೂರ್ಯಪ್ರಭ-ಒಂದೊಂದು ವಾಹನ
ರೂ. 125
2. ಬೆಳ್ಳಿಯಗರುಡ, ಚಿಕ್ಕಶೇಷ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ,
ಅನೆ, ಕುದುರೆ, ಹಂಸ, ಹನುಮಂತ
ಒಂದೊಂದು ವಾಹನ ಸೇವೆ
ರೂ. 100

ಮೂವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವೇಶ.

5. ಅನ್ನಪ್ರಸಾದಗಳು (ಕಾಲಸೋಲ)

1. ದಧ್ಯೋದನ ರೂ. 75
2. ಪುಲಿಯೋಗರೆ (ಚಿತ್ರಾನ್ನ) ರೂ. 75
3. ಪೊಂಗಲ್ ರೂ. 100
4. ಸಕ್ಕರೆ ಪೊಂಗಲ್ ರೂ. 100
5. ಸಾಕರಬಾತ್ ರೂ. 125
6. ಕೇಸರಿಬಾತ್ ರೂ. 125
7. ಪಾಯಸ ರೂ. 125
8. ಸೀರಾ ರೂ. 200

6. ಪದಿ ಪ್ರಸಾದಗಳು

1. ಅಪ್ಪವು ರೂ. 250
2. ಲಾಡು ರೂ. 600
3. ವಣಿ ರೂ. 350
4. ಹೋಳಿ ರೂ. 250
5. ದೋಸೆ ರೂ. 250
6. ತೇನೆತೊಳ ರೂ. 250
7. ಸುಖಿಯವು ರೂ. 250
8. ಜಿಲೇಬಿ ರೂ. 600

7. ನಿತ್ಯ ಸೇವೆಗಳು

1. ಕರ್ಪೂರ ಆರತಿ ರೂ. 150
2. ನವನೀತ ಆರತಿ ರೂ. 400
3. ಅರ್ಚನೆ ರೂ. 200
1) ಶಾಶ್ವತ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮೂರ ಆರತಿ ರೂ. 3000
2) ಶಾಶ್ವತ ನಿತ್ಯ ನವನೀತ ಆರತಿ ರೂ. 8000
3) ಶಾಶ್ವತ ನಿತ್ಯ ಅರ್ಚನೆ ರೂ. 4000

ಪರಾ :- (1) ಸಹಸ್ರ ಕಲಶಾಭಿಷೇಕ ಪ್ರತಿ ಬುಧವಾರ, ತಿರುಪ್ಪಾವಡ ಪ್ರತಿ ಗುರುವಾರ ಜರುಗುವುವು.

(2) ಆಮಂತ್ರಣೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಐವರಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಇಬ್ಬರೇ ಅನುಮತಿಸಲ್ಪಡುವರು.

(3) ಕಲ್ಯಾಣೋತ್ಸವ, ಆರ್ಜಿತ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ಸವ, ಊಂಜಲ್ ಸೇವೆ, ಮಂಗಳವಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ಲವೋತ್ಸವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1 ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿ 8 ಗಂಟೆ ನಡುವೆ ಜರುಗುವುವು.

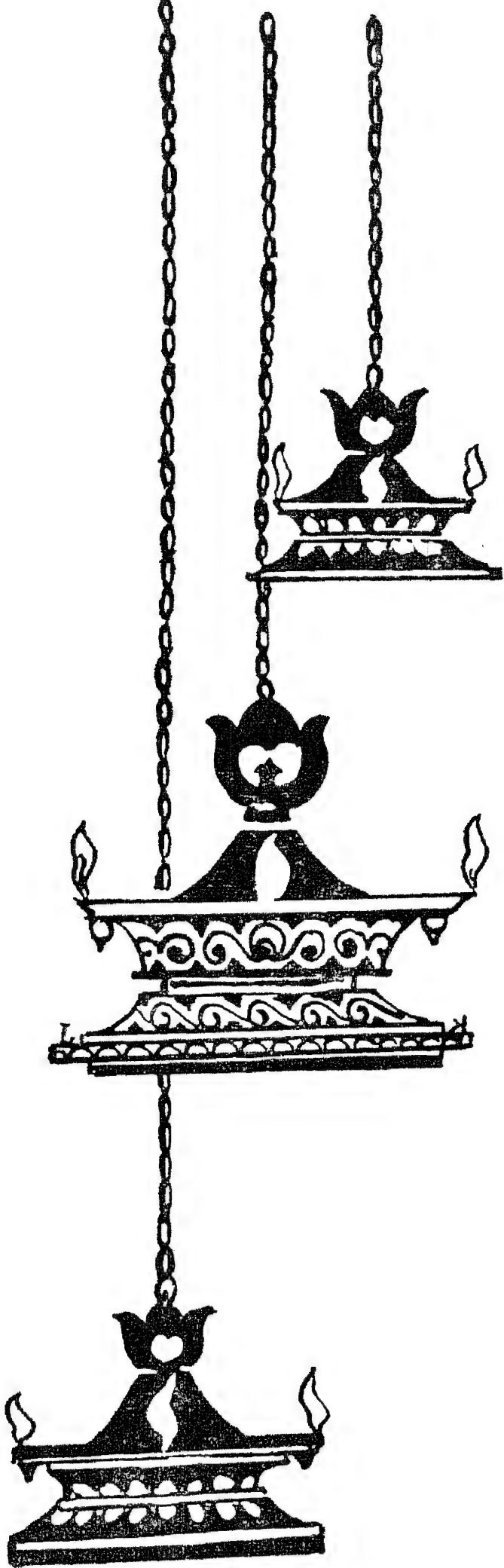
(4) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದರ್ಶನದ ಟಿಕೆಟ್ಟಿನವರನ್ನು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಧ್ವಜಸ್ತಂಭದ ಹತ್ತಿರವಲ್ಲದೆ ಮಹಾದ್ವಾರದ ಹತ್ತಿರ ಸರತಿಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಡಂಪರು.

ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ,

ತಿರುಮಲ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ

ತಿರುಪತಿ-517 501

ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖಗ್ರಂಥಗಳು

ವಿಶ್ವಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅದ್ವಿತೀಯವೆನ್ನಿಸಿರುವ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಂಗಮ ಎನ್ನುವಂತಿದೆ, ಪ್ರಪಂಚದ ಮತ್ತಾವ ಧರ್ಮವೂ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾಗಿಲ್ಲ; ಸರಳ ಸುಲಭಗಮ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವವು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಕಾರಣವೂ ಇರಬೇಕಷ್ಟೆ. ಕಾರಣ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳು. ಆ ಗ್ರಂಥಗಳು ಓದುಗನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಭಾವವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿ ಅವನನ್ನು ದೈವತ್ವಕ್ಕೇರಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಕಾವ್ಯಗ್ರಂಥಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲದ್ದಾಗಿರಲೂ, ಅವುಗಳ ಅನುವಾದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಂಡು ಓದಿ ಸಾರ್ಥಕ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಕಾವ್ಯವೆನ್ನಿಸಿದ ರಾಮಾಯಣ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಣೀತವಾದ ಆ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಒಂದು ದಿನ ತಮಸಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲೆಂದು ಹೊರಟಾಗ ಒಬ್ಬ ಬೇಡ ಕ್ರಾಂಚ ಪಕ್ಷಿಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಾಣದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿ ಪತಿಯ ಮರಣದಿಂದ ಆಕ್ರಂದನ ಗೈಯುತ್ತಿದೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದಿತು. ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಅವರ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಛಂದೋಬದ್ಧ ಶ್ಲೋಕ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.

“ನೂ ನಿಸಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ತ್ವಮಗಮಃ
ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ |
ಯತ್ಕೃಂಚ ಮಿಥುನಾದೇಕಮವಧೀಃ ಕಾಮು
ಮೋಹಿತಂ ||”

ಈ ಶ್ಲೋಕ ಕರುಣರಸ ಪೂರ್ಣ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಕಾರಣ ಕರುಣ ವೀರ ರಸಪೂರ್ಣ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ರಾಮಾಯಣ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. “ಬೇಡನೇ, ನಿನಗೆ ಬಹಳವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬೊರಕದಿರಲಿ; ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ರತಿಯಿಲ್ಲದ ಕ್ರಾಂಚ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಕೊಂದಿರುವೆ” ಈ ಮಾತಿನ ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷರದಲ್ಲೂ ಸಾಗರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಶ್ಲೋಕವೇ ರಾಮಾಯಣ ರಚನೆಗೆ ಮೂಲವಾದದ್ದು. ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಶಕ್ತಿ ಅಪಾರವಾದದ್ದು. ಶಪಿತ ಬೇಡ

ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣನೀಗಿದ. ಇದರಿಂದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತೂ ವ್ಯಥಿತರಾದರು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ “ಮಹರ್ಷಿ ನಿನ್ನ ವಾಣಿಗೆ ಈಗ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದ್ವಿತೀಯ ಶಕ್ತಿ ದೊರಕಿದೆ. ಈಗ ನೀನು ವಿಭೂತಿ ಪುರುಷನಾದಂಥವನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಕಾವ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ: ಇದೇನು? ನನ್ನಿಂದ ಕಾವ್ಯರಚನೆ? ಎಂದು ಚಕಿತರಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ನಾರದರು ಆಗಮಿಸಿದರು. ಮಹರ್ಷಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ನಾರದರಿಗೆ ನಡೆದ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ “ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣಸಂಪನ್ನ ನಾಗಿರುವಂಥವನು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಿ” ಎಂದರು.

ನಾರದರು “ಋಷಿವರ್ಮ! ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಸಕಲಗುಣಸಂಪನ್ನ. ಅವನನ್ನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿ ಎಂದರು.

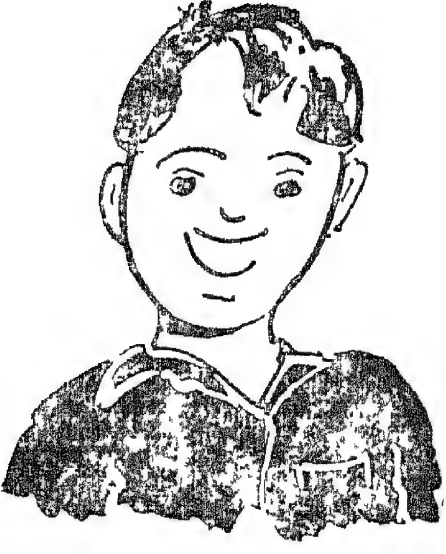
ಶ್ರೀ ನುಗ್ಗೆ ಹಳ್ಳಿ ರಂಗನಾಥ

ವಾಲ್ಮೀಕಿಮುನಿ ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮ ವಹಿಸಿ ಅತ್ಯಾನಂದದಾಯಕವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಆ ಕಾವ್ಯವೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣ.

ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾಭಾರತ. ವ್ಯಾಸಮುನಿಗಳು ಹಾಡಿದ ಆ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಲಿಪಿಬದ್ಧಗೊಳಿಸಿದವನು ಪಾರ್ವತೀಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಗಣೇಶ. ಇದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದೈವೀಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುತ್ತದ್ದಲ್ಲದೆ ಅವನ ವಿರಾಟದರ್ಶನವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಮದ್ಭಾಗವತ ಗ್ರಂಥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಚರಿತೆಯೇ ಆಗಿದ್ದು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ವಿವಿಧಾವತಾರಗಳ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಇವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದು ಧರ್ಮದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳೇ ಆದವುಗಳೆಂದರೆ ವೇದ, (ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವವೇದ), ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಆರಣ್ಯಕ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಶ್ರುತಸೂತ್ರ, ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ, ಧರ್ಮಸೂತ್ರ, ಶುಲ್ಕಸೂತ್ರ, ಸ್ಮೃತಿ, ಪುರಾಣಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನಗಳು ಮಾನವಹಿತರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕ.

ತಿಮ್ಮರ ಜ್ಞಾನ

ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನ ಕಥೆ

ಹಿಂದೆ ಕೌಶಿಕನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿದ್ದನು. ಅವನು ವೇದವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತನಾಗಿದ್ದನು. ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೀರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ, ಅವನು ಮನೆಯನ್ನೂ ತನ್ನ ವೃದ್ಧ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಒಂದು ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ವೇದಪಾರಾಯಣ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಮರದ ಮೇಲಿದ್ದ ಒಂದು ಬಲಾಕ ಪಕ್ಷಿಯು ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಚಿಲಿಪಿಲಿಗುಟ್ಟಿತು. ತನ್ನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡಿದ ಆ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೌಶಿಕನು ದುರುಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಪಕ್ಷಿಯು ಸುಟ್ಟು 'ಬೂದಿಯಾಯಿತು. ತನ್ನ ಕೋಪದಿಂದ ಪಕ್ಷಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ತಪಶ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹೆಮ್ಮೆಯೂ ಆಯಿತು.

ಹಕ್ಕಿಯ ಪ್ರಕರಣವನ್ನೇ ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಅವನು ಸಮೀಪದ ಊರಿಗೆ ಹೋದನು. ಒಂದು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತು 'ಭವತಿ ಭಿಕ್ಷಾಂ ದೇಹಿ' ಎಂದನು. ಆ ಮನೆಯೊಡತಿ ಆಗತಾನೇ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವಳು ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ತರುವುದು ಕೊಂಚ ನಿಧಾನವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಅಸಮಾಧಾನ ಗೊಂಡ ಕೌಶಿಕನು ಆಕೆಯನ್ನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯು ನಗುತ್ತ, "ಅಯ್ಯಾ ಕೌಶಿಕ, ನೀನು ದುರುಗುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಲು ನಾನೇನು ಬಲಾಕ ಪಕ್ಷಿಯಲ್ಲ" ಎಂದಳು. ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಆತ್ಮಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. "ಆರೆರೆ, ನಾನು ಬಲಾಕ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ಸಂಗತಿ ಇವಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು?" ಎಂದುಕೊಂಡ. ಆ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಇವನ ಮನದ ಗೊಂದಲ ಅರ್ಥ

ವಾಯಿತು. ಅವಳು 'ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ಇನ್ನೂ ಧರ್ಮರಹಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಮಿಥಿಲಾನಗರದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನೊಬ್ಬನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಂದ ನೀನು ಧರ್ಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು" ಎಂದಳು. ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನನ್ನು ಕಾಣುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೌಶಿಕನು ಕೂಡಲೇ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಹೊರಟನು.

ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದನು. ಅದೊಂದು ಮಾಂಸದ ಅಂಗಡಿ. ವ್ಯಾಧನು ಕೌಶಿಕನನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, "ಬನ್ನಿ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆ ಪತಿವ್ರತೆ ಕಳುಹಿಸಿದಳಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ತಾನೊಬ್ಬನೇ ವಿದ್ಯಾವಂತ, ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಎಂಬ ಗರ್ವದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ವ್ಯಾಧನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆ ಹೆಂಗಸು ತಾನು ಬಲಾಕ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ವಿಷಯ ಹೇಳಿದಳು. ಈಗ ಮಾಂಸವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಈ ಕಟುಕನು-ತಾನು ಆ ಹೆಂಗಸಿನ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದರೆ 'ಇವರೆಲ್ಲ ಮಹಾತ್ಮರೇ ಸರಿ' ಅನಿಸಿತು. ಅವನು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು, ಆ ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನನ್ನು ಕುರಿತು "ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ಧರ್ಮರಹಸ್ಯವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ.

ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನು, "ನೀವು ವೇದವಿದ್ಯಾ ಪಾರಂಗತರಾಗಿದ್ದೀರಿ! ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುವಂತಹು ದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಂತೆ ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವುದು, ಸತ್ಯನಿಷ್ಠ ನಾಗಿರುವುದು, ಸಹನೆಯಿರುವುದು, ದಯೆ ತೋರುವುದು, ಇತರರಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ದ್ವೇಷ ಮಾಡದಿರುವುದು, ಸುಖದಲ್ಲಿ ಹಿಗ್ಗದೆ-ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಗ್ಗದೆ ಇರುವುದು; ಇತರರಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವುದು, ಆತ್ಮ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದು, ಜಪ - ತಪಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವುದು, ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ - ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ದರ್ಶನ

ಮಾಡುವುದು; ತನಗೆ ಜನ್ಮನಿತ್ತ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನೂ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೇರಿದ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಓಲೈಸುವುದು - ಇದೇ ಧರ್ಮ, ಇದೇ ಧರ್ಮರಹಸ್ಯ."

"ನಾನು ನನ್ನ ಕುಲಕಸುಬಾದ ಮಾಂಸ ವಿಕ್ರಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ; ಆದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಸಾರದಲ್ಲಿ ಪೋಷ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ದ್ವೇಷ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ, ನನ್ನ ಬಾಳಿನ ನಂದಾದೀಪದಂತಿರುವ ನನ್ನ ವೃದ್ಧ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದವೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದೆ" ಎಂದನು. ಅನಂತರ ಕೌಶಿಕನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಕೌಶಿಕನೂ ಆ ವೃದ್ಧರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ಧರ್ಮ ವ್ಯಾಧನಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ "ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಅಹಂಕಾರ ಅಳಿಯಿತು. ನಾನೊಬ್ಬನೇ ವಿದ್ಯಾವಂತ ನೆಂಬ ಗರ್ವದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮುಂದೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ದುಃಖ ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯಿತು. ನನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಸೇವೆಮಾಡುವುದೇ ನನ್ನ ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಅರಿವು ನನಗಾಗಿದೆ. ಈಗಲೇ ಅವರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮನಸ್ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವೆ. ನೀವು ಹೇಳಿದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತ, ತನ್ನ ವೇದವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾಗಿ ಬಾಳಿದನು."

✱

ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿ.

ದಾನಕ್ಕೆ ಹಸರಾದವರಲ್ಲಿ ಕರ್ಣ ದಧೀಚಿ ಶಿಬಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದವರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಕರ್ಣ ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಮೃತದ ಕಲಶವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಶದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ, ದಧೀಚಿ ದೇವತೆಗಳ ಆಯುಧಕ್ಕೆ ಮೂಲದ್ರವ್ಯ ನೀಡಲು ತನ್ನ ಬೆನ್ನು ಮೂಳೆಯನ್ನೇ ದಾನಮಾಡಿದ. ಶಿಬಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಆಗಿದ್ದವನು ಅವನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಲು ಕರ್ಣ ದಧೀಚಿಗಳಂತೆ ಮಹೋದ್ದೇಶಗಳ ಅಗತ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಹಕ್ಕಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಜವಾದ ಅನುಕಂಪದಿಂದ ತನ್ನ ದೇಹದ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ದಾನ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದವನು. ಆ ಕಥೆ ಇಲ್ಲಿದೆ.)

ಯಮುನಾ ನದಿಯ ಎರಡು ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲೂ ಜಲಾ ಮತ್ತು ಉಪಜಲಾ ಎಂಬ ಎರಡು ನದಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಉತ್ತೀನರ ಎಂಬ ರಾಜನು ಈ ನದಿಗಳ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಯಾಗವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಶಿಬಿವಂಶದವನಾದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತೀನರನಿಗೆ 'ಶಿಬಿ' ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಇತ್ತು. ಈ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿಯು ಮಾಡಿದ ದಾನವು ಜಗತ್ತಿನಿಂದ ವಾಯಿತು. ಯಾರು ಬಂದು ಏನು ಕೇಳಿದರೂ ಅವನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಶಿಬಿಯ ಬಳಿ ಒಂದು ಬರಿಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದವರೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರರು ಅವನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು. ಇಂದ್ರನು ಗಿಡುಗನ ರೂಪವನ್ನೂ ಆಗ್ನಿಯು ಪಾರಿವಾಳದ ರೂಪವನ್ನೂ ಧರಿಸಿದರು. ಗಿಡುಗವು ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ಆಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು.

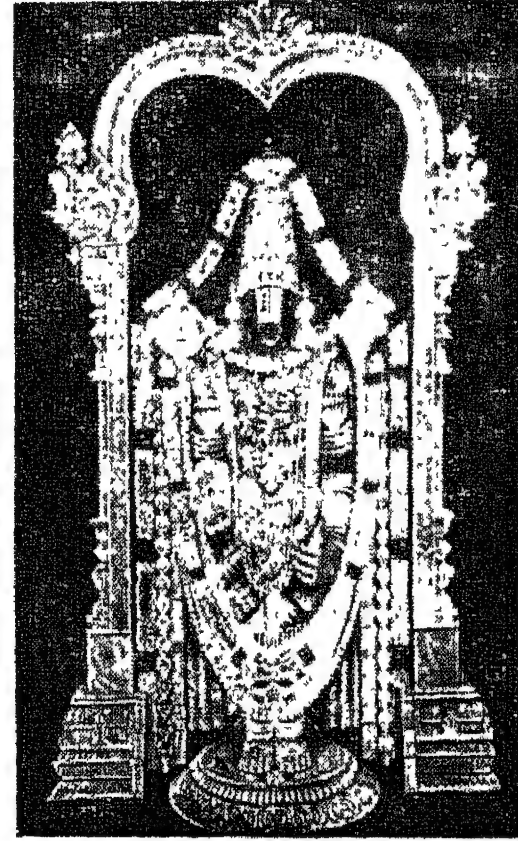
ಪಾರಿವಾಳವು ಗಿಡುಗನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆತ್ತಿಸುತ್ತಾ ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂತು. "ಮಹಾರಾಜ, ಕಾಪಾಡು" ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಿತು. ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ಶಿಬಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, 'ಹೆದರಬೇಡ, ನಾನು ನಿನಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಸಂತೈಸಿದನು. ಒಂದೆರಡು ಘಳಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಗಿಡುಗವೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಶಿಬಿಯ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ಕಂಡು, 'ಮಹಾರಾಜ, ಆ ಪಾರಿವಾಳವು ನನ್ನ ಆಹಾರ, ದಯವಿಟ್ಟು ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು' ಎಂದಿತು. ಶಿಬಿಯು 'ಗಿಡುಗನೇ, ಈ ಪಾರಿವಾಳಕ್ಕೆ ನಾನು ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಿಂದ ನೀನು ಬೇರೇನಾದರೂ ಕೇಳು, ಕೊಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದನು. 'ಮಹಾರಾಜ, ಪಾರಿವಾಳವೇ ನನ್ನ ಆಹಾರ, ಅದು ಬಿಟ್ಟು ನನಗೆ

ಬೇರೇನೂ ಬೇಡ ಎಂದು ಗಿಡುಗವು ಹೇಳಿತು. ಶಿಬಿಯು ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ಬಿಡಲಾರದೆಂದೂ ತನ್ನನ್ನು ಅಶ್ರಯಿಸಿದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ರಾಜನ ಧರ್ಮವೆಂದೂ ವಾದಿಸಿದನು. ಗಿಡುಗವೂ ಅಷ್ಟೇ ಬಲವಾಗಿ ಪಟ್ಟುಹಿಡಿದು ಪಾರಿವಾಳವು ತನ್ನ ಆಹಾರವೆಂದೂ ಅದನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅಧರ್ಮವಾಗುವುದೆಂದೂ ವಾದಿಸಿತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಚರ್ಚೆಯಾದನಂತರ. ಕೊನೆಗೆ ಶಿಬಿಯು ತನ್ನ ದೇಹದಿಂದ ಪಾರಿವಾಳದ ತೂಕದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ತಾನು ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ಬಿಡುವುದಾಗಿ ಗಿಡುಗವು ಹೇಳಿತು. ಶಿಬಿಯು ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿ ಒಂದು ತಕ್ಕಡಿಯನ್ನು ತರಿಸಿದನು.

ಅವರ ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಿವಾಳವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ತನ್ನ ಶರೀರದಿಂದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ, ರಾಜನು ಎಷ್ಟು ಮಾಂಸ ಹಾಕಿದರೂ ಅದು ಪಾರಿವಾಳದ ತೂಕಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಇಡೀ ದೇಹವನ್ನೇ ಗಿಡುಗನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ತಾನೇ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟನು. ಶಿಬಿಮಹಾರಾಜನ ತ್ಯಾಗ, ಔದಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರನು ಆಗಲೇ ಹರ್ಷವಾಯಿತು. ಅವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಅಶೀರ್ವದಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

(ಧರ್ಮವ್ಯಾಧನ ಕಥೆ ಮತ್ತು ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ ಮೈ. ನ. ನಾಗರಾಜ ಅವರು ಕಿರಿಯರಿಗಾಗಿಯೇ ಬರೆದ ಈಗ ತಿ. ತಿ. ದೇ. ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಿಶೋರ ಭಾರತ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಆಯ್ದ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಪ್ತಗಿರಿ, ಲೇಖಕರಿಗೆ ಅಭಾರಿ.)

ಚರಣ ಸ್ಮರಣೆ

ಹರಿಚರಣ ನೆನೆ ಮನವೇ
ನರದೇಹ ಸ್ಥಿರವಿಲ್ಲ

||ಪ||

ಮಿಂಚಿದ ತೆವಳಿದ ಚಿಮ್ಮಿದ ಚರಣ
ಶಿಶುವನು ಸಲಹಿದ ನರಸಿಂಹ ಚರಣ
ವಾಮನನಾಗಿ ತಾ ಮೆಟ್ಟಿದ ಚರಣ
ಭೂಮಿಯ ಭರದಿಂದ ತಿರುಗಿದ ಚರಣ ||

ಹೆಣ್ಣಿನ ಶಾಸನ ಕಳೆದಂಥ ಚರಣ
ಗೋಗಳ ಕಾಯ್ ಗಿರಿಧರ ಚರಣ
ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆದ ಬುದ್ಧನ ಚರಣ
ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿದ ಸುಂದರ ಚರಣ ||

—ಜಯಸಿಂಹ.

ಸಪ್ತಗಿರಿ ಚಂದಾದಾರರಲ್ಲಿ

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ರೂ. 6-00

ಸಪ್ತಗಿರಿ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಚಂದಾದಾರರು
ಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡವರ ಚಂದಾಗಳು 31-10-80
ತಾರೀಖಿಗೆ ಮುಗಿಯಲಿವೆ. ಚಂದಾದಾರರು
ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಮನಿಯಾ
ಡ್ಡರು ಮೂಲಕ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು
ಕೋರುತ್ತೇವೆ. ಚಂದಾದಾರರು ದಯವಿಟ್ಟು
ಮನಿಯಾಡ್ಡರು ಕೂಪನಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಚಂದಾ
ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು.

149, 152, 153, 226, 412, 721, 722,
724 to 748, 750 to 778, 784, 803
874 to 876, 880, 932, 946 to 948.
950, 951, 953, 989, 990, 1047

ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಎನ್. ಓ. ಮೂಲಕ
ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು. ಚೆಕ್ಯು
ಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ ವಿಳಾಸ
ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆಗುವ ಅಲಸ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಧ
ದಲ್ಲೂ ಈ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಬಾಧ್ಯತೆ ವಹಿಸ
ಲಾರದು. ಚಂದಾದಾರರೆಲ್ಲರೂ ಸಹೃದಯತೆ
ಯಿಂದ ಚಂದಾ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ.
ಮಿಕ್ಕ ವಿವರಗಳಿಗೆ:

ಸಪ್ತಗಿರಿ
ಮಾರಾಟವಿಭಾಗ
ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನ
ತಿರುಪತಿ-517501

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ ?

1. ಮಹಾಭಾರತದ ಆಧಾರದಿಂದ ಶಕುಂತಲೆಯ ಕಥೆಯನ್ನು ನಾಟಕವನ್ನಾಗಿ
ರೂಪಾಂತರಿಸಿ ರಚಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಯ ಹೆಸರೇನು ?
2. ಇದೇ ಕವಿಯು ಬರೆದ ಇತಿಹಾಸ ಕಾವ್ಯದ ಹೆಸರೇನು ?
3. ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿನ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಾಂಡಗಳೆಂದೂ ಭಾರತದ ಭಾಗಗಳನ್ನು
ಪರ್ವಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಭಾಗವತದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಯಾವ ಹೆಸರಿ
ನಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ ?
4. ತೊರವೆಯ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಯಾರು ?
5. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಗವತವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿಯ ಹೆಸರೇನು ?
6. ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳು ಯಾವುವು ?
7. ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ಎಷ್ಟು ? ಯಾವುವು ?
8. ಚಿಕಾಗೋವಿನ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸನಾತನಧರ್ಮದ
ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಸಾರಿದ ಸಂತಶ್ರೇಷ್ಠನಾರು ?
9. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗುರು ಯಾರು ?
10. ಕರ್ಣನ ಗುರು ಯಾರು ?
11. ಗುರು ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯ ಮೂಲಕಾರಣವಾದ ಬಲಗೈಯ
ಹೆಬ್ಬರಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಮಹಾಭಾರತದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರು ?
12. ಸದ್ಮಾವತಿಯ ತಂದೆ ಯಾರು ?
13. 'ಹರಿಕಥಾವೃತಸಾರ' ವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು ?
14. 'ಕೌಸಲ್ಯಾ ಸುಪ್ರಜಾ ರಾಮಾ ಪೂರ್ವಾ ಸಂಧ್ಯಾ ಪ್ರವರ್ತತೇ'
ಹೀಗೆಂದು ರಾಮನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದವರಾರು ?
15. ಕೈಕೇಯಿಯ ದಾಸಿಯೊಬ್ಬಳು ಶ್ರೀರಾಮನ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳಾದಳು,
ಅವಳ ಹೆಸರೇನು ?

(ಉತ್ತರಗಳಿಗೆ 38 ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ.)

ಆರು ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಕಂಕಣ

ಬೆಂಗಳೂರು ಮೈಸೂರು ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿನ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಹಿಂದೂ ಪರಿಷತ್ ಮತ್ತು ತಿ. ತಿ. ದೇ. ಗಳ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಜಾಗರಣ ದಿನೋತ್ಸವವು ಈಚೆಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರು ಜನ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪೂಜ್ಯ ಪೇಜಾವರ ಮಠಾಧಿಪತಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳ ಆಧ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಜನಸ್ತೋಮ ಮತ್ತು ಅಸಂಖ್ಯ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ನಯನ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೂ ಹೃದಯದೀಪ್ತಿಕರವಾಗಿಯೂ ನೂತನ ಚೈತನ್ಯದಾಯಿನಿಯಾಗಿಯೂ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಸಭೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸುಮಾರು ನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಹಿಂದೂ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸಮಿತಿಯ ಯು. ಕೃ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ತಮ್ಮ ಧೈಯನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.

ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಸಭೆ ಅಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಡೆದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರ, ಪರಿರಕ್ಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು ಏನೇನು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ವಿಷಯ ಚರ್ಚಿತವಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮಠಾಧಿಪತಿರ ಪರವಾಗಿ ತಾವು ದತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಾಗಿ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವೇಶ ತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಪರಿರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹಲವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ; ಪೂರ್ಣಸಮಯದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ನೇಮಕಗೊಳಿಸುವುದು, ದೇವಸ್ಥಾನ ಮಠ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಕ ವಿದ್ಯಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನಾಗಿಸಿ ಹೈಂದವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ, ಸಮತೆಗಳನ್ನು ತುಂಬುವುದು, ಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಅನಾಥರ ಸಂರಕ್ಷಣಾಲಯಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು, ಗೋಸಂರಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳ

ಆರಂಭ, ಹೈಂದವ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯ ಹಿಂದೆಂದೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವುದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಶೀಘ್ರ ನೆರವೇರಿಕೆಗೆ ಅವರು ಇತರ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಸಹಕಾರ ಬೆಂಬಲಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದರು. ಅವರುಗಳೆಂದರೆ ಅನೇಕಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರಾಜಪುರದ ಶ್ರೀ ಮಠಾಧಿಪತಿರು, ರೇವಣ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಮಠದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಗೊರವಿನ ಪುರದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಗುರುಸಿದ್ಧ ಶಿವಾಚಾರ್ಯಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಕುಡಿನೀರು ಕಟ್ಟೆಯ ಶ್ರೀ ವಿರಕ್ತ ಮಠಾಧಿಪತಿರು ಮತ್ತು ಬೇವೂರು ಮಠದ ಶ್ರೀ ಶಾಂತವೀರಸ್ವಾಮಿಗಳು. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ ವಾಹನವನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಪೇಜಾವರ ಮಠಾಧಿಪತಿರು ನುಡಿದರು.

ಸಂಜೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾರಂಭವು ಗಾಂಧೀ ಭವನದ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಅಖಿಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳೂ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಜಯಘೋಷಗಳ ನಡುವೆ ಸಭಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಎಚ್. ಎಸ್. ರಾಜಣ್ಣ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಪರಿರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರ, ಸ್ತ್ರೀಯರ, ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿಗಳ ಹಾಗೂ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು.

ಅನೇಕ ಗಣ್ಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಿರಿಯರು ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವ ಭರವಸೆ ನೀಡಿದರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಿ.ತಿ.ದೇ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

* * *

ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಸ್ತೋತ್ರ

ಮನೆಗೆ ಬಾರೋ ವಿಘ್ನರಾಜಾ

|| ಪ ||

ಉಮಾಪುತ್ರ ಗಜಮುಖನೇ ವಿಘ್ನಹರನೇ

ಏಕವಿಂಶತಿ ಮೋದಕ ಪ್ರಿಯನೇ, ಏಕದಂತನೇ

ಮನೆಗೆ ಬಾರೋ ವಿಘ್ನರಾಜಾ...

ಜ್ಞಾನದಾಯಕ ವರ ವಿನಾಯಕನೇ, ಗಣನಾಥನೇ,

ಷಡಾನನ ಗೆಲಿದ ಲಂಬೋದರನೇ, ಶೂರ್ಪಕರ್ಣನೇ,

ಮನೆಗೆ ಬಾರೋ ವಿಘ್ನರಾಜಾ...

ನಾಗಭೂಷಣ ಪ್ರಿಯನು ನೀನೇ, ಮಧುವಗಾತ್ರನೇ

ಭಾದ್ರಪದ ಚೌತಿಲಿ ಪೂಜೆಗೊಂಬನೇ, ವಿಶ್ವಂಭರನೇ,

ಮನೆಗೆ ಬಾರೋ ವಿಘ್ನರಾಜಾ...

ದುಷ್ಟರಿಗೆ ವಿಘ್ನಕರ್ತನೇ, ಹೇರಂಬನೇ,

ಶಿಷ್ಟರಿಗೆ ವಿಘ್ನಹರ್ತನೇ, ಶ್ರೀಶದಾಸನೇ,

ಮನೆಗೆ ಬಾರೋ ವಿಘ್ನರಾಜಾ...

ರಕ್ತಾಂಬರ, ಪಾಶ ಅಂಕುಶಧಾರನೇ, ಅಂಬರಾಧಿಪನೇ,

ವ್ಯಾಸರಚಿತ ಭಾರತದ ಬರೆದಿಹನೇ, ಶಂಭುನಂದನನೇ,

ಮನೆಗೆ ಬಾರೋ ವಿಘ್ನರಾಜಾ...

ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಮಠದ ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ

ದೇವಾಲಯಗಳ ಬಗೆಗಳು

—ಅಸೂರಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಧಾರ್ಮಿಕ ದತ್ತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಅಸೂರಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು 'ಭಾರತದ ದೇವಾಲಯಗಳು' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದರು.

ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮೂಡಿಬಂದ ಬಗೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ ಅವರು, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣದ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಅಧಿಷ್ಠಾನ ದೇವಾಲಯಗಳೆಂದೂ ಉತ್ತರದ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಶೃಂಗ ದೇವಾಲಯಗಳೆಂದೂ ಬಂಗಾಲದ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಶಾಕ್ತ ದೇವಾಲಯಗಳೆಂದೂ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದೆಂದರು.

ಉತ್ತರದ ದೇವಾಲಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲಯದ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದುವು. ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ದೇವಾಲಯಗಳು ಲಘಾ ದೇವಾಲಯ ಮಾದರಿಯವು ಎಂದ ಅವರು "ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ವೈಖಾನಸ, ಪಾಂಚರಾತ್ರ ಮತ್ತು ಶೈವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ" ಎಂದರು.

"ದೇವಾಲಯದ ಆಕಾರವು ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿರುವ ದೇವರ ಭಂಗಿ, ಆಕಾರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಚಾಳುಕ್ಯ, ಹೊಯ್ಸಳ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರೂಪಗಳು ಬರಿಯ ಟೆಕ್ನಿಕ್. ೨೦ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲೂ ಹೊಯ್ಸಳ ರೀತಿಯ ವಿಗ್ರಹ ಕೆತ್ತಬಹುದು. ಆದರೆ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅದು ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗಮಗಳ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಭಾರತದ ಯಾವ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೇವಾಲಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ನೋಡದೆಯೇ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು" ಎಂದು ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

"ದೇವಾಲಯಗಳ ಕಾಲನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗೋಮುಖಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ದೇವಾಲಯದ ಎತ್ತರ ೧೬ ಅಂತಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮೀರುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಲ್ಲ. ದೇವರ ಮಾದರಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬಲಿಪೀಠ, ಧ್ವಜಸ್ತಂಭ ಹಾಗೂ ಗೋಪುರ ವಿನ್ಯಾಸಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಮರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಬಹುಶಃ ಕೋನಾರ್ಕದ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಮರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. "ಚಿನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯದ ನೆಲಗಟ್ಟು ಜೈನ ಮಾದರಿಯದು. ೧೨ ಕೋನಾ

ಕೃತಿಯ ಜೈನ ದೇವಾಲಯ ಕಟ್ಟಹೋಗಿ ನಂತರ ವೈಷ್ಣವ ದೇವಾಲಯವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ವಿಷ್ಣು ದೇವಾಲಯ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿರಬೇಕು. ಶಿವದೇವಾಲಯ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿರಬೇಕು. ಭಕ್ತರು ವಿಮಾನದ ನೆರಳನ್ನೂ ಅಭಿಷೇಕದ ನೀರನ್ನೂ ದಾಟಬಾರದೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆ" ಎಂದರು.

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ

ಉಪನ್ಯಾಸಾನಂತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಅವರು ಶಿವಲಿಂಗ, ಲಿಂಗದ ಸಂಕೇತವಲ್ಲ. ಅದು ಜ್ಯೋತಿಸ್ತಂಭದ ಸಂಕೇತ. ಚತುರಸ್ರ ಭದ್ರಸೀತದ ಮೇಲಿನ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಭಾಗ, ವಿಷ್ಣು ಭಾಗ, ರುದ್ರ ಭಾಗ (ಪೂಜಾಭಾಗ) ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದೆಂದರು.

ದೇವಾಲಯ ಗೋಪುರಕ್ಕೂ ನೆರೆಯ ಕಲ್ಯಾಣಿಗೂ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರೀತ್ಯಾ ನೀರು, ಗಿರಿಗಳಿರುವೆಡೆಯಲ್ಲೂ ದೇವತೆಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಭಾವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರು.

"ತಿರುಪತಿಯ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರಮೂರ್ತಿ ವೀರಭದ್ರನಲ್ಲ. ಶಿವನಿಗಿಲ್ಲದ ಕಟಿಹಸ್ತ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರನಿಗೆ ಇದೆ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿರು

ತ್ತಾರೆ. ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಂಚರಾತ್ರದ ದಿಕ್ ಮೂರ್ತಿಗಳಿವೆ. ಹಿಂದೆ ಇದು ಕಾಳಹಸ್ತಿಯ ದೇವಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದುದರ ಪ್ರಭಾವ ಈಗಿನ ಬಿಲ್ವಾರ್ಚನೆ. ತಿರುಪತಿಯ ವೆಂಕಟೇಶ ವೈಖಾನಸ ರೀತಿಯ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ" ಎಂದು ಅವರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದರು.

ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನ

ಅದೇ ದಿನ ಉಪನ್ಯಾಸಕಾರರಿಂದ ಆಗಮ ರೀತ್ಯಾ ಬಿಡಿಸಿದ ದೇವಾಲಯ, ಗರ್ಭಗೃಹ, ಕಂಭಗಳು, ಧ್ವಜಸ್ತಂಭಗಳ, ಮೂರ್ತಿಗಳ ನಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ರೇಖಾ ಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು.

ಉಪನ್ಯಾಸಾನಂತರ ಹೊಯ್ಸಳ ಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಮರೆತುಹೋದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಎಂಬ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರ ವಿಭಾಗದವರಿಂದ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದಿತು.

ಮೊದಲಿಗೆ ಎಂ. ಜಿ. ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಡಾ|| ಆರ್. ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ಕೊಂಡಾರೆಡ್ಡಿ ಯವರು ವಂದಿಸಿದರು.

(ವರದಿ : ದೇವರ ಕೊಂಡಾರೆಡ್ಡಿ)

ಕೃಪೆ : ಕನ್ನಡನುಡಿ.

(31 ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ಸನಾತನ ಧರ್ಮರಂಗ ಉತ್ತರಗಳು

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ

1. ಶ್ರೀರಾಮ, 3. ವಿಭೀಷಣ, 5. ಸೌಮಿತ್ರಿ, 7. ಶಬರಿ, 8. ಜನಕಜೆ, 10. ಕೌಸಲ್ಯೆ,
11. ಕುಂಭಕರ್ಣ, 15. ಕುಶಲವ, 17. ಅಂಜನಾಸುತ, 19. ತರ್ಪಣ, 20. ದಶಗ್ರೀವ
21. ಖರದೂಷಣ.

ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ

1. ಮಂಡೋದರಿ, 3. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, 4. ಅಹಲೈ, 6. ತ್ರಿಜಟಿ, 7. ಶತ್ರುಘ್ನ, 9. ಕಬಂಧ
13. ದಶರಥ, 14. ಶೂರ್ಪನಖಿ, 16. ವಲ್ಮೀಕಿ, 17. ಅಂಗದ, 18. ಸುಗ್ರೀವ.

(36ನೇ ಪುಟದಿಂದ)

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ? ಉತ್ತರಗಳು

1. ಕಾಳಿದಾಸ. 2. ರಘುವಂಶ. 3. ಸ್ತಂಭ. 4. ತೊರವೆಯ ನರಹರಿ. 5. ಚಾಟುವಿಟಿ ಲನಾಥ. 6. ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭ, ಮೋಹ, ಮದ, ಮಾತ್ಸರ್ಯ. 7. ನಾಲ್ಕು, ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ. 8. ವಿನೇಕಾನಂದರು. 9. ಸಾಂದೀಪನಿ. 10. ಪರಶುರಾಮ.
11. ಏಕಲವ್ಯ. 12. ಆಕಾಶರಾಜ. 13. ಜಗನ್ನಾಥದಾಸ. 14. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ. 15. ಮಂಥರೆ.

ನಿಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯ

ಡಾ|| ಅರ್ಕ ಸೋನುಯಾಜಿ.

1—9—80 ರಿಂದ
30—9—80 ವರೆಗೆ

ಮೇಷ :

(ಅಶ್ವಿನಿ, ಭರಣಿ; ಕೃತ್ತಿಕೆ
1 ನೆ ಸಾದ)

ಮೇಷರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ರಾಹು ಮತ್ತು ಮಂಗಳರಿಂದಾಗುವ ಕೆಲವು ಕ್ವಚಿತ್ ಅನಾನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳು ಪೂರ್ತ ಸುಖ ಸಂತಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ರಾಹುವಿನಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ಹೊರಗೆ ವಿವಾದ. ಮಂಗಳನಿಂದ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ವಿವಾದ ಅಥವಾ ನೇತ್ರ ಅಥವಾ ಉದರ ಬಾಧೆ. ಆರವರೆಗೆ ಮತ್ತು 24 ರ ನಂತರ ಬುಧನು ಅನಾನುಕೂಲಕರನಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾದಗಳನ್ನುಂಟಾಗಿಸುವನು. ಮಿಕ್ಕಲ್ಲ ಗ್ರಹಗಳೂ ಸೇರಿ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭ, ಯಶಸ್ಸು ಆರೋಗ್ಯ, ಗೌರವಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುವು. ರಾಹು ಮಂಗಳರ ಅವಗ್ರಹವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಬುಧ ಶನಿವಾರಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಶನಿವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಸಹಾಯಕರ. ಸೂರ್ಯನು 16ರ ನಂತರ ತ್ರಾಸದಾಯಕ.

ವೃಷಭ :

(ಕೃತ್ತಿಕೆ, ರೋಹಿಣಿ,
ಮೃಗಶಿರ 1,2 ಸಾದ)

ಶನಿ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳು ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವರು. ಗುರುವಿನಿಂದ ಬಂಧುಗಳ ಮೂಲಕ ಚಿಂತೆ. ಶನಿಯು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ವಿವಾದದ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಅವರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡೆಯ ಮೂಲಕ ಚಿಂತೆ ಗೀಡು ಮಾಡುವನು. ಜೊತೆಗೇ ಕುಟುಂಬದ ಹೊರಗೆ ವಿವಾದಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನು. ಬುಧನೂ 8 ರಿಂದ 25 ರ ವರೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಾದಗಳನ್ನುಂಟಾಗಿಸುವನು.

ಮಿಕ್ಕಲ್ಲ ಗ್ರಹಗಳೂ ಅನುಕೂಲಕರರಾಗಿ ಧನಲಾಭ ನೀಡುವರು. ಶನಿ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳು ಪ್ರಬಲ ಗ್ರಹಗಳಾದುದರಿಂದ ಈ ರಾಶಿಯವರು ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಆಗಾಗ ದೇವಮಂದಿರಗಳನ್ನು ದರ್ಶಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಮಿಥುನ :

(ಮೃಗಶಿರ, ಆರ್ಧ್ರ,
ಪುನರ್ವಸು 1,2,3, ಸಾದ)

ರಾಹು, ಮಂಗಳ, ಶನಿ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳು ಈ ರಾಶಿಯವರಿಗೆ ಅನಾನುಕೂಲರು. ರಾಹುವಿನಿಂದ ಧನನಷ್ಟ, ಗುರುವಿನಿಂದ ಅಡ್ಡಿ-ಆತಂಕ. ಶನಿಯಿಂದ ಧನನಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಆಸ್ತರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡೆ, ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಜಗಳ, ಮಂಗಳನಿಂದ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಮೂಲಕ ಚಿಂತೆ. 16 ರ ನಂತರ ಸೂರ್ಯನೂ ತ್ರಾಸದಾಯಕ. ಬಹುತೇಕ ಗ್ರಹಗಳು ವಿರೋಧಿಸುವುದರಿಂದಾಗಿ ಅವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅಥವಾ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳು.

ಕರ್ಕಾಟಕ :

(ಪುನರ್ವಸು 4 ಸಾದ
ಪುಷ್ಯ, ಆಶ್ಲೇಷ)

ರಾಹು ಮಂಗಳಗಳ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕಲ್ಲ ಗ್ರಹಗಳೂ ಅನುಕೂಲಕರ. ರಾಹುವಿನಿಂದ ಅಧಿಕೃತಚಿಂತೆ. ಮಂಗಳನಿಂದ ಉದರಬಾಧೆ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಸಹವಾಸದ ಮೂಲಕ ತೊಂದರೆ. 28 ರ ನಂತರ ಗುರುವು ತ್ರಾಸದಾಯಕ. ಅದರ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ 28 ರ ನಂತರ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯೊಳಗೆ ರುದ್ರಾಭಿ

ಷೇಕ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮಿಕ್ಕಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ, ಧನ.

ಸಿಂಹ :

(ಮಖ, ಪೂರ್ವ ಫಾಲ್ಗುಣ
ಉತ್ತರ 1ನೆ ಸಾದ:)

ರಾಹು ಶನಿಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆ. 28 ರ ನಂತರ ಗುರುವಿನಿಂದ ಅನುಕೂಲ. ಸೂರ್ಯನು 16 ರ ವರೆಗೆ ಧನನಷ್ಟ. ಅಥವಾ ಪ್ರಯಾಣ, ಪ್ರಯಾಸ ಅಥವಾ ಉದರ ಬೇನೆಯನ್ನುಂಟಾಗಿಸುವನು. ಕ್ವಚಿತ್ ಧನನಷ್ಟ. ವಿವಾದಗಳನ್ನುಂಟಾಗಿಸುವ ಬುಧನ ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕ ಗ್ರಹಗಳು ಅನುಕೂಲಕರ. ಶನಿಯಿಂದ ಧನನಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಶನಿ ರಾಹುಗಳ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಜಪ ಮಾಡುವುದೊಳ್ಳಿಯದು

ಕನ್ಯಾ :

(ಉತ್ತರ 2,3,4, ಸಾದ,
ಹಸ್ತ ಚಿತ್ತ 1,2 ಸಾದ)

ಶನಿ, ಗುರು, ಮಂಗಳರು ಕುತ್ತನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವರು. ಸೂರ್ಯನಿಂದ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಅಥವಾ ಪ್ರಯಾಸ ಶನಿಯಿಂದ ಧನನಷ್ಟ, ಆಸ್ತರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಯಾಣ, ಪ್ರಯಾಸ. ಮಂಗಳನಿಂದ ಅಧಿಕೃತಚಿಂತೆ, ವಿವಾದದ ಮೂಲಕ ಚಿಂತೆ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನ ಅಥವಾ ಅನಾರೋಗ್ಯ. ಶನಿ ಜಪದಿಂದ ಅನುಕೂಲ.

ತುಲಾ :

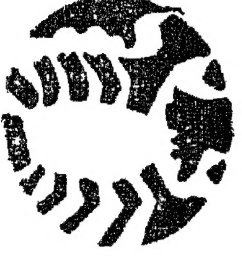
(ಚಿತ್ತ 3,4 ಸಾದ ಸ್ವಾತಿ,
ವಿಶಾಖಾ 1,2,3 ಸಾದ)

ರಾಹುವಿನಿಂದ ವಿವಾದ. ಮಂಗಳ ಶನಿಗಳಿಂದ ತೊಂದರೆ. ಶನಿಯಿಂದ ವಿವಿಧ ರೀತಿ

ಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆ. ಗುರುವಿನಿಂದ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆ
ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ, ಪ್ರಯಾಸ. ರಾಹು
ಮಂಗಳ ಶನಿಗಳು ಅನುಕೂಲಕರರಾಗಿರು
ವುದರಿಂದ ಶನಿಜಪ ಅಥವಾ ತೈಲಾಭಿಷೇಕ
ಅಥವಾ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕದಿಂದ ಒಳಿತು.

26 ರ ವರೆಗೆ ಗುರುವು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನುಂಟು
ಮಾಡಿದರೂ ನಂತರ ಕನ್ಯಾರಾಶಿಗೆ ಹೊರಡು
ವುದರಿಂದಾಗಿ ಮಂಗಳನಿಂದಾಗುವ ತೊಂದರೆ
ಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವನು.

ಎಲ್ಲಗ್ರಹಗಳೂ ಅನುಕೂಲಕರರೇ. ಸಾಧಾರಣ
ತಿಂಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು.

ವೃಶ್ಚಿಕ :

(ವಿಶಾಖ 4 ಪಾದ,
ಅನೂರಾಧ, ಜ್ಯೇಷ್ಠ)

ಧನಸ್ಸು :

(ಮೂಲ, ಪೂ. ಉ.
1 ನೇ ಪಾದ)

ಮಕರ :

(ಉ. 2,3,4 ಪಾದ, ಶ್ರವಣ,
ಧನಿಷ್ಠ, 1,2 ಪಾದ)

ರಾಹುವಿನಿಂದ ವಿವಾದ. ಶನಿಯಿಂದ
ಅನಾರೋಗ್ಯ. 26 ರ ನಂತರ ಗುರುವಿನಿಂದ
ಒಳಿತು. ಶುಕ್ರನಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ ಮೂಲಕ
ತೊಂದರೆ. ಇತರ ಗ್ರಹಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ
ವಾಗಿದ್ದು ಚಿಂತೆಯಿರದು. ಶನಿಜಪವಿಲ್ಲ
ದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರವರ್ತನೆ ಉಂಟಾ
ಗುವುದು.

ರಾಹುವಿನಿಂದ ಪಾಪ ಪ್ರವರ್ತನೆ. ಮಂ
ಗಳಿನಿಂದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧನನಾಶ. 26 ರ ವರೆಗೆ ಒಳಿತನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರೂ
ಇತರೆಲ್ಲ ಗ್ರಹಗಳಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ನಂತರ ಧನನಷ್ಟಕಾರಿ. ಸೂರ್ಯನು 16 ರ
ಆರೋಗ್ಯ, ಸುಖಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ನಂತರ ಒಳಿತನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವನು. ಮಿಕ್ಕ

ರಾಹುವಿನಿಂದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸ್ವಲ್ಪ
ಚಿಂತೆ. ಶನಿಯಿಂದ ಧನನಷ್ಟ. ಗುರುವು
26 ರ ವರೆಗೆ ಒಳಿತನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರೂ
ನಂತರ ಧನನಷ್ಟಕಾರಿ. ಸೂರ್ಯನು 16 ರ
ನಂತರ ಒಳಿತನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವನು. ಮಿಕ್ಕ

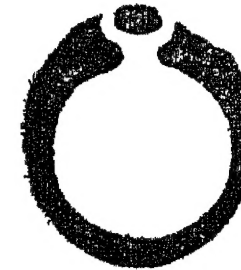
ಶ್ರೀ ಪದ್ಮಾವತೀ ಅಮ್ಮನವರ ದೇವಾಲಯ, ತಿರುಚಾನೂರು.

ಆಲಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

ಸುಪ್ರಭಾತ	ಬೆಳಿಗ್ಗೆ	5-00 ಗಂಟೆಯಿಂದ	5-30 ವರೆಗೆ
ಸಹಸ್ರನಾಮಾರ್ಚನೆ	,,	5-30 ಗಂಟೆಯಿಂದ	6-00 ವರೆಗೆ
ಮೊದಲನೆಯ ಗಂಟೆ	,,	6-00 ಗಂಟೆಯಿಂದ	6-30 ವರೆಗೆ
ಸರ್ವದರ್ಶನ	,,	6-30 ಗಂಟೆಯಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ	1-00 ವರೆಗೆ
ಎರಡನೇ ಗಂಟೆ	ಮಧ್ಯಾಹ್ನ	1-00 ಗಂಟೆಯಿಂದ	1-30 ವರೆಗೆ
ಸರ್ವದರ್ಶನ	,,	1-30 ರಿಂದ	ರಾತ್ರಿ 7-30 ವರೆಗೆ
ರಾತ್ರಿ ಗಂಟೆ	ರಾತ್ರಿ	7-00 ರಿಂದ	ರಾತ್ರಿ 8-45 ವರೆಗೆ
ಏಕಾಂತಸೇವೆ, ತೀರ್ಮಾನ	ರಾತ್ರಿ	8-45 ರಿಂದ	ರಾತ್ರಿ 9-00 ವರೆಗೆ

ಗಮನಿಕೆ:- ಶುಕ್ರವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಉಂಟು.
ಸಹಸ್ರನಾಮಾರ್ಚನೆಯ ಟಿಕೆಟ್ ಬೆಲೆ 6-50 ರೂ. ಒಂದು ಟಿಕೆಟ್ಟಿಗೆ
ನಾಲ್ವರು ಅನುಮತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.
ಸರ್ವದರ್ಶನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 1-50 ರೂ. ಟಿಕೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಭಕ್ತರು ಅಷ್ಟೋ
ತ್ತರ ಅರ್ಚನೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಪೇಷ್ಕಾರ್.

ಕುಂಭ :

(ಧನಿಷ್ಠ 3,4 ಪಾದ ಶತಬಿಷ
ಪೂ. ಭಾ. 1, 2, 3 ಪಾ)

ಶನಿ ಹಾಗೂ ಮಂಗಳರು ತೊಂದರೆ
ನೀಡುವರು. ಗುರುವು 26 ರ ನಂತರ ತ್ರಾಸ
ದಾಯಕ. ಇತರ ಗ್ರಹಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಧಾರಣ.
ಶನಿಯಿಂದಾಗಿ ಆಪ್ತರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡೆ
ಅಥವಾ ಧನನಷ್ಟ. ಮಂಗಳನಿಂದ ಧನನಷ್ಟ
ಅಥವಾ ಅಗಾರವ. ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ
ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನ
ಶ್ಯಾಂತಿ, ಶನಿಮಂಗಳರ ದೋಷ ನಿವಾರಣೆ.

ಮೀನ :

(ಪೂ. ಭಾ. 4 ಪಾದ
ಉ. ಭಾ. ರೇವತಿ)

ರಾಹುವಿನಿಂದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು
ಚಿಂತೆ. ಮಂಗಳನಿಂದ ಧನನಷ್ಟ ಅಥವಾ
ಅಗಾರವ. ಶನಿಯಿಂದ ಪ್ರಯಾಣ, ಪ್ರ
ಯಾಸ, ಗುರುವಿನಿಂದಾಗಿ 26 ರ ವೇಳೆಗೆ
ಒಳಿತು. ಧನಲಾಭ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆರೋಗ್ಯ
ಸುಖಗಳಂಟು. ರಾಹು, ಶನಿ, ಮಂಗಳರ
ದೋಷನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ದೇವಾ
ಲಯ ದರ್ಶನಗಳು ಒಳಿತು. *

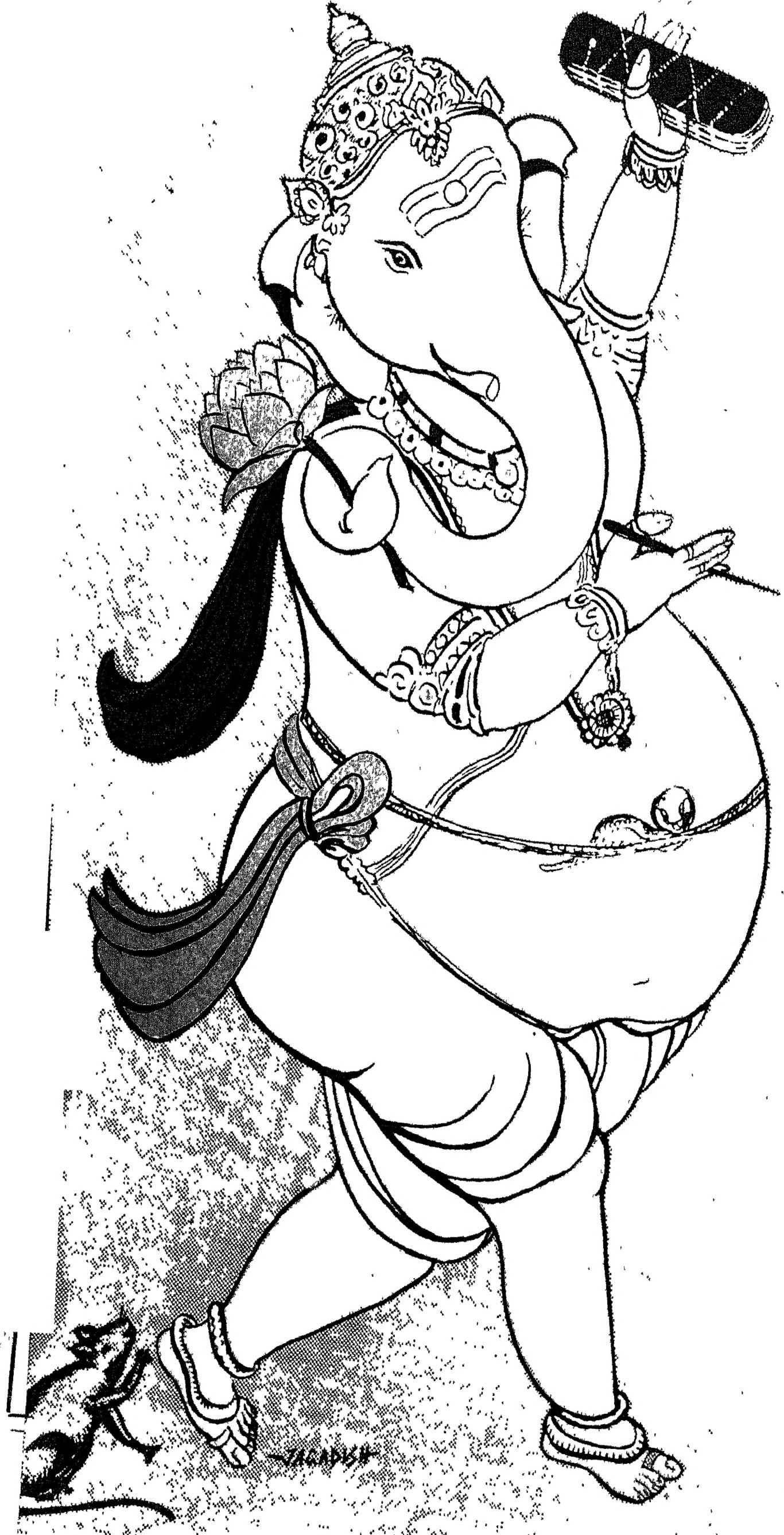
ತಿರುಮಲೆ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ತಿರುಪತಿ

ಕೃಷ್ಣಾ ಪುಷ್ಕರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಅಮರಾವತಿಯಲ್ಲಿ

ದಿನಾಂಕ	ಸಂಗೀತ ಸಂಜೆ 5-30 ರಿಂದ 7-30ರ ವರೆಗೆ	ಹರಿಕಥೆ ರಾತ್ರಿ 7-30 ರಿಂದ 9-30ರ ವರೆಗೆ
26—9—80	—	ಶ್ರೀ ವಂಗಳ ಪಟ್ಟಾಭಿ ಭಾಗವತರ್
28—9—80	—	ಶ್ರೀಮತಿ ಆರ್. ದುರ್ಗಾಬಿ ಭಾಗವತಿ
29—9—80	ಶ್ರೀ ಪಿ. ಪಿ. ಸೋಮಯಾಜುಲು, ವಯೋಲಿನ್	—
30—9—80	ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಜಾನಕೀರಾಂ, ಗಾಯನ	—
1—10—80	ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಗಣಪತಿ, ಕೊಳಲು	—
2—10—80	ಶ್ರೀ ಡಿ. ಪಶುಪತಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯ ಪಶುಪತಿ ಗಾಯನ	—
3—10—80	ಶ್ರೀ ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ವೀಣೆ	—
4—10—80	—	ಶ್ರೀ ಸುದರ್ಶನ ಭಟ್ಟರ್.
6—10—80	ಅನ್ನವಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಕಲಾವಿದರು, ಗಾಯನ.	ಶ್ರೀ ಸುದರ್ಶನ ಭಟ್ಟರ್.
7—10—80	—	ಶ್ರೀ ವಂಗಳ ಪಟ್ಟಾಭಿ ಭಾಗವತರ್.

ಸುವಿಶಾಲವೂ, ಗಾಳಿ ಬೆಳಕುಗಳ ಯಥೇಚ್ಛ ಅವಕಾಶವೂ ಇರುವಂತಹ ಸಭಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ
ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಪುಷ್ಕರ ದರ್ಶನಾರ್ಥಿಗಳು ದಯಮಾಡಿಸಿ ಆನಂದ ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ಕೋರಲಾಗಿದೆ.

பி. 1980 50 ரூ.

விழா

1980

திருமலை திருபதி - சுவாமிநாதர்

